

Николай Малинов

ПЪТЯТ ПРОДЪЛЖАВА

Николай Малинов

ПЪТЯТ ПРОДЪЛЖАВА

Статии и интервюта

Формат: 84/108/32

Офсетов печат

Тираж: 300 бр.

Печат: „Булгарресурс“ ЕООД

Редактор: Дора Чичкова

Дизайн: Велислава Хубавий

Издава: НД РУСОФИЛИ

Мека корица: ISBN 978-619-90910-4-3

Твърда корица: ISBN 978-619-90910-5-0

Николай Малинов

ПЪТЯТ ПРОДЪЛЖАВА

НД „Русофили“
София, 2020

Съдържание

Николай Малинов	9
Леонид Решетников	11

България – Европа – Русия – светът

Мирът изисква от нас борба <i>09.2019 г., Калининград</i>	19
--	----

Ако не беше Русия, днес щяхме да сме турски вилает <i>05.2019 г., в. „Златна възраст“</i>	25
--	----

Европа е по-силна с Русия <i>10.2019 г., сп. „Сигурност“</i>	32
---	----

Днес в поведението на Европа рационалното отсъства <i>02.2019 г., БСТВ</i>	37
---	----

Нашите деди са имали червени линии. А ние? <i>05.2019 г., в. „Сега“</i>	45
--	----

Принос към историческото образование на руските българофоби <i>Непубликувано</i>	49
---	----

Геополитическите битки и България <i>02.2019 г., TV „Алфа“</i>	59
---	----

Излизаме от паузата в отношенията между България и Русия

03.2019 г., БНР 68

Ливадийският форум за мира, културата и Черноморския диалог

06.2019 г., TV „Алфа“ 77

Съветско-българското бойно братство в годините на Великата отечествена война

05.2010 г., Клуб „24 май“ 85

Православие – съборност – разкол

Кой гърпа конците за разкола в Украинската църква?

10.2018 г., TV „Алфа“ 97

Накъде върви Русия?

11.2018 г., TV „Алфа“ 106

Българската православна църква и Цариградската патриаршия – историята на една битка за оцеляване

01.2019 г., Клуб „24 май“ 117

Геополитическият удар срещу нашата цивилизация

01.2019 г., TV „Алфа“ 145

Грузия, Православието и САЩ

06.2019 г., Клуб „24 май“ 153

Прокурорски скандал с НД „Русофили“

Важни са каузите, които предлагаме!

09.2019 г., bTV 159

За политическите репресии срещу русофилските възгледи
10.2019 г., сп. „Международная жизнь“ 181

Путин: „Работете само през доброто и единствено в
интерес на България“
11.2019 г., bTV 187

Подкрепяме евроконтинентална, а не евроатлантичес-
ка Европа
12.2019 г., TV „Алфа“ 200

Борим се България да не се превърне в прифронтова
гържава!
02.2020 г., bTV 211

Слово в Кремъл
11.2019 г., Москва 223

Няколко думи за тази книга

Въпреки, че материалите в тази книга са видели бял свят по различни поводи, те представляват цялостна изповед. Това е изповед за моя път. Правилен или грешен, мащабен или незначителен, това е моят път. Той не зависи от конюнктурата на деня, не зависи дори от конюнктурата на епохата. Пътят ми не се влияе от това дали ще бъде хвален или порицаван, възнаграждаван или ще носи поражения в личен план. Тази книга показва моето усещане за дълг. Следването на дълга често е като носенето на кръст – ти знаеш, че всеки момент може да бъдеш разпънат на него, но не можеш да не го носиш. Това е твоят кръст. Той ти принадлежи и ти му принадлежиш. И тук няма никаква грама, самохвалство, излишна суета или помпозност. Тук има естественото и спокойно разбиране, че животът на човек е уютен, ако той уважава, обича и следва своите ценности и своята вяра. Добрият поминък също е важен и също е основна потребност, но следването на избрания път, носи много по-голяма мотивация в живота. На финала на великия филм „Покаяние“ на режисьора Тенгиз Абуладзе една старица пита жена: „Кажете, този път води ли до храма?“. Отговарят ѝ: „Не е тази улицата, която води до храма!“ „А защо тогава е нужен? Защо е нужен път, който не води към храма?“ Тази книга е за моя храм. Този храм е и за стотици хиляди, ако не за милиони българи. И тук не става просто дума за любовта

към една страна. Тук става дума за дълбокото усещане за цивилизационна принадлежност, за нерушима връзка с чувствата и надеждите на нашите деди. Тук става дума за Път, за смисъла от него и за любовта към него.

Николай Малинов

За опасния път на един български русофил

Книгата, която гържиш в ръце, драги читателю, представява сборник от вече казани и чути думи. Човек обикновено решава да издаде такава книга, когато иска да събере разпиляното, да подреди разбърканото и да запази спомен за думи, които без такава книга ще отлетят без следа в миналото. И тъй като аз познавам почти всички публикувани тук материали от момента, в който са озвучени в публичното пространство, защото се интересувам от България, от активността на НД „Русофили“ и от позициите на неговия председател, не очаквах изненада.

Изненадата обаче се случи. Оказа се, че отделните позиции очертават път – ясен, логичен, но грапав и осеян с много лични рискове. За този път искам да кажа няколко думи.

Известна е днешната геополитическа ориентация на България. Главното в нея е раболепното подчиняване на т. нар. евроатлантизъм и произтичащото от него враждебно отношение към Русия. Книгата на Малинов е аргументирано и смело противопоставяне на тази ориентация.

За Малинов евроатлантическата обвързаност на България е опасна за нейното бъдеще. Тази обвързаност може да превърне България в прифронтова държава. И в този контекст авторът на книгата поставя много остро въпроса за мира.

Проблемът за мира се третира в не един от материалите на Малинов (Виж например *„Мирът изисква от нас борба“*, *„Нашите деди са имали червени линии. А ние?“*). Авторът поставя въпроса за мира с тревога, която няма да срещнете в българската публицистика и в българските политически разговори. От тази гледна точка Николай Малинов е твърде самотен. Мирът за него е най-важният въпрос на днешната цивилизация. Ако той не бъде решен, решението на никакви други проблеми няма значение. Отношението към мира и войната за България според Малинов е ключово за нейната съдба.

Основното в книгата *„Пътят продължава“* са позициите, третиращи българо-руските отношения.

Малко са обществениците в България, които на висок глас и безкомпромисно отстояват своето положително отношение към Русия. Малинов е един от тях. Той не се притеснява да пропагандира своето разбиране, че отношението на Европа днес към Русия е извън нормите на разума. Той не се колебае да обяви санкциите срещу Русия за политическа патология! (Виж интервюто *„Днес в поведението на Европа рационалното отсъства“*)

Като историк Малинов е особено чувствителен към твърде модерните и добре спонсориран опити да бъде изопачена историята на българо-руските взаимоотношения. През последните 30 години една от основните задачи на тази част от българската интелигенция, която се постави в услуга на евроатлантическата агресивност, беше да омаловажи приноса на Русия за освобождението на България от турско робство и за изграждането на третата българска държава. Нещо повече, тези опити отидоха твърде далеч – те тръгнаха да обработват българското обществено съзнание с тезата, че България е била жертва на руския имперски интерес. Малинов е един от историците в България, които издигат глас

срещу тези исторически фалшификации. (Виж „Ако не беше Русия, днес щяхме да сме турски вилает“).

Българо-руските взаимоотношения за Малинов не са суха политика или просто икономика. Те са еманация на чувства, изграждани за хилядолетие. Те не могат да бъдат осмислени, ако не се разбере мястото, което заема Русия в сърцето на всеки българин; както и мястото, което заема България в сърцето на всеки руснак. И не са случайни думите на Малинов, заявени директно на Путин, след като руският президент му връчва ордена „Дружба“: *„Според мен на българския и на руския народ ще им е все едно след 200 години колко е била цената на газа. И затова нашият акцент е работата в областта на науката, културата, духовните връзки“* (Виж „Путин: „Работете само през доброто и единствено в интерес на България““).

Интересно е да се отбележи как тези ясни русофилски позиции и силно критично отношение към евроатлантизма се отразява на партийното битие на Малинов. До преди няколко години той имаше госта енергична партийна кариера – член на тясното ръководство на Българската социалистическа партия – Изпълнителното бюро, зам. председател на Софийската организация на БСП, два пъти депутат от тази партия, издател на нейните ежедневник и научно списание. Кариера, която в един момент приключи с напускането от Малинов на БСП. А тя приключи, защото ценностите, мирогледът на Малинов влязоха в членен сблъсък с доминиращи в момента геополитически нагласи на неговата партия. И тук ще е справедливо да кажа няколко думи за това как Малинов се отнася по принцип към партийното членство.

Партията за Малинов не е просто платформа за обществена активност, не е просто средство за постигане и упражняване на власт. Тя е главно рубеж, от

който се защитават и исторически, и геополитически, и морални ценности. Политическата си и обществената си дейност Малинов възприема като поле, на което той трябва да реализира своя дълг пред род, родина, азбука, вяра и пред личностите, носители на тези ценности. И когато възниква конфликт между вътрешните убеждения и партийната принадлежност, Малинов не прави компромис, той остава верен на ценностите си.

Русофилската дейност на Николай Малинов и съответно пламенните му обществени позиции в подкрепа на едни градивни българо-руски взаимоотношения са в основата не само на партиен сблъсък в биографията на автора на тази книга. Те са в основата и на сериозен сблъсък на Малинов с държавата България такава, каквато функционира тя в момента. За него авторът разказва в третата част на книгата.

Историята, разказана в тази трета част, не може да се сравни с нищо, което през последните десетилетия е излизало в публичното пространство на България. Тази част е разказ за това как българската прокуратура, очевидно изпълняваща политическа, а може би и външна, поръчка, предявява на Малинов обвинение в шпионаж в полза на две руски неправителствени организации. Обвинение в шпионаж в полза на чужда организация в България не е повдигано от 1978 г. Заг липсата на каквито и да е било доказателства за шпионска дейност с просто око се вижда наказателна операция на българската прокуратура срещу политическите възгледи на Малинов. Основното в тях, според разбиранията на българското обвинение, е желанието на Малинов да работи за промяна на външната политика на страната. А самият факт, че по този казус взимат отношение и самият президент на САЩ Тръмп и самият държавен секретар на САЩ Помпео, говори за авторитета и влиянието на

организацията, която оглавява Николай Малинов – Национално движение „Русофили“.

Тази сага за Малинов не е приключила. Обвинението, огласено от прокуратурата, го заплашва с лишаване от свобода от 5 до 15 години. Дори само този факт показва колко е опасен русофилския път на Николай Малинов.

* * *

Книгата „Пътят продължава“ потвърждава една стародавна истина, че силата на човека се определя не от дължността, която заема в обществената стълбца, а от това доколко успява да превърща мястото, което заема в нея във възможност за пълноценна реализация на своя интелектуален, морален и професионален потенциал.

Новата книга „Пътят продължава“ на Николай Малинов може да се възприема и като интелектуална гаранция, че нищо не е в състояние да разколебае братските чувства на двата народа един към друг. Самият той казва, в края на тази книга и в завършека на своето слово на 4-ти ноември 2019г., в Кремъл: *„В Русия и в България винаги ще има хора, които ще положат душата си „за други своя““*. Заг тази гаранция стои огромна армия от стотици хиляди патриоти и верни радетели на братската ни дружба от векове за векове.

Леонид Решетников

**БЪЛГАРИЯ – ЕВРОПА –
РУСИЯ – СВЕТОТ**

Мирът изисква от нас борба

*Непроизнесена реч, предназначена
за Международната конференция
„Перспективи и възможности за
укрепване на сигурността
и сътрудничеството в
Европа“, организирана от
партия „Единна Русия“,
28 септември 2019 г.,
Калининград, с участието
на експерти в областта на
сигурността и международното
сътрудничество от над 30
европейски държави.*

През последните години с нарастване на напрежението между големите военни и икономически сили старите европейски проблеми и страхове отново станаха актуални, за съжаление. Крехкостта на европейското мирно благополучие стана очевидна.

Търговската война между САЩ и Китай вече се превърна в ежедневна реалност. А заплахата от голяма война между великите сили придоби такива размери, че е време обществените активисти да не мислят само за опазване на климата и намаляване на емисиите на въглероден диоксид в атмосферата. Всички ние трябва да се грижим за поддържането на мира в клуба на ядрени-

те сили и за намаляване на броя на различните оръжия, способни да унищожат света около нас много по-бързо, отколкото екологичните алармисти ни обещават.

От една страна, конфронтацията между комунистическата и капиталистическата система, която изглеждаше преди 25–30 години като основна причина за тогавашната военнополитическа нестабилност в света, отиде в небиетието пред очите ни. От друга страна, американските генерали, които свирят първа цигулка в европейската отбранителна върхушка, днес си позволяват такива войнствени, заплашителни твърдения, които техните предшественици никога не са си позволявали!

Работата очевидно е там, че същите тези американски генерали и политици от 1960–1970 години са имали ясна представа за реалностите на световната война, и те най-малко са искали да се повтори този опит с използване на оръжия за масово унищожение. Докато съвременните генерали и политици имат в най-добрия случай опит в местни конфликти с ниска интензивност: затова те толкова лесно хвърлят заплахи, значението на които не разбират напълно.

Твърде често днес длъжностни лица, носещи огромна отговорност за живота на хората и народите, проявяват такова лекомислие и се гържат толкова безотговорно, че на обществеността ѝ се налага да вземе борбата за мир в свои ръце.

Ясно е, че войните избухват в резултат освен на икономически и геополитически стремежи за надмощие и в резултат на недоверие между народи и правителства и като следствие от различни видове враждебност и страхове един към друг. Опасните неясни чувства и предразсъдъци, от своя страна, произтичат от недостатъчното познаване един друг. Ето защо не трябва да жалим време и сили за различни видове проекти, които помагат за по-доброто взаимно опознаване.

Невероятно е да говорим за това във времето на Интернет и почти всеобщата достъпност до информация за другите страни и народи, но дори и вътре в общия ни европейски дом – от Лисабон до Владивосток, разположен в северната част на Евразийския континент, все още не се познаваме достатъчно.

Очевидно, без специалните усилия на неправителствените организации, които постоянно и систематично работят за подобряване на културната и политическата атмосфера в европейското пространство, днес няма да минем.

Нашето НД „Русофили“, което работи активно от десетилетие и половина, дава, ми се струва, добър пример за такава своеобразна политическа „агрономия“. Дори и на добре изораното за хилядолетие поле на руско-българските отношения; поле, наситено със съвместно пролята кръв, трябва да работим усилено, за да запазим плодородието му!

Онези хора на Запад, които не искат укрепване на отношенията между европейските държави и народи, отлично разбират значението и важността на такава миротворческа дейност. Ето защо те по всякакъв възможен начин са способствували и способстват за създаването на атмосфера на цивилизационна враждебност към днешна Русия – основана не на рационални съображения, а на емоции и чувства, които могат да бъдат доста ефективно манипулирани.

В този смисъл днешната политическа атмосфера в САЩ започва да прилича на известния „лов на вещици“ през 50-те години на миналия век, в „ерата на Маккарти“. Когато всякакви опити за установяване на нормални отношения – на всяко едно ниво – с руснаци и Русия се приравняват към „антиамерикански дейности“. И трябва да признаем, че ехото от тази истерична кампания на американски медии долита отвъд океана и до

Европа, въпреки че тук на съответните специалисти им е много по-трудно да работят: трудно е да превърнат нормалния французин, италианец и още повече българин в убеден русофоб!

Но основният проблем на Европа не е, че тези опити да се пренесат едни или други (тактически по своята същност) политически разногласия между Брюксел и Москва в категорията на стратегическите или дори да ги издигнат до нивото на цивилизационни противоречия, са безсмислено губене на сили. А, че тази дейност на западните пропагандисти служи като вид димен екран, предназначен да скрие от чужди очи истинските (а не измислени от специалните пропагандисти от НАТО) опасности, пред които са изправени европейските народи и правителства. Основното е опасността от голяма война, при това ядрена война.

Уж ние отдавна знаем и разбираме, че възникването на всеки един военен конфликт в Европа с използването на ядрени сили и средства практически гарантира изчезването ни от картата на света. Но в атмосфера на всеобщо недоверие и враждебност изобщо не е трудно да се иницира такъв конфликт и последващата му ескалация, при най-добрите намерения на страните, може да накара участниците да използват оръжия за масово унищожение.

Политическите противоречия на Запада с Русия, при цялата си сериозност, нямат екзистенциален характер и днес е възможно ново отслабване на напрежението между тях. Освен това екзистенциалната заплаха за Европа е заплахата от голяма война на нейна територия, заплахата от нашето самоунищожение!

И тази заплаха не може да бъде намалена чрез разполагане на поредните американски ракети със среден и малък обсег на европейска територия! Защото всяко такова разполагане просто увеличава броя на целите за

онези ракети, от които НАТО трябва да ни защитава. Разбираме, че военствениите американски генерали напразно се надяват да ограничат ядрения конфликт, който подготвят, само на територията на европейския континент. Но това по никакъв начин не може да ни радва: затова трябва да считаме борбата срещу заплахата от световна война за наш дълг!

Тази заплахата може да бъде намалена (и дори напълно премахната) само чрез промяна на политическата и културната атмосфера в нашите страни, в рамките на нашия Европейски съюз. И големите, и малките европейски държави могат да допринесат за тази задача.

Когато френският президент Е. Макрон говори за изграждането на европейска система за сигурност заедно с Русия или когато българският премиер Б. Борисов се изказва срещу „грънкането на оръжия“ в Черно море, става ясно, че Европа напълно разбира уязвимостта на сегашната европейска система за сигурност. Която е била замислена и създадена в онези условия, които отдавна са се променили.

Днес виждаме колко остра вътрешна борба, почти „гражданска война“ протича в САЩ, водещата държава в западния свят. Където привържениците на използването на ракетно-бомбардировъчни удари срещу „лошите“ са против тези, които не са готови да се откажат от остатъците от здравия разум, който някога е бил отличителна черта на бащите основатели на САЩ. Как ще приключи този конфликт все още не знаем, въпреки че се надяваме на окончателната победа на здравия разум.

В днешните условия европейците трябва да поемат инициативата, защото времето не чака! Но за да могат европейските правителства да започнат да гледат на отслабването на напрежението като на своя първо-

степенна задача, те трябва да чувстват зад гърба си възискателната подкрепа на обществото.

Опазването на мира днес се превръща в най-неотложната задача за обществеността, за неправителствените организации, изтласквайки дори проблемите на околната среда на заден план. Въпреки че по инерция медиите се фокусират главно върху изказванията на международни форуми на екологични активисти, скоро, под заплахата от война, и журналистите, и активистите ще трябва да осъзнаят реалността.

Всички те, или по-скоро всички ние, просто трябва да се борим за мир.

Ако не беше Русия, днес щяхме да сме турски вилает

*Интервю на Лидия Спириева,
в. „Златна възраст“, 10 май 2019*

– Г-н Малинов, в днешно време вие, русофилите в България, не се ли чувствате като „бели врани“, днес е модерно да си американофил?

– Неправилен е изобщо опитът за разделение на фили и фоби. Неразбирането на Русия води до озлобяване спрямо Русия. Същото важи и за отношенията в семейството. Само че тук понятието „семејство“ е в малко по-широк план, разбирайки го като общност. Ние не говорим само за род, а и за отечество. И самата „филия“ в случая придава една критична маса на славянобългарщината като цяло, тъй като нашите братя руси са произлезли от същите тези славянски племена – поляни и древяни, както и нашите тук, на Балканския полуостров. Един от последните ми проекти – Russia Beyond (в превод „Русия отвъд“), се занимава именно с това, да даде едно по-обективно виждане за Русия, отвъд щампата, която се налага за тази страна. Това е сайт, в който не се говори за политика, а за култура, наука и образование. Превеждаме материали основно от английски, френски и китайски източници за Русия и ги пускаме безплатно към медиите да ползват тази информация, опитваме да противодействаме на

настроенията и представите за руската страна, които се налагат през последните години. Тази враждебност спрямо Русия можем да се досетим на кого е изгодна, но със сигурност не е изгодна на Европа.

– На кого е изгодна? Може ли да обобщим причините за целенасочената антируска кампания в Европа?

– Изгодна е на Америка, разбира се, конкурентът на Европа и Русия. В Русия имаме, от една страна, огромно количество от невъзобновяемите природни ресурси и тя има голяма изгода, продавайки тези възлища, газ, нефт, да търгува и да се развива. И когато Европа преустанови този обмен, то Русия го компенсира с Америка и с Китай. Това се вижда ясно, ако обърнете внимание на ръста на руско-американската и руско-китайската търговия от момента на санкциите. И отчитайки проблемите с безопасността на Европа, виждаме какво се случва – от 2017 г. към началото на 2019-а се наблюдава 25% ръст на актовете на вандализъм спрямо християнски светини. В Европа постоянно се палят храмове, разрушават се статуи на Дева Мария и Христос, а ние на тази вандалщина отговаряме с мултикултурализъм.

– Можем ли да се поучим от Русия в това отношение?

– Докато ние отговаряме с мултикултурализъм, Русия казва – трябва да отговорим с традиционните християнски ценности. Който иска да гоиде тук, да заповяда, но да живее според нашите норми и закони. Можем ли да си представим, както Саудитска Арабия предлага на Германия, да построи 200 джамии на своята територия, ние да им предложим да построят примерно 2 православни храма там? Такова нещо минава ли ни през ум? Ние трябва да правим разлика между това, което е наше, и което не е. В противен случай ще изчезнем.

В този смисъл Русия е пример за света, отстоявайки традиционните ценности и правото на всяка част от него да живее по своите закони чрез идеята за многополюсност на света, както и отстоявайки идеята за силна държава, която е длъжна да се грижи за своите поданици. Тази алтернатива, която предлага Русия, на кого пречи? Само на този, който е установил сега господстващия световен ред. Алтернативата, която предлага Русия, поражда русофобията. Заради нея е опитът Русия да бъде спряна.

– Защо и ние в България се поддаваме на тези настроявания?

– Имам чувството, че живеем в приказката „Новите дрехи на царя“, в която царят е гол. Все едно сме с торба на главата и не виждаме очевидните неща. Нима не разбираме, че сме се запазили като българи, защото сме следвали традиционните ценности за род, родина, вяра, език, семейство. Нашите предци са се борили за тях, били са измъчвани, убивани. И ние в един момент казваме – сега ще живеем мултикултурно. Но днес Африка е 1 милиард, след 20 години ще е 2 милиарда, и ако 1–2% от тези хора дойдат при нас, в християнска Европа, то тя ще изчезне като ценности, култура, като духовен и прагматичен модел за подражание в света. Защото Европа е един много красив проект. Но ако той се управлява като акционерно дружество, където по-големият диктува на по-малкия, а не като кооперация, в която всеки има равнопоставен глас, както е нашата традиция, ние просто ще се затрием в този вихър. Ще ставаме все по-малко, славянобългарският елемент ще става все по-миноритарен.

А ние си мислим, че сме богоизбран народ и нищо не правим, за да се запазим... Можем да дадем 2 млрд. за пътища, не можем да дадем 100 млн. за култура? Това не

е сериозно. Има неща, които са по-важни – „*Не хлебом единым жив человек*“ пише в светото писание. В нашата славяноправославна цивилизация винаги е било така – когато на руснаците им е било трудно, когато са ги нападали татари или други народи, те са бягали при нас, а когато при нас е било зле, ние сме бягали при тях. Така че този духовен и човешки обмен е много важен, отчитайки нашите общи корени. Взаимното културно проникване между Русия и България обогатява и двата народа.

– Забелязваме, че напоследък се гаврят дори с Руско-турската война, а благодарение на Русия ние се освобождаваме от петвековното робство...

– Така е! Наскоро излезе материал в „Дойче веле“, че едва ли не това робство било, цитирам, „*метафора*“, че то е една измислица на Русия, за да превземе Босфора. Такъв абсурд! Ние сме загубили 1 милион от населението си само през първия век на Османското робство. Баташкото клане метафора ли е? Борили сме се за вяра, род, народ и отечество, за свобода. Ако забравим тези възрожденски ценности, какво оставяме на нашите поколения? Така че ние в това наше „семејство“ може да се караме, да спорим, но общият ни път на ценности и на възприемане на света – култура, език и вяра – това ние трябва не само да помним, а имаме задачата да пазим и развиваме.

– Откога съществува Национално движение „Русофили“ и в какво се изразява Вашата дейност? Колко са членовете Ви?

– Ние имаме около 35 000 членове, в общо 240 организации в страната. Работим в няколко основни направления. Правим например стотици безплатни концерти по малките населени места, организираме конкурси – за

песни, за рисунки, за есета и съчинения... Друго наше важно направление е изучаването на руския език в детските градини. Интересен акцент в нашата работа е съборът на язовир „Копринка“, който се провежда в началото на септември. Това е своего рода уникално мероприятие, в което един народ се събира, за да покаже на света, че обича един друг народ. Всяка година по традиция там идват 14 000–15 000 души и това не се прави с държавни пари, нито с руски. На последния събор имаше гости и от Америка, чули за нас и дошли да видят – как така един народ се събира на поляната и вика: „Да живее Русия!“ Те се чудят – за тях това е държава, която „застрашава националната им сигурност“ и от която ги е страх, а нас – не. Нашата работа е да строим мостове между общините, министерствата, парламентите на двете ни държави и чрез тези културно-масови изяви да доведем нашите идеи до умовете и сърцата на хората. Така е при нас, ентусиазмът е повече от професионализма, но в това ни е силата всъщност. Трябва да е ясно, че в отношенията между България и Русия, освен прагматичната съставляваща, където говорим за газ, за нефт, за атомна енергия, винаги ще я има и духовната. След 100 години никой няма да го интересува каква е била цената на газа през 2019 г., обаче всичко, свързано с укрепването на нашата духовна и културна общност, ще бъде важно, това ще остане във вековете. Затова съм се концентрирал върху него и обичам работата си.

– През 2011 г. тогавашният президент на Русия Дмитрий Медведев Ви награждава с медал за работата Ви по опазване на паметниците на руско-българската дружба в България. Какви по-конкретно са Вашите заслуги?

– Едно от направленията в нашата дейност е запазване на паметниците от Руско-турската война – в

България те са над 500, ние ги поддържаме, чистим и опазваме. Тази война е гала началото на съвременната българска държава и е войната с най-много доброволци през XIX век – почти половината от войниците. След Освобождението княз Дондуков прави в България Академия на науките, флота, армията, събира администрация, изгражда библиотеки, възражда читалища, строи пътища, сгради... Две години след като създават българската държава, руснаците си тръгват, оставяйки ни с конституция да се управляваме сами. Паметниците от Руско-турската война са на тези, които са създали днешната българска държава. Може някой да говори, че тази война има доминантно прагматично измерение, но къде отиват духовното и културното ѝ измерение? Защо не признаем, че ако не беше тя, днес нямаше да сме самостоятелна държава, а вилает на Турция. Ако ние не разбираме това или се правим, че не го разбираме, значи ни липсват първите 7 години.

– Може би мнозина българи слагат знак на равенство между Русия и Съветския съюз?

– Със съветския период ние имаме проблем и той се вижда при отношението към съветските паметници. Но Съветският съюз не е Русия. Знаете ли, че след Първата световна война 27 000 белогвардейци идват в България? Тази година например вдигаме Паметник на създателите на град Перник – 4500 белогвардейци, които са отишли в това миньорско селище и са създали администрацията там. Не бива да се слага знак на равенство между съветофилство и русофилство. С цялото ми уважение към този период – и баща ми, и дядо ми са посветили живота си на тази идеология, на стената на дядо ми са портретите и на Александър II, и на Сталин. Ако има гавра със съветски паметници у нас, с руските такова нещо няма. Има проблеми с Паметника

на Съветската армия – да го махаме ли, или не, но не и с Цар Освободител. Няма махнати руски паметници, те никнат всяка година, защото създателите на тези градове са руски офицери и чиновници. Съвременна Русия тръгва в света с триадата: традиционни ценности, многополюсен свят и силна държава. Това не е идеологията на Съветския съюз, но пак виждаме омраза към Русия. Омразата е именно затова, че тя дава алтернатива на света. Когато ние, българите, говорим за вяра, род и отечество, не може да имаме лошо отношение към Русия, защото тя ни е създала като държава през 1878 г. Ти обичаш славянската писменост, културата си, езика и изведнъж не обичаш „сестра“ си, която използва същия език, същата култура и ценностна система? Кое те кара да я мразиш?

Европа е по-силна с Русия

*Интервю на сп. „Сигурност“,
октомври 2018*

– Защо Европа е по-слаба, ако не си сътрудничи с Русия, предвид слогана „Европа е по-силна с Русия“ („Копринка“ 2018 г.)?

– Това е вярно, дори ако говорим само за санкциите. Преди тях между Европа и Русия имаше 1,2 млрд. евро дневен стокооборот. В момента той е 800 млн. евро. И намалението не е за сметка на руския износ. Икономиката обаче има и други измерения. Русия разполага с около 45 на сто от невъзобновяемите източници на енергия в света и те са от възможно най-евтините на пазара. Но в момента Европа няма достъп до тези ресурси, а Китай и САЩ имат. И съвсем естествено стокооборотът между Русия и САЩ, между Русия и Китай расте, а между Русия и Европа – спада.

– НД „Русофили“, за да реализира своята дейност, на какви нива поддържа връзки с Русия?

– Основните среди, с които се опитваме да работим са две. Първо, това са руските депутати. Нашата „народна дипломация“ сериозно се опира на тях. Наши партньори са членове и на двете камари на Руската Дума. Друга основна посока на нашата работа е единението между Руската православна църква и Българ-

ската православна църква като институции. Те имат хилядолетен опит и история в своите взаимоотношения и могат да използват тази много плодородна почва. Както се казва, като посееш в такава почва семената, те веднага поникват. Бих извел тези два акцента в многостранните контакти на НД „Русофили“.

– След Ливагийския форум Вие огласихте идеята за изграждане на Международно русофилско движение. Има ли вече конкретни стъпки в тази посока?

– Ливагийският форум бе само преди два месеца. На този етап търсим различни общности, различни хора в отделни страни, с които да работим. Разбираемо е, че основният терен на това международно движение ще бъде Европа. Това са Италия, Франция, Чехия, Прибалтика, в които има, така да се каже, плодородна почва за развитие на русофилското движение. В една Румъния например това са русините, закарпатска общност, която хиляда години пази близостта си с Русия. Във Франция пък има русофони. На други места, в Италия например, има силно развити евразийски организации. Работим чудесно с Фонда на мира, с фонд „Руский мир“, с Россътрудничество. Така че на този етап опипваме почвата, търсим общностите, институциите и хората, на които да се опрем в началото. След това очаквам през октомври–ноември т.г. да се съберем с активна от тези 5-6 държави и да поставим началото на една по-системна работа по създаване на Международното русофилско движение.

– Каква е Вашата оценка за държавната политика на България спрямо Русия?

– Смятам, че след посещенията в Русия и на премиера Борисов, и на президента Радев, периодът на пауза в нашите взаимоотношения отминава. Най-малкото има зададен вектор, зададен азимут, който България не бива

да изпуска. Тук отново искам да подчертая, че аспектите са различни. Ако гледаме само икономическата част, там нещата са в ръцете на гържавата, основно на правителството, като отчитаме, разбира се, санкциите, в условията на които функционират нашите взаимоотношения. Има обаче и много сериозно геополитическо ниво. Нека посочим например опита на Турция да изтръгне и да наложи един друг тип диалог по отношение и на газа, и на атомната енергетика. Тук е много важно и експертно, но и геополитически, как правилно да отиграем това предимство, което имавме преди тази пауза в отношенията между Русия и България.

– В тази връзка ще получим ли достатъчно руски газ?

– Преди малко споменах за амбициите на Турция в тази посока. Има обаче и алтернативни възможности. В края на август руската страна одобри окончателно изграждането на заводи за компресиран газ като алтернатива на Турски поток. Такива заводи могат да бъдат изградени в Румъния, но ако българската страна бъде достатъчно инициативна, могат да бъдат разположени и в България. Затова Ви казах, че тези отношения, освен че са експертни, имат и много сериозно геополитическо измерение. Така че, когато някой хвърля просто ей така на едро: „Ще построим АЕЦ „Белене“, „Ще възобновим добива на уран“, трябва да сме много внимателни... Проблемите, както винаги, са скрити в детайлите. Чисто геополитическото възраждане на отношенията ни с Русия и пожеланията не са достатъчни. Самият руски президент го каза: „Хайде да не си играем на Големия и на Малкия брат...“

– Вие вярвате ли, че проектът АЕЦ „Белене“ може да бъде размразен?

– И тук проблемът не е просто експертен. Докато ние замразявахме проекта „Белене“ и вкарахме руско-българските отношения в пауза, около нас започнаха да се реализират подобни проекти – имаме унгарски планове, имаме турски планове. Кой ще осъществи строителството на АЕЦ „Белене“? Това са експерти, специалисти, това са условия и възможности, които не се намират толкова лесно. Една категорична и изгодна за България договорка – за тръба по линия на Турски поток, също поражда много въпроси. Откъде точно ще минава – по суша или по вода, по неутрални води или ако не – чие съгласие ще трябва и т.н... Ако има нещо сигурно, според мен това е, че ще бъдат изградени нови мощности в „Нефтохим“ – Бургас. Възможно е и изграждането на заводи за компресиран газ в България, за които споменах – за 3–4 млрд. кубометра.

– Как ще се развият събитията в Украйна според Вас?

– Убийството на Захарченко¹ според мен е края на възможността да се разреши конфликтът в Украйна по мирен начин. Това убийство е допълнителна линия в разделението, което все повече започва да прилича на конфликта в Палестина, в Приднестровието или на разделената на няколко части Грузия. Възелът в Украйна става твърде сложен и според мен вече може да бъде развързан само и единствено с участието на Великите сили – Европа, Америка, Русия.

– Г-н Малинов, честит юбилей! Какво Ви провокира, какво Ви мотивира и оформя Вашите стремления?

1. Александър Захарченко, премиер на обявилата независимост от Украйна Донецка народна република, убит на 31 август 2018 г. след взрив на бомба в кафене в центъра на Донецк.

– От дете, още от Асамблеята „Знаме на мира“, моето хоби е обществената работа. Обществената и политическата работа, това са нещата, които правя толкова години с голяма любов към България, към българите. Другото мое страстно хоби е ученето, четенето. Обикновено чета по 7–8 книги едновременно. Наблягам на научната литература, защото като ръководител на такава голяма организация като „НД „Русофили“ това е наложително. В този сложен, многополюсен и многовекторен свят човек трябва да може да формулира правилно посоките, да определи точно акцентите, с които би могло да се развива едно такова движение. Третото, което ме е формирало като човек, това е бизнесът, с който съм се занимавал. През всичките тези 30-ина активни години аз не съм спирал да развивам един личен бизнес.

– Кои са най-важните неща за един мъж на 50 години?

– Най-важните неща за мен сега са тези, които бяха важни и на 20, и на 30, и на 40 години. Това са моите ценности, това са моите разбирания за света – за един по-справедлив свят, за един социален свят, за една по-силна българска държава, за запазване на традиционните ценности – род, родина, отечество, семейство... Това е моята политическа триада – многополюсен свят, традиционни ценности и силна държава. Те не се включват в традиционното ляво, ясно, либерално. Има ги в целия политически спектър по малко.

Днес в поведението на Европа рационалното отсъства

*Интервю на Александър
Симов за предаването „Лява
политика“ на Българска свободна
телевизия, 12 февруари 2019 г.*

– Г-н Малинов, в БСП Вие бяхте на много високи позиции – два пъти неин депутат, член на Изпълнителното ѝ бюро, издател на вестник „Дума“, но през 2014 г. я напуснахте. Защо се разминаха пътищата Ви с БСП тогава?

– Ние с теб, Сашо, работим вече 12 години заедно и сме съратници и другари. Продължаваме да работим заедно и в НД „Русофили“. Ти много добре ме познаваш – и като политик, и като ценности, които съм защитавал. Искам да кажа, че извън краткия коментар, който направих през 2014 г., когато напуснах, сега е първият път, в който ще споделя за мотивите си, тъй като не съм искал по никакъв начин напускането ми на БСП да бъде удар срещу БСП. Аз съм бил член на тази партия още когато тя се казваше „Комунистическа“ и бях неин член 27 години. Минал съм много етапи – от първична партийна организация през секретар на партийната организация на студентите в Киев преди 1989 г. до член на ИБ на НС. Пет партийни школи – къде ли не съм учил, по цял свят. Напуснах партията по ценностни съображения.

– Какво в ценностите тогава не Ви хареса?

– Една от ценностите е винаги да си част от своето „семейство“. Тази ценност аз наруших. Но запазих всички останали. Когато напусках БСП, начело на БСП беше ръководство, което не позволяваше изобщо дискусия за НАТО. Дискусията за лявото – ние сега сме в предаване за „Лявата политика“ – тогава беше невъзможна. Фетиш беше плоският данък и изобщо за никаква лява политика не можеше да се говори. До този момент, поне на програмно ниво, БСП беше партията на моето семейство, на моя баща и на моя дядо – убивани, умирали за лявата идея. В мен се получи прелом – родовият принцип не беше достатъчен, за да го предотврати... Ние по отношение на Украйна взехме въпиющо несправедлива позиция. По отношение на клането в Одеса² изобщо не пожелахме да реагираме. На програмно ниво също започнаха да се променят нещата. Когато наблюдавах несъответствие между програма и поведение, многократно съм искал да се случва това, което сме заложили в програмните документи. Знаеш това и от „Дума“, и от цялото ми поведение на всички ръководни постове, на които съм бил. Не се случваше.

Между другото, според мен и сега в БСП е много сложна ситуацията. Например, по време на конгреса голямо впечатление ми направи изказването на един делегат, който каза, че такива посткомунистически партии като БСП не ги обичат в Европа. Обаче! *„БСП вече е преодоляла темата НАТО! Преодоляла е темата за българо-руската дружба! И поради тази причина нас ни при-*

2. На 2 май 2014г., в разгара на кървавите граждански сблъсъци в Украйна, 400 украински противници на Майдана търсят убежище зад стените на Профсъюзния дом. Членове на „Десен сектор“ подпалват сградата и блокират изхода. В резултат на това 46 души загиват, а повече от 200 получават обгаряния и наранявания. Организираните палежа радикали избиват и хора, успели да се измъкнат от горящия дом.

емат с широки обятия в европейската левица!“ Докато този цинизъм съществува в ръководството на БСП, докато по този начин се отнасят към ценностите, които съм изповядвал и които продължавам да изповядвам, аз, без да се обиждаш – не искам да кажа и няма да кажа лоша дума за БСП – не се чувствам част от нея.

– Мислиш ли, че нещо в БСП сега се променя към по-добро от гледна точка на левите идеи?

– От гледна точка на левите идеи – да, от гледна точка на международната политика – не.

– Добре. Нека да започнем с международната политика. В твоята книга „Позиции“ едно от интервютата е озаглавено „Санкциите срещу Русия са политическа патология“. Защо тези санкции продължават обаче, според теб?

– Защото рационалното мислене у европейските политици отсъства. Няма нищо по-естествено Европа да купува най-евтините суровини от Русия, където са 45% от невъзобновяемите източници на света. А парите, които получава за това, Русия да ги вкарва в технологии, които да купува от Европа. Преди санкциите дневният оборот между Европа и Русия е бил 1,2 млрд. евро. В момента той е паднал на 800 млн.. Но спадът не е за сметка на износа от Русия, а е за сметка на износа на Европа към Русия. И тази разлика лека полека се компенсира от Америка и от Китай. Аз уважавам проекта „Европа“, за разлика от НАТО, но в поведението ѝ рационалното отсъства. Между другото НАТО изобщо не си изпълнява задълженията. Организацията не пази европейските граници и не ги пази от 30–40 години. Но иначе взима за това пари. НАТО казва: *„Ама те други са ни функциите!“*. Е, какви са ти функциите? Нали ни пазиш? А от какво ни пазиш? Взривихте Африка, през

следващите 50–60 години в Европа ще дойдат 200–300 млн. негри и араби. Ние ще ги приемем мултикултурно, с широки обятия и ще кажем: *„Живейте си вие с харема с по 5 жени, с по 5 деца, а ние ще се мъчим с по 1–2. Вие ще взимате социални помощи, а ние – не!“* НАТО какви свои задължения изпълнява? Така че и в книгата ще видиш – аз разделям двата проекта. Защото след 1815 г., когато пада Наполеон, се създава един прекрасен съюз на държави, съюз на разбирателство по тогавашните представи за това какво означава да живеем мирно и задружно. Това е първият опит на Европа да създаде един великолепен съюз, стъпил върху идеите на хуманизма, присъщи на християнска Европа. Ние, обаче, все пак действително имаме малко по-различен път от Запада Европа... И историята го доказва.

– Да Ви разбирам ли, г-н Малинов, че България сега е поставена в ситуация да се обръща срещу истинския си цивилизационен избор? Знам, че за Вас отношенията с Русия не са въпрос само на прагматичен, но и на ценностен избор. През годините на нас ни беше внушавано, че цивилизационният избор на България е ЕС.

– Ще ти кажа – изчаках тогавашният мой лидер Сергей Станишев да бъде избран за втори път за председател на ПЕС и на тази дата си подадох оставката. Не исках да правя скандал преди това.

Решението си обаче аз взех след скандал. След скандал написах обръщението си към Националния съвет. Един политик социалист, ще му спестя името, български министър, ориентиран много към НАТО, обясни, че *„Вие, русофилите, тук, сред нас, размивате цивилизационния и ценностния избор на България!“* Това го има в стенограмите на Националния съвет. Тогава си позволих да му обясня, че цивилизационният и ценностен избор е направен от Св. Борис I преди 1150 години и този избор са

православието и българският език. Ние не сме българи, защото сме политици, обучаващи, писатели или нещо друго, а защото говорим на български и защото сме привърженици на определени традиционни ценности. Преди малко направих сравнение между харема и свещения брак с вярност към един човек. Ще добавя и идеята за силна държава. Тези ценности са ни завещани от хилядолетия. Не сме направили цивилизационен избор, защото сме част от един или от друг военнополитически съюз, който днес е един, например Варшавският договор, а утре е друг. Така че, когато говорим за цивилизация, нека да слагаме нещата на мястото им. Това беше основната причина. Министърът социалист, за когото говоря, беше подкрепен от ръководството в този спор – че ние, русофилите, едва ли не сме излишни.

– Да Ви питам конкретно за отношенията между България и Русия. Прави впечатление, че на всеки опит за тяхното затопляне в България има мощно организирана медийна група, която се опитва да ги провали. Давам Ви пример – при посещението на руския патриарх тук – според мнозина специалисти, чието мнение уважавам, руският патриарх на българска територия направи уникално признание. Признание, че руското православие щеше да е невъзможно без българското. И същевременно медиите акцентираха само върху скандала от неговите изявления...

– Всеки коментатор или наблюдател има своята субективна истина. Ние обаче трябва да търсим тази истина, която отговаря на интересите на България и на българщината. Преди малко казах за интересите на Европа и Русия, още повече това важи за България, която е част и не само част – тя е гала на тази източноправославна цивилизация и религията, и писмеността. По един естествен начин тя е навлязла в големите

дебри и на малоруси, и на великоруси, и на белоруси. Аз затова говоря за малоруси, великоруси и белоруси, защото тогава такива нации, за които в момента говорим, просто не са съществували. Тук е важен принципът на историзма. Все пак науката история е наука – както никой не може да си прави гавра с математиката или с физиката, така не трябва да си прави гавра и с науката история. Тя има свой предмет, има свои методи, има свои принципи. Така че тук да не влизаме в детайли, нека разговорът ни да не става наукообразен. Всеки си има неговата позиция – естествено протестантът гледа по един начин на тези неща; константинополският патриарх – по друг; българският патриарх и българският президент ги разглеждат по свой начин. Всеки има своята субективна истина. Коя е нашата? Ние казваме, че говорим от името на 80% от българския народ, които определят себе си като русофили – и ние с теб защитаваме тази гледна точка. Истина е, че ние не можем да забравим тези 72 000 човека, които са умрели „за друга своя“. Те не просто са дали едни пари. Те са дошли и са умрели, за да получим ние свобода.

– Наскоро външната министърка Екатерина Захариева каза, че държавата работила за посещение на руския премиер Дмитрий Медведев у нас. Мислите ли, че такова посещение може да постави по нов начин отношенията между България и Русия в тази ситуация и с това ръководство?

– Ще си позволя да се въздържа от коментар, защото когато на 8 май миналата година казах, че на 30 май Бойко Борисов ще се види с Путин, всички ме изкараха луд. Да, мога да говоря с гати и с факти, но честно, извинявам се, ще се въздържа. А от гледна точка на това дали е възможно, да – това е възможно, това е желателно, тъй като освен развитието в духовни-

те, културните, научните и образователните сфери, с които се занимаваме, неправителственият сектор, ред е вече и държавата да изпълни своята функция в материално-прагматичните измерения на българо-руските взаимоотношения. Много ясно и категорично Путин заяви на българския премиер, че вече няма Голям и Малък брат – има абсолютно прагматични взаимоотношения. Не бива да забравяме и приветствието на Путин на Нова година, в което той подчерта, че Русия не е имала и няма приятели. Много интересни процеси ще се развият, тъй като Русия и Китай все повече излизат като един общ блок и напълно е възможно в близките 4-5 години да говорим за диалог между Америка, Китай и Русия, а не само между Русия и Америка. Процесите са много интересни. В интересна светлина ще бъде Русия в тези взаимоотношения – те не са типични за нея. Така или иначе, от фазата, в която на Русия не ѝ обръщаха внимание, като обясняваха, че е регионална сила, преминахме във фазата на тежкото противопоставяне спрямо нея и пристигахме до фазата, в която с Русия започват да се договарят. Да, последната среща Доналд Тръмп – Путин беше провалена с Керченския конфликт³, но такава среща ще има.

– Веднъж Андрей Пантев ми каза нещо, което няма как да забравя: „Не могат да простят на Русия това, че тя е различна“. Виждате ли в обозримо бъдеще ситуация, в която Русия и ЕС, не казвам да станат

3. На 25 ноември 2018 г. три военни украински кораба минават през Керченския проток, съединяващ Черно на юг с Азовско море на север, като навлизат незаконно в руски води – без предупреждение и без да реагират на подадените по радиото заповеди. Граничната служба на ФСБ задържа трите украински плавателни съда. По повод на конфликта президентът на САЩ Доналд Тръмп отказва да се срещне с руския си колега Владимир Путин на форума на Г-20 в Аржентина.

първи приятели, – но да работят като партньори?

– Ще го кажа на висок глас, колкото и странно да звучи. Европа се разрушава от нейния основен конкурент – Америка. Русия може да бъде много полезна за Европа. И във военно-стратегически, и в икономически план, а и в духовно-политически. Русия откри една великолепна триада – традиционни ценности, силна гържава и многополюсен свят. Тук има и от либералното, и от консервативното, и от лявото. И този букет е наследник на симфонията, взимам термин от Средновековието, между духовното и прагматичното. Ако Европа тръгне не по този път, а по пътя да посреща бежанците с мултикултурализъм, тя ще изчезне. Само след десетилетия Африка ще стане 2 милиарда и може да се очаква огромен емигрантски натиск. Ако Европа обаче приеме модела, към който много бавно и трудно Русия се движи – това е друго. Опитът да се наложи на Русия демокрация за 5 години (защото бил дошъл Елцин), явно не сработи. Но вижгате 20-годишното управление на Путин. През следващите 15 години Русия ще се структурира по определен начин, това е отделен разговор, който можем да водим. По един определен много интересен начин, стъпил върху традиционните наши и скромни източноправославни ценности. Начин на структуриране на гържавата, който ще води до привлекателен, много силен и стабилен, включително и икономически модел. Този модел ще привлича като магнит.

Нашите деди са имали червени линии. А ние?

*Статия във В. „Сега“,
10 май 2019*

Ще запомня посещението на папата⁴ с две неща. Първо, с молитвата за мир, която беше организирана с него и заради него в центъра на София. И второ, с тези неговии думи и акценти, които оставиха впечатление за предварително подготвена политическа мисия – той ни посъветва като народ и държава: „Не затваряйте очите, сърцата и ръцете си за тези, които чукаат на вашата врата“, тоест за имигрантите.

Това посещение отключва много съществени за нашата, българската, съдба въпроси.

Проблемът за мира и за нашето отношение към него.

От доста време в европейския въздух витае мирисът на война. Отношенията с Русия вместо да се успокояват, се нагнетяват. Говори се за създаване на нови военни бази на българска територия, за милитаризиране

4. От 5 до 7 май 2019 г. на посещение в България бе главата на Римокатолическата църква папа Франциск. Това е неговото 28 посещение в чужбина. Седмици преди посещението БПЦ обявява, че няма да участва в общо богослужение под каквато и да е форма и че служителите ѝ няма да носят богослужебни одежди при срещата си с него.

на Черно море, за вкарване в България на атомно оръжие. И е абсолютно странно, че тези немерения, тези сигнали не се обсъждат в публичното пространство.

Текат избори за европейски парламент, обсъждат се всякакви теми – за заплати, за фондове, за демография, но дума не се обелва за ролята на Европа в утвърждаването на мира на земята или казано обратно, за ролята на Европа в процеса на изостряне до червено на геополитическите напрежения.

Ние, българите, искаме ли траен мир в Европа и по света? И ако искаме, какво правим? Каним папата на софийски площад, за да се молим за мир?

Някой ще попита ли на висок глас, някой ще се разтревожи ли от тенденцията да се увеличава присъствието на НАТО в Черно море? Скоро на посещение у нас беше шефът на НАТО Столтенберг. Някой знае ли каква е била истинската цел на визитата му? Кои обществени среди знаят дали са постигнати договорености и ако „да“, какви точно са тези договорености? Ние не знаем като общество какво се случва със сътрудничеството на България с НАТО. Знаем само какво ни каза Столтенберг: „България подкрепя 100% подхода на НАТО спрямо Русия“. Някой политик или общественик ще се наеме ли да разтълкува какво означават тези „100%“?

Ние не знаем ще има ли нови военни бази у нас. Не знаем дори кой в България е ангажиран с решения по тези въпроси – Министерски съвет ли, президент ли, Министерство на отбраната ли, Народно събрание ли?

Нека да допуснем, че НАТО и Русия влязат в горещ конфликт. Длъжни сме да правим такова допускане, защото то е реалистично и защото ние трябва да сме готови да формулираме своето поведение, ако то се случи.

Ако възникне такъв конфликт, България къде е в него? Заставаме мирно, козируваме и се бием срещу Ру-

сия? Участваме ли в този конфликт? И ако „да“, с какво участваме?

Този груб и рязък въпрос за бъдещето поставя ясен въпрос за настоящето. Днес ние какво правим в НАТО? Отстояваме ли в тази организация своя специфична, българска позиция? Ако попитате българския народ, той ще каже, че ние ясно трябва да заявим – България не може, не трябва и няма да участва във война с Русия. По ред исторически, културни и цивилизационни причини е пълен абсурд да накарате българско оръжие да стреля срещу руски войник.

България трябва да се ангажира активно с много по-силна и категорична позиция – тя трябва да се бори в НАТО срещу нейните необосновани страхове и военствени намерения. Нищо, че е малка. Нищо, че е слаба. Нищо, че практически няма военни сили. Когато става дума за отстояване на цивилизационни позиции – няма малък, няма голям. Има смелост или слагачество. Има свободен дух или робска психика. И тук, на това място, трябва да си спомним за своите деди. Те са умирали и са били готови да убиват, за да защитят своите род, традиции, свобода, своята цивилизация. Правели са го дори тогава, когато са знаели, че съпротивата им е обречена.

Нашите деди са имали червени линии. А ние? Кои са нашите днешни червени линии? Какво влагаме в момента в думи като „отечество“, „традиции“, „семејство“? Кои са тези червени линии, които българското общество не е готово да премине, както е било по време и на турско робство, и по време на византийско владичество? Тогава, когато българите в името на запазването на своя бит, култура, език, писменост и религия са въставали и са умирали, за да защитят своите идеали и своя начин на живот? Или ние днес се интересуваме единствено и само от хляба, от парите и от апартаментите?

Има съдбоносни въпроси, по които българският народ трябва да бъде питан. Въпросът за мира и войната, произтичащи от днешната конкретна геополитическа обстановка, е един от тях. Знаем как подло от сферата на допустимите за референдум въпроси бяха изключени въпросите, произтичащи от международните ни договори, тоест свързани с външнополитическото поведение на страната ни.

Няма ли политическа сила, която да се бори за отпадане на това ограничение? Или всички политически сили са съгласни с него, или са се примирили с него? Ако НАТО влезе в конфликт с Русия, наистина ли Народът няма да бъде питан какво е неговото мнение, неговите чувства, неговото цивилизационно възприятие?

И за втория въпрос, който произтича от основното послание на папата.

Голямото предизвикателство пред Европа е запалената Африка, която след няколко десетилетия ще стане над два милиарда. Ами когато един – два процента от тези хора тръгнат към Европа, ние как ще отреагираме, как ги посрещаме? Как ги посрещаме духовно, как ги посрещаме културно или всичко е въпрос на социални помощи и на пари?

Принос към историческото образование на руските българофоби

Непубликувано

През последните години зачестиха материалите с антибългарска насоченост в Русия. Упорито се насажда мнението, че българите и България се предали Русия, своята освободителка от петвековното робство, няколко пъти – в Първата, Втората световна война, а и в последните десетилетия, последвали падането на Берлинската стена. След всеки подобен материал следва тирада от тежки и обидни квалификации към България.

Не бихме им обърнали внимание, ако ги разглеждахме като случайни и маргинални „фоби“. За съжаление цялата тази кампания изглежда целенасочена и добре режисирана. По един лековат, преднамерен и твърде едностранчив начин се тиражира тезата „за предателствата на българите спрямо руснаците“. Тази надменна и исторически произволна кампания ни задължава да припомним някои факти, за които в Русия явно няма достатъчна публичност.

Повече от петнадесет години българското Национално движение „Русофили“ образова българските русофоби. Явно се налага да започнем да образуваме и руските българофоби.

Българите, твърдят българофобите в Русия, воювали срещу руския народ в три световни войни – в Първата, във Втората и в днешния хибриден сблъсък между Изтока и Запада.

През първата световна война Русия е обявила война на България

По силата на Съюзния договор между Царство България и Кралство Сърбия от 29 февруари 1912 г. император Николай II е височайши арбитър при възможните спорове относно Македония. В хода на Първата балканска война сръбската армия окупира не само „Спорната зона“⁵, но и голяма част от „Безспорната зона“, като в нарушение на договора настоява за разпределение според „фактическата окупация“⁶. Императорът не

5. На 29 февруари (13 март) 1912 г. е подписан българо-сръбски Договор за приятелство и съюз. Към този документ има и „Тайно приложение“. През май 1912 г. е сключена и военна конвенция между страните.

Според тези документи България и Сърбия се задължават да действат единно в случай на нападение от страна на Турция или някоя велика сила (визира се Австро-Унгария). България се ангажира с 200 000, а Сърбия със 150 000 войници. Договорът уточнява и придобивките на двете държави при евентуална успешна война срещу Турция. Сърбия признава на България правото над земите на изток от р. Струма и Родопите, а България се отказва от претенции в полза на Сърбия на териториите на север и запад от Шар планина (Косово и Новопазарския санджак). Същевината на договореностите са постановките за съдбата на Македония. Първият вариант предвижда тя да получи автономия, но тази идея се приема половинчато още в самия текст. Вторият вариант е Македония да се поделат на две части. „Безспорната зона“ – земите на югоизток от линията Крива паланка – Охрид, се дава на България. Територията между тази линия и Шар планина се определя като „спорна зона“, чието притежание трябва да се определи от арбитражното решение на руския император Николай II.

6. Отношенията между балканските съюзници се изострят още през есента на 1912 г. Белград и Атина налагат принципа на „фактическата окупация“ по отношение на освободените земи в Македония. Сърбия използва като свой основен аргумент създаването на Албания, което я лишава от излаз на Адриатическо море. Гърция логично се основава на липсата на териториална клауза в бълга-

изпълнява поетото задължение да застави окупаторите да напуснат „Българската зона“, като договорно условие за преговори относно „Спорната зона“ в Скопския окръг. За него Сърбия е необходимата съюзница в приближаващата война със съперницата Австро-Унгария, а България е приближила застрашително Босфора и Дарданелите или „Пътя към топлите морета“. Сръбската дипломация злепоставя България като „стратегически инструмент“ на Германия и Австро-Унгария, който трябва да бъде отслабен с оглед предстоящия сблъсък на Великите сили в Югоизточна Европа.

Неспазването на договора от страна на Сърбия предизвиква нападение от страна на България, като на 16 юни 1913 г. българската армия настъпва към окупаторите на Македония. Това е добре дошло за височайшия арбитър „да вдигне ръце от агресорката“ и да остави България да воюва обречено срещу останалите 5 балкански държави. Въпреки военната конвенция с България от 1902 г., той не възпира румънската армия да нападне в гръб Царството и да стигне, без да срещне съпротива близо до София, за да диктува мира в Букурещ. Краят на Втората балканска война е национално крушение за българите и поражда жестоко разочарование сред тях, прераснало в русофобия. На власт идва правителството на Васил Радославов с надеждата да осъществи националното обединение този път с подкрепата на Германия и Австро-Унгария.

Макар и неподготвена за Голямата война, Русия е хвърлена в катастрофа, защото Николай II иска да спаси „малката славянска сестра“ Сърбия, и то след като тя дава повод за войната с убийството на ерцхерцога

ро-гръцкия договор. Така сърбите заемат не само „спорната“, но и голяма част от „безспорната“ зона, фиксирани в българо-сръбските споразумения. Гърците пък окупират фактически цяла Егейска Македония. Сръбските и гръцките окупационни власти вземат мерки срещу българщината в Македония – разтурят се чети на ВМОРО, провеждат се репресии над българските църковни общини и училища.

Франц Фердинанд и съпругата му София в Сараево. За България като „стратегически ключ на Балканите“ се борят Централните сили и Съглашението, за да я привлекат на своя страна. Докато Германия и Австро-Унгария предлагат на Царството Вардарска Македония и Българското Поморавие, то преди всичко Русия от Съглашението поддържа Сърбия да не отстъпва „нито един квадратен метър“ от окупираните през Първата балканска война български земи. На 1 октомври 1915 г. България обявява война не на Русия, а на Сърбия и веднага е жигосана както в Белград, така и в Петроград за „изменница на славянството“.

На 19 октомври 1915 г. Русия обявява война на България, бомбардира с кораби мирното население на Варна. Бихме искали да подчертаем, че сраженията не се водят в Крим или в Нижни Новгород, в Самара или някъде другаде в Русия – те се водят в Българска Добруджа, след като България е нападната от Русия. За броени дни България печели битките срещу Сърбия, Румъния и Русия, водени по българските земи, изтласква чуждите войски и тържествено участва в Марша на победата в Букурещ. Възниква въпросът, в какъв смисъл българският народ е предал руския?

Има още по-интересен факт. Българските славянски дружества в продължение на цялата война поддържат за своя сметка в тила на Русия два медицински влака и лекуват ранените руски войници. Този факт известен ли е на руското обществено мнение?

Втората световна война – спираме се върху основни факти и дати, които определят позицията на България по това време.

В навечерието на активната фаза от Втората световна война, на 23.08.1939 г., СССР и Германия подписват договор за ненападение, известен като пакта

„Рибентроп – Молотов“. На 15 септември 1939 г. българското правителство обявява неутралитет, който е одобрен от всички сили.

В края на ноември 1940 г. в България на официално посещение пристига главният секретар на Народния комисариат по външните работи на СССР Аркадий Соболев, който предлага на българските власти да се сключи договор за взаимопомощ между СССР и България. До средата на януари 1941 г. в подкрепа на този договор българският народ успява да събере около милион и половина подписи и 340 хиляди писма и телеграми са изпратени до Народното събрание на България.

През януари 1941 г. сп. „Тайм“ избира цар Борис III за корицата на списанието и в даденото от него интервю има едно остроумно изречение, което впечатлява чужденците: „Народът е русофилски, повечето политици са англофили, мнозинството от генералите са германофили, царицата е италианка и единствено аз съм българофил.“ Той залага на русофилската карта, за да обяснява в Берлин защо не изпраща войски на Източния фронт: „Винаги с Германия и никога против Русия!“ На Източния фронт по линия на Червения кръст е предоставен само един санитарен влак. Почен от крушението в края на Първата световна война, Борис III не вярва в победата на Третия райх и преживява тежко нарушаването на германско-съветския пакт за ненападение. По този повод българският цар изрича пророчески думи: „Този път бояджията (Хитлер – б.а.) ще си счупи главата!“ На погребението на монарха поднасят венци упълномощени делегати от Третия райх и СССР, въпреки че са в огромен военен конфликт.

България се присъединява към Тристранния пакт едва на 1 март 1941 г. Въпреки огромната подкрепа на предложението на Соболев, присъединяването на България

към Тристранния пакт не предизвиква народни вълнения поради факта, че СССР и Германия са съюзници към този момент, предвид действащия пакт „Рибентроп – Молотов“, който, трябва да отбележим, че тогава е бил приет с възторг от българската общественост.

На 22 юни 1941 г. Германия вероломно напада СССР. Въпреки това българската държава не прекъсва дипломатическите си отношения със Съветския съюз и по време на цялата война функционира българското посолство в Куйбишев, днешна Самара.

Въпреки волята и натиска на фашистка Германия България да изпрати войски на Източния фронт, това не се случва. След като не успяват да изпратят регулярна българска войска на Източния фронт, фашистите в България се опитват да съберат доброволци, като от цяла България са 72-ма, от които 12 са руски белогвардейски офицери. В България тогава живеят около 21 000 белогвардейци, избягали от съветската власт.

Нека да припомним за сравнение, че във Власовската армия воюват около 350 – 360 хиляди жители на СССР, които по произход са руси, белоруси и украинци, а хората с произход от съветските републики, воювали срещу Съветския съюз, са наброявали близо един милион.

По време на Втората световна война България дава около 30 хиляди жертви. Всички те са воювали срещу фашистите.

5–6 хиляди от тях са партизани. Интересен факт е, че първият партизанин в България излиза на 23 юни 1941 година. Останалите десетки хиляди български войници, убити по време на Втората световна война, са убити от Власовската армия и от войските на Вермахта по полетата на Югославия, Унгария и Австрия. Споменахме, че срещу СССР са мобилизирани 60 българи. За сравнение, в рамките на един месец (септември–октомври

1944 г.) България мобилизира 450 хиляди души, армия и доброволци, които тръгват със Съветската армия към Берлин. Загубите на Вермахта от сблъсъка с българските войници са над 60 хиляди убити и над 200 хиляди изкарани от строя германски войници.

Българското участие в заключителния етап на Втората световна война дава възможност на ген. Владимир Стойчев, командващ Първа българска армия, в състава на трети украински фронт, да участва на Парада на победата в Москва на 24 юни 1945 г.

България успява да смени няколко позиции, но не толкова заради дипломатическите си сметки, а благодарение на активността на българското общество, което се противопоставя мирно и с оръжие в ръка на пагубния съюз с Третия райх. А накрая – от септември 1944 до май 1945 г., България подпомага силите на Антихитлеристката коалиция, като внася своя принос за победата.

На конференцията на „Тримата големи“ в Потсдам Чърчил вече по навик обругава „неблагодарните“ българи, които и в двете световни войни „предават“ своята Освободителка. Той допринася България да не бъде призната за съвоюваща страна, въпреки дадените големи жертви, а признава за такава бившата родина на фашизма Италия. Не кой да е, а Сталин напомня, че България единствена от съюзниците на Райха не изпраща нито един войник на Източния фронт, а дава 10 дивизии за войната срещу Хитлер. Той настоява да бъдат възстановени дипломатическите отношения с България преди подписването на договора за мир, както и отхвърля по-късно подкрепяната от Лондон „нова стратегически защитима“ северна граница на Гърция, включваща Родопите.

За днешната т.нар. хибридна война, която някои определят като Трета световна, още от самото ѝ начало можем да говорим за предателство на елитите.

В началото на 90-те години руският елит предаде България

В икономиката СССР стовари на България ултиматуми – без предупреждение, без време за приспособяване. Горбачов поиска България да се разплаща в конвертируема валута, при положение че българският лев не беше конвертируем. Ангажиментите на СИВ изведнъж изчезнаха. По-голямата част от българския износ беше за СССР. Това беше икономическа катастрофа за България. Кои кого предаде тогава?

В политиката страната и човекът, които предадоха нашите взаимоотношения, се наричат Русия и нейният президент Елцин. Тогава, когато българите излизаха с многохилядни ежедневни митинги с настояване България да не влиза в НАТО, Елцин стана и категорично заяви, че не се притеснява от разширяването на НАТО на Изток. Това като с нож отрязва ентусиазма на българския народ да се съпротивлява. Тогава българите осъзнаха, че Русия е изоставила своите приятели.

Дори на личностно ниво – помним ли, че българският съюзник на СССР – Тодор Живков, умря под домашен арест и че до последно стоеше на поста си като приятел, другар и съратник на своите другари от КПСС? И той беше предаден от Горбачов и Елцин и техните обкръжения.

Българите не просто бяха предадени на Запада, те бяха продадени от елита на Русия в лицето на Борис Елцин. Защото договорите, с които бяха урегулирани отношенията между Европейския съюз и Русия, предвиждаха финансови компенсации за Русия за това, че напуска тези територии. Тези финансови компенсации са изплатени.

За нас, русофилите, е важно да кажем няколко думи за дейността на първото в света „Национално Движение Русофили“.

От 2003 година те първи в света, ако не броим преди 150 години русофилите в Австроунгарската империя, назоваха себе си пред Бог и пред света „русофили“, с което казаха: „Ние обичаме Русия“. В продължение на две десетилетия с делата си се противопоставят на световния елит, на Америка, на нейните огромни ресурси. Правят го и съответно плащат своя тежък дисидентски данък за това.

Знаете ли, че България е единствената страна в света, в която се поддържат над 600 паметника, руски и съветски?

Около 160 са съветските, над 450 са руските. И всяка година като губи след гъжд никнат нови паметници за признателността към руския народ. Питаме българофобите в Русия: в България се грижат за стотици руски паметници и всеки път, когато някой ги изцапа, се намира кой да ги почисти. Вие, господа съдници, за какво се грижите?

Българите русофоби и руснаците българофоби си приличат. И едните, и другите са пропити от историческо невежество и цивилизационно късозгледство! Гарнирани, разбира се, от нелепо самочувствие.

Въпреки фашисткия период в България, въпреки комунистическия период в България, нито един паметник на нито един руски генерал, цар или император не е съборен, не е унищожен. Напротив – на централния площад в София на кон стои Александър Втори, Цар Освободител, и на паметника пише: *„Царю Освободителю – признателна България“*. Централният катедрален храм на България се казва „Александър Невски“... Десетилетия наред гражданите на СССР нямаше къде другаде по света да видят паметници на своите генерали и царе.

В запазването на нашата цивилизация българите в момента са на фронтовата линия. Много е лесно от

тила, от две – три хиляди километра дълбочина да даваш акъл как трябва да се бориш. Да, в момента Русия е тил, а България е на фронтовата линия. Било е и обратното. Винаги, когато е било обратно, българският народ се е притичал на помощ и винаги, когато е било трудно на българския народ, руският се е притичал на помощ.

В заключение бихме искали да напомним няколко факта от миналия век. Българите не само спасиха своите евреи за разлика от другите европейски държави, а и бяха гостоприемни към десетките хиляди бежанци от Армения и от царска Русия.

Статистиката в България измерва русофобските нагласи в рамките на 4-5%. Вярваме, че и българофобските настроения в Русия не надвишават статистическата грешка от 4-5 %. Влиянието обаче, което тези настроения се опитват да постигнат, и манипулацията, която искат да наложат в руското публично пространство, изискват отговори. И исторически, и политически, и цивилизационни.

Геополитическите битки и България

*Интервю на Николай Михов
в предаването „Добро утро,
българи!“ на ТВ „Алфа“,
25 февруари 2019*

– Г-н Малинов, видяхме кратко интервю с Андрей Климов – ръководител на международния отдел на партия „Единна Русия“. Разбрах, че г-н Климов е провел среща с председателя на българското Народно събрание Цвета Караянчева. Вие също сте присъствали на тази среща. Бихте ли гали както на мен, така и на нашите зрители малко повече информация?

– Предполагам, че Вие сте представяли Андрей Климов. Той е председател на Комисията по суверенитета на Русия и мисля, че това му качество е най-интересно за българските зрители...

– **Комисия по суверенитета?**

– Да, по суверенитета. В Русия измерват по 18 показателя до каква степен държавата е независима. В тях се включва и духовността, и културата, и безопасността, и социалната сфера. Това е една страна от дейността на Андрей Аркадиевич, която е малко известна, но пък е много интересна. Във връзка с нея е добре с г-н Климов да се проведат разговори и дори да се направи

телемост. Тази длъжност е относително нова (от година и половина) – става дума за нова комисия в сената, която той оглави.

Ще се върна обаче към въпроса ви. Андрей Климов много ясно каза, че „Единна Русия“ е отворена към целия политически спектър – не само за България, а и за целия свят. Русия има над 40 съседки, най-малкото с тях представяте ли си какъв обем работа трябва да се обработи? На 8 декември миналата година Климов беше избран за председател на Комисията за външна политика на „Единна Русия“ и в това си качество дойде в България. Срещата с г-жа Караянчева е продължение на наши посещения. Говоря за български делегации – през декември миналата година ние направихме три посещения в Русия. Едното беше с г-н Явор Нотев, както знаете, ние бяхме там за 25-годишнината на руския парламент. Имахме посещение с г-н Марешки, също в качеството му на зам.-председател на парламента. Третото посещение – заедно с Емил Христов и Краси Велчев, беше свързано с изложбата, която открийме и за която говорихме при вас на 11 януари. При тези срещи стана дума, че българската страна проявява интерес към едно посещение на най-високо ниво – говоря за председателя на българския парламент, все пак това е вторият човек в държавата в дуоцеца, ако мога така да кажа. И се разбра, че през юни ще има такова посещение. Спомена се евентуално дали може да дойде и Путин в България, много зависи от това какво ще се случи при посещението на Медведев сега, на 4–5 март. След това през май Климов отново ще направи политическо посещение в България. И след това Караянчева ще отиде в Русия, евентуално за 7 юли, за Деня на дипломатическите ни отношения. Всичко обаче зависи от това как ще минат другите посещения.

– За суверенитета няколко думички, защото това наистина е много дискутирана тема. Какво казва един човек, който се занимава сериозно и изследва тази тема?

– За самата Русия той смята, че за суверенитет може да се говори във военната и в духовната сфера. За всички други сфери в общи линии се наблюдава много голямо изоставане. И в икономиката, и в образованието, и в културата, и в науката темповете на промяна са много големи и в тези сфери се влага много енергия, за да се преодоляват зависимости. Сигурно сте обърнали внимание миналата седмица на изказването на Путин. Неслучайно Климов напусна България един ден по-рано от предвиденото – той имаше среща в Кремъл, на която са уточнявали акцентите в изказването на Путин. А вие видяхте, че акцентът беше социален. От час и половина говорене – час и 15 минути бяха в общи линии посветени на социалната политика и 15 минути на външната политика. Показателно е, че на тази среща са били двамата председатели на точно определени комисии – на външната политика Касачов и на суверенитета Климов. С две думи, да, тази тема е във фокуса на постоянно наблюдение от страна на ръководството на руската държава. Ако говорим за България, без да ангажирам Климов с каквото и да е, аз мисля, че при нас нещата са трагични. Вижте само как се борим с демографската криза и колко „разумни“ икономически решения взимаме...

– Владимир Путин също акцентира върху демографската криза...

– Естествено, след като говорим за социалната политика...

– Ето това е опит, който можем да взаимстваме от Руската федерация...

– Абсолютно. Към майчинските фондове, които те имат за първо, второ и трето дете, сега се добавят още толкова пари, още 450 000 рубли. И ако за Москва или за Ленинград това не са кой знае колко пари, за всяка друга провинция целият този пакет е примерно 1/3 от стойността на жилището. Тази помощ е реална. Тази помощ е голяма, а не маргинална. И забележете – Путин не говори за светлия комунизъм. Той казва: „Сега, веднага – от 1 януари, със задна дата, парите да се начислят и да се раздават на хората“. И обясни откъде ще дойдат тези пари, защо са там, където са и защо е трябвало да се натрупат. Обясни и защо едва сега се тръгва към амбициозната задача да се постигне икономически ръст над средносветовния от 2021 г. нататък. Ако внимателно наблюдавате, в Русия ще видите един много впечатляващ системен подход.

– **Преди дни излезе позиция на Изпълнителното бюро на НД „Русофили“.** В нея Вие говорите за **„включването на България в хибридни войни и геополитически битки, чужди на нейните интереси“.** Ето и кратък цитат: *„Ние, членовете на НД „Русофили“, сме силно разтревожени от факта, че България и българското публично пространство ускорено се вкарват в хибридна и дезинформационна война между големите сили, чрез която страната ни се превръща във фронтова държава в битка на чужди интереси“.* **Защо е необходима такава позиция точно в този момент?**

– Ще се опитам да акцентирам само на 2–3 неща от тази позиция, тя е страничка и половина. Вие прочетохте началото и може би това е най-важното. Виждате, че напоследък, 2 седмици примерно, ние се занимаваме със салатата на г-н Гебрев⁷ и с факта, че вследствие

7. През януари г. 2020 българската прокуратура повдига обвинения на трима руски граждани в опит за убийство на бизнесмена

на нея е имало едно повръщане. Защо се прави всичко това? За да се направят някакви опити за обвързване на този случай със случая „Скрипал“⁸. Всичко това е част от хибридната война и има за цел само едно нещо – да се попречи на динамизирането на българо-руските отношения. Ние във Вашето студио миналата година говорихме, че от паузата в българо-руските отношения трябва да се излезе. Вкарването на България в такъв тип говорене означава Русия отново да се дистанцира. Естествено, след проваленото посещение на Помпео в Европа и явно при невъзможността да попречи на газовия поток по южния път, който така или иначе ще мине през България под една или друга форма, трябва да се попречи в самата България – там, откъдето тръбата ще влезе в Европа. Въпреки че е готова вече цялата законодателна база това нещо да се случи. „Кучетата си лаят, керванът върви“. Има една много хубава приказка на Никита Михалков. Той казва: „Щом посетата на моите врагове лаят по мен, значи съм на правилния път“. Значи явно ние вървим в правилна посока. Русофилите точно този акцент искаме да изведем. Искаме хората да му обърнат внимание, политиците да му обърнат внимание. Тази позиция сме я пратили и в Президентството, и в Министерския съвет, и във

Емилиян Гебрев, сина му Христо и директора на „Производствена дейност“ в „Емко“ ООД. Според Софийската градска прокуратура това се е случило между 28 април и 4 май 2015 г. Основната версия е, че опитът за отравяне на Гебрев е заради износ на оръжие за Украйна. Прави се връзка между този случай и отравянето с веществото „новичок“ на бившия руски разузнавач Сергей Скрипал. Близко година по-рано главният прокурор С. Цацаров обявява, че Гебрев не е бил отровен с „новичок“ „и че неразположението му било следствие на консумирана салата с пестициди“.(бел.рег.)

8. На 4 март 2018 г. в Солсбъри, Великобритания, е направен опит за отравяне на бившия руски двоен агент Сергей Скрипал и дъщеря му Юлия. Тиражира се версията, че опитът за убийство е извършен от бивш служител на руската Федерална служба за сигурност.

Външно министерство. В тези институции да обърнат внимание например каква е позицията на ООН по случая с Венецуела, макар че декларацията не е за Венецуела⁹. Значи ООН има такава позиция, а България казва: *„Ние сме с цивилизованите държави“*. А ООН, която има ясна позиция да не се намесва във вътрешните работи на Венецуела, тя не е ли цивилизована? Тези неща трябва ли да бъдат казвани от българските политици и от българските медии? Затова даваме този акцент. И завършваме в декларацията, забележете, с едно друго нещо, за което никой в България за съжаление не говори. Ние казваме, че в българската конституция има съответните формули, които казват как да се действа в такива ситуации. Когато например Президентът е на една позиция, а Министерският съвет е на друга. Начинът е много прост – Консултативен съвет при Президента. Затова е създаден този Консултативен съвет. Да играе в такива ситуации ролята на буфер, да балансира и да урегулира нещата.

Нашата работа е да си кажем позицията – благодаря, че ми давате трибуна да я озвуча широко. Тези 2–3 акцента, които току-що посочих, са много важни. Първо, *„не ни вкарвайте в тези противоречия, защото те дори от чисто рационална гледна точка за нас не са изгодни“*. Минаването на тръбата през България за нашия бюджет е много важно нещо. *„Недейте да изкарвате само едната гледна точка, приписвайки я на някакъв Златен милиард“*, в който ние вече 15 години се опитваме да

9. На 23 януари 2019 г. лидерът на венецуелската опозиция Хуан Гуайдо, при действащ президент на страната Николас Мадуро, се самообявява за изпълняващ длъжността президент. В същия ден той е признат за временен държавен глава от САЩ. Европейският парламент също признава Гуайдо за „легитимен временен президент“ на Венецуела. На 5 февруари генералният секретар на ООН Антонио Гутереш обявява, че Секретариатът на ООН няма да се присъедини към нито една от групите страни, които са предприели инициативи във връзка със ситуацията във Венецуела.

влезем, обещават ни да влезем, а все нещо не влизаме. Недейте, защото ООН не е маргинална структура! И накрая, като ще си говорим за нашата кухня, за нашето българско кисело мляко, ние си имаме конституция. Ние си имаме начини, по които тези въпроси да се решават. И аз съм учуден, че нито една политическа сила и нито един председател на партия не повдига този въпрос на висок глас. Има Консултативен съвет. Той е създаден за това да решава такива противоречия.

– Конкретно за събитията във Венецуела ли говорите, или за случая с Гебрев?...

– Говоря и за Гебрев, и за Венецуела. Виждаме различни оценки на различни политически партии. Като е толкова сложна ситуацията, съберете се в Консултативния съвет и излезте с единна позиция!

– Когато това нещо се случва в Министерския съвет и когато посланикът на САЩ води пресконференция в Министерския съвет... Ето, говорихме за суверенитета...

– Ние нееднократно сме говорили с Вас, че всяка позиция в края на краищата изразява едно субективно мнение. Ние чухме субективното мнение на Андрей Климов, чуваме моето, чуваме на американския посланик, на Бойко Борисов, на Румен Радев. Но когато говорим за българска политика, за български закони или канони ако щете, ние си имаме начин, по който да решаваме тези въпроси. И той е в Консултативния съвет.

– Г-н Цветан Цветанов, след като се върна от закуската, която се провежда традиционно в САЩ, всъщност раздуха много сериозно истерията около Гебрев. Също така повдигна темата около предстоящите европейски избори, намеси, разбира се, и ролята

на Русия с думите: „Русия ще се намеси във вътрешно-политическия живот на България. Русия ще се намеси в предстоящите евроизбори“. След това дойде случаят Гебрев, малко след това се повдигна и темата за Венецуела. Т.е. имаме както външния фактор, така и чисто вътрешнополитически фактор относно Русия и нейното място тук, в България. И етикетът е негативен, г-н Малинов.

– Виждате, дори в управляващата партия, не в управляващата коалиция, ние наблюдаваме различно усещане, различно разбиране за това как трябва да бъдат поставени акцентите. Преди малко Ви казах – всеки има право на своето мнение. В края на краищата ние живеем в демократична страна.

– Атлантическият клуб излезе с позицията да гоним руските дипломати...

– Казах своята позиция по темата – ние не бива и не можем да бъдем въвличани в тази хибридна война. Не може дневният ред на българското общество да е салатата. И забележете какво се случва изобщо с дневния ред на обществото. Изпускат се съществени, дълбоки, важни и сериозни въпроси за бъдещето на татковината. Затова казвам – нека всеки да си защитава неговата позиция, но нека да бъде чута и тази наша позиция. Ние затова сме излезли с нея. И пак подчертавам – ние завършваме с един ясен апел: има конституция, има правна формула, по която в такива ситуации държавниците трябва да действат. Нека там всеки – и г-н Цветанов, и г-н Борисов, и г-н Волен Сидеров, и г-н Каракачанов, да излязат; всеки да си каже своята позиция в Консултативния съвет на Президента и да видим дали аргументите, за които ние говорим, са част от хибридна война и вредят на българския интерес, или са дълбоко подкрепени с факти.

– Един последен въпрос. Предвид на това, че наближава 3 март, НД „Русофили“ предвижда ли мероприятия, предвижда ли нещо, с което да отбележи тази дата?

– Ние създадохме нова инициатива за годишнината от обесването на Васил Левски – *„Да запалим свеещичка за Апостола!“*. Навсякъде по паметниците сложихме и създадохме възможност да бъдат запалени тези свеещички. Иначе акцентът за 3 март са мероприятията по цялата страна. Обикновено Движението ни организира и участва в над 150 тържества в страната. И тези вече над 500 паметника трябва да бъдат почистени и подредени. Съответно ще поставим цветя и венци, ще организираме изпълнения на деца... Знаете как страната ни посреща 3 март и 24 май. А нашият зам.-председател Галина Стоянова, кмет на Казанлък, ще бъде основен организатор на мероприятиято на 3 март на Шипка. Важни са и шествието, и мероприятията в София. Това ще са нещата – трудна дата, труден ден, изисква голяма мобилизация. Ще добавя и следното: направихме плакат (10 000 бр.), който ще бъде разпространени в цялата страна – *„Благодарна България“* с един много известен портрет на Гурко на кон.

Излизаме от паузата в отношенията между България и Русия

*Из интервю на Диана Янкулова,
БНР, 3 март 2019*

– Да поговорим за съвременното отношение към Русия и за геополитиката на газовата дипломация. В очакване сме на стратегическа визита на руския премиер Дмитрий Мединев на 4 и 5 март. Намираме ли се в нова фаза на отношенията между България и Русия?

– Ако до май миналата година можеше да говорим за дълга пауза в отношенията между България и Русия, то тя приключи с посещението на президента Радев и на Бойко Борисов през май миналата година, както и с последвалите визити на трима зам.- председатели на парламента, които бяха в Москва през декември – г-н Марешки, Явор Нотев, и Емил Христов от ГЕРБ с Краси Велчев. Миналата седмица при посещение на заместника на генералния секретар на партията „Единна Русия“ по външна политика (Андрей Климов – б.р.), се потвърди посещение на г-жа Караянчева в Москва през първото полугодие на тази година. Сега предстои и посещението на Мединев в България. Можем да кажем, че от паузата в отношенията, нека да използваме този

дипломатически термин, сме излезли. Друг е въпросът вече по какъв начин българските и руските политици ще защитават интересите на двете държави.

Позволете ми да кажа две изречения за нашата организация – тя се занимава основно с духовните, културните, научните и образователните връзки; с обмена между отделни региони, хора и определени институции. Сега, когато навлизаме в материалната съставляваща на нашите отношения, ние се надяваме и се молим българските политици да защитят българския интерес. И тук естествено вече идва думата на експертите – къде е българският интерес и как той трябва да бъде защитен. Лично аз не споделям мнението, че Русия представлява опасност за Европа. Напротив, Русия е голям шанс за Европа, шанс да се добере до тези 43-45% невъзобновяеми източници, които се намират на територията на сегашна Русия, до евтини суровини, и чрез обмен на технологии, на хора и чрез търговия и нормално сътрудничество да печели и във военностратегически, и в икономически план. Да печелят и Европа, и Русия. И ратиото изисква добри отношения на Европа с Русия. Нелогично е Русия и Европа да имат лоши отношения – икономически или военни, или политически, или каквито и да е.

– Въпреки че генералният секретар на НАТО Йенс Столтенберг каза онзи ден в София, че трябва да се страхуваме от руските ракети?

– Аз казвам своето мнение и ще продължа да го защитавам.

– Без да ги определяме като „фили“ или „фоби“, има експерти, които смятат, че от година насам Русия ни държи пренебрежителен и менторски тон. Точно преди година с посещението на руския Патри-

арх Кирил, който назидаваше в Президентството българския държавен глава по въпросите на историята, та до утрешния ден, когато ще дойде Медведев, а не Путин, от който всичко зависи в отношенията на Русия с другите държави. Трябва ли да се тревожим за това?

– Първо, по темата за назидаването на Патриарха. Патриархът каза нещо, което българският народ отдавна очакваше да чуе. Каза, че „нямаше да има Руска църква, ако нямаше Българска църква“. Т.е. ясно е значението за руското православие на тези 150 години, в които ние преди тях сме създали кирилицата и сме приели православие. Казаното от Патриарха е голямо признание. Признание за нашите усилия. А по въпроса защо идва Медведев, ами естествено е, че нещата първо трябва да бъдат подготвени експертно, за да могат след това първите лица на държавите да си сложат подписите. Ето, нека експертът да каже кое е по-правилно – тръбата да мине под вода, за което говорят и Президентът, и Министър-председателят на България; да мине през Турция или да се възстановят съществуващите тръби по газопровода „Дружба“. Трябва да се намери техническото решение, да се демонстрира политическа воля за избирането на най-правилното решение, аз току що споменах три възможни. Естествено, трябва да бъдат подготвени договорите и след това те да бъдат подписани. А от гледна точка на менторския тон на Патриарха, той просто каза една истина. Когато се е водила Руско-турската война, е имало руси, белоруси и малоруси. Украинците, както по-късно започват да ги наричат – те са русини в Австро-Унгарската империя, а това е съвсем друго нещо. Тогава такива нации не са съществували. Съществували са изброените от мен народности.

– Това може би има връзка с факта, че 5 години български президент на 3 март не споменавахе името „Русия“...

– Един конкретен президент!

– Един конкретен президент. Ние от уважение към институцията, която е представлявал, днес не споменаваме името му. Историята да го съди.

Г-н Малинов, САЩ са особено остри, когато говорят на европейските си съюзници за бизнеса им с Русия. Те казват, че чакаме от САЩ инвестиции в сигурността на Европа, а пък правим задкулисни сделки с Изтока, с Русия. Това, разбира се, има връзка с газовата зависимост на Европа от Русия, с желанието на САЩ да стъпят тук със собствения си втечен газ. Но сега, когато успокоихме до известна степен интересите на Вашингтон, купувайки бойни изтребители за нашата авиация, можем ли да считаме, че имаме спокойствие за разговорите по газовите проекти?

– Първо, смятам, че всичко е въпрос на цена. Ако руските ресурси и руските оферти към Европа са по-изгодни за Европа, значи Европа много точно и рационално трябва да направи преценка. Мисля, че системата, която Америка прилага чрез НАТО за защита на Европа, е скъпа и неефективна. НАТО нито добре охранява границите на Европа, нито се справя добре с безопасността, нито се справя с акциите, които провежда зад граница.

Аз съм човек, който много харесва проекта „Европа“. След Наполеоновите войни Европа на нациите живее в мир, съгласие и спокойствие; без войни между германци, французи, англосакси и т.н. И сега проектът, който Европа предлага на европейските държави, е действително много положителен проект. От тази

гледна точка, ако на нас ни е по-изгодно да се договаряме за европейска система за безопасност, подсигурана по един или друг начин не само от Америка, значи Европа трябва да направи точни сметки и експертите да си кажат думата. Същото засяга и темата за газа, същото засяга и всички други въпроси. Тук става дума за интерес. Ако говорим за културните и духовите измерения на християнска Европа, на Европа на нациите, категорично, както и в икономическите отношения, Европа без Русия няма да може да се справи с предизвикателствата. Когато от Африка към Европа тръгне сериозен емигрантски поток, ние, европейците, трябва да сме наясно как ще го спрем или как ще го приемем. Защото, ако го приемем по начина, по който в момента го правим – емигрантите са с по 5 жени, с по 5 деца, а ние им говорим за свещения брак с една съпруга, с по 1–2 деца – значи те или трябва да живеят по нашите закони, или ще ни унищожат при сблъсъка на двете култури. Така че е време Европа да се замисли за рациото и освен чисто материално-икономическите измерения на взаимоотношенията с Русия да види и темата „безопасност“, да види и темата „култура и духовни отношения“.

– До каква степен политиците пречат или пък помагат на тези процеси, г-н Малинов? Защото казвате „интересите определят отношенията“. Но политиците понякога също са лобисти на определени интереси и ако една част от нашата политическа класа много гържи да се хареса на Белия дом, като намери руски шпиони, отровителствали на българска територия, то пък една друга прослойка много гържи да се хареса на Москва, като поставя под съмнение евроатлантическите ценности и ориентация на България.

– Изразил съм своето разбиране по този въпрос преди много години. Смятам, че нещата не могат да бъдат така разделяни. В края на краищата, в центъра на всички тези събития е българският интерес. Къде е българският интерес? За да запазим своята държава, ние трябва да съхраняваме традиционните ценности, трябва да утвърждаваме силна държава и да се опрем на идеята за многополюсен свят. Еднополюсният свят, в който Щатите правеха каквото си искат във всяка точка на света, приключи. Така че тази триада – многополюсен свят, традиционни ценности и силна държава – тя не е нито лява, нито дясна, нито е само в Европа. Този модел е моделът, с който ние живеем в Христа вече над 2000 години. И аз смятам, че това е моделът, който ще запази българщината. Ако ние бяхме изгубили българския език, българската писменост и православие то, сега щяхме да бъдем експерти по газ, експерти по история, зъболекари или учители, но нямаше да бъдем българи. Значи трябва да търсим тази хармония, тази симфония в нашия интерес, където тези условия да бъдат изпълнени, за да може нашата държава да пребъде, да просъществува, и славянобългарският елемент, както пише Паусий Хилендарски, да доминира в нашето общество.

– Какви са Вашите очаквания за прагматичен, а не за традиционен фило-фобски, разговор в бъдещите ни отношения с Русия?

– Мисля, че имаме какво да предложим на Русия в целия спектър на българо-руските отношения. Русия е направила няколко не лоши, бих казал великолепно предложения към България, защото смятам, че при спазване на определените правила, а ние трябва да спазваме правилата в съюзите, в които сме, ние можем да решим и въпроса с газа, и въпроса с нефта, и въпроса с ато-

ма. В нашите отношения просто във всичко трябва да търсим рационалното. Дори бих цитирал президента на Русия Путин, който каза на Бойко Борисов: „Дайте да не си говорим за Малкия и Големия брат“, защото не трябва да забравяме, че Съветският съюз вече го няма. Има я Русия. И трябва да знаем, че в съвременна Русия прагматичният, икономическият интерес е доминиращ при вземането на решенията. За разлика например от Руско-турската война, където, мога да го докажа като историк, е доминираща духовната съставляваща. Кое-то не лишава от присъствие прагматичното. Така, че в момента ние имаме отношения, в които доминира прагматизмът. След 100 години никой няма да го интересува каква е била цената на газа, на нефта, на реакторите и т.н. Но тези факти трябва да се отчитат при съвременните договорки от българските държавници и аз, както и в началото казах, ще се молим за тях и се надявам, че те действително ще защитят достойно българския интерес.

– И както преди 141 години, пак битката за Проливите е била сърцевината на войната, и руските доброволци, включили се във войската, са били почти половината от онези, които са воювали на българска територия, според някои исторически сведения...

– Това е войната с най-много доброволци през XIX в...

– ...Така че да се надяваме, че има и емоция в прагматизма на съвременните ни икономически отношения; още повече че когато с Вас договаряхме този разговор, вие имахте видео телефонен мост със Самара, където са отбелязали годишнината, надявам се, от тази война.

– Ние от няколко години на 18 май празнуваме Ден на Самарското знаме и тази година смятаме да оти-

дем там около 150 души, за да направим възстановка на шипченските боеве на Жигульовските разливи. Там, където в продължение на 500 години е била южната граница на Волжска България; там, където българите стават причина за единствената загуба на татаро-монголите по времето на Чингиз Хан на територията на съвременна Русия. Така че тези мероприятия по южната граница на Волжска България, при град Самара (северната е при Нижни Новгород, бившия Горки), са важни знаци за нас.

– Аз имам особена привързаност към историята на Самарското знаме и ми се иска да припомним как това Самарско знаме е изработено от жителите на града за въстаниците от Априлската епопея, но закъснява, не може да стигне до тях заради бързото потушаване на въстанието, затова е предадено в ръцете на Българското опълчение.

– В Плоещ, през юли, монахините ушиват знамето за Руско-сръбската война, която не избухва по простата причина, че турците са уплашени и се подписва Мирният договор, предхождан от много малки военни стълкновения, докато за България, за Източна Румелия, която е сърцевината на Османската империя, се води кръвопролитна битка, в която умират 350 000 българи, 72 000 руси и много турско население.

Преди няколко години проведохме конференция в Самара за цивилизационния избор на България, направен от цар Борис Първи и свързан с кирилицата. Направихме я първо в България, после в Самара. При това мероприятие ние подарихме на Иверския манастир, където е шито знамето, на матушка Йоана, игуменката, едно такова знаме. След това те отиват пеша да го осветят в Москва (а разстоянието Самара – Москва е около 1000 км). Да го осветят, както е направено и с

оригинала, отиват и до мощите на Алексий I, този, който дава българското име на град Самара, произлизащо от думата „самар“. Освещава го. Това знаме, което ние им подарихме, се връща в Самара, после като знаме воюва в Сирия, а миналата година са го закарали и в Арктика. Т.е. знамето вече е легенда.

Ливадийският форум за мира, културата и за Черноморския диалог¹⁰

*Интервю на Олга Гурска за
предаването „Добро утро,
българи!“ на TV „Алфа“,
10 юни 2019 г.*

– Преди няколко дни бяхте в Крим на Ливадийския форум. Нека накратко да припомним за самия форум и за акцентите, които се обсъждаха там!

– Това е 5-ият поред такъв форум. Единствената дискуссионна площадка в Русия, която се занимава с гражданските инициативи, с т. нар. мека сила и със съответните тенденции и възможности за развитие на отношенията с Русия в областта на духовните и културните въпроси. За разлика от Санктпетербургския форум, който е икономически и за разлика от Валдайския, който се занимава основно с геополитика, това е площадката, на която се разглеждат всички други въпроси. И аз, като председател на неправителствена организация, винаги съм се стремял нашето движение да участва на този форум.

10. На 4 и 5 юни 2019 г. в Ялта, в Крим, се провежда V международен хуманитарен Ливадийски форум. Политици и общественици от 56 страни приемат единодушно Ливадийско послание за мир. На пленарната сесия документът е представен от председателя на българското Национално движение „Русофили“ Николай Малинов. (бел. ред.)

– Вие сте човекът, който на предишното издание на Ливагийския форум предложи да се създаде Световно движение „Русофили“. А сега, на току-що завършилия Ливагийски форум, на Вас ви бе дадена възможността да представите посланието за мир – Ливагийското послание за мир.

– На самия форум имаше около 200 чуждестранни участници и около 500 руски. Двата документа, които форумът реши, че трябва да бъдат обсъдени, бяха: Резолюция на форума и Посланието за мир. Прецениха, че аз трябва да представя Посланието. Самата дискусия около него беше много интересна. По един много любопитен и специфичен начин всяка регионална структура или държава претендираше за своя си диалог – гали ще е Балтийски или Черноморски, Средиземноморски, Тихоокеански, Атлантически или Евразийски... Дали ще е специфична тема – да кажем славянската или някоя друга. Това, около което в крайна сметка се обединихме, беше темата за мира. А организаторите се обединиха около идеята, че русофилството изглежда най-глобално, най-планетарно на фона на всяко друго направление за диалог. Русофилството като че ли действително успява да обедини и русофоните, и евразийците, и славянофилите и .т.н. А аз на миналия форум предложих (и предприемаме определени стъпки в тази посока) да създадем международно русофилско движение – поради тази причина на мен се падна честта да говоря по този въпрос в един по-глобален аспект.

– Доколкото разбрах, всъщност това Послание за мир е прието от всички страни участнички, а те са 56.

– Да, представители на 56 страни.

– Кои са опорните точки на това послание? Споменавате за червени линии, които не трябва да се преминават?

– Ние искаме да говорим за мира в много по-глобален, много по-широк план, защото темата за мира включва в себе си и екологични, и културни, и други духовни въпроси.

За червените линии. Да, ние обозначихме линиите, които не искаме да преминаваме. На обществеността трябва да е ясно, че има хора, които са за мир и хора, които са за война. Да е ясно, че има хора, които са за симфония на културите и хора, които са за т. нар. мултикултурализъм, който аз си позволих да нарека „какофония на културите“. Няма как да посрещаш една култура, без да отстояваш своята идентичност. Да ѝ позволиш да си построи 200 джамии в Германия (например), а ти да не можеш да построиш нито една черква в Саудитска Арабия. По този начин едната култура изчезва, заличава се при срещата. Дори ще го кажа по-остро – при сблъсъка, не просто при срещата. Прег нас има огромни предизвикателства – в близките десетилетия се очаква вълна от африканско население към Европа. Значи срещата на тези култури е много важна, много интересна. А трябва да се отчитат всички оси, които могат да се развиват – Евразийска, Евроатлантическа, нововъзраждащата се „Берлин – Москва – Токио“, „Русия – Китай – Индия“ и т.н. И тези теми действително минават като червена линия, свързани с войната, с културата и с мултикултурализма като цяло, свързани и с духовните различия между хората – с въпроса как да комуникират помежду си. Темата е много сериозна.

– **До кого е адресирано това Послание за мир?**

– До света! До парламентаристите, до гражданите, до обществениците, до обществените организации, до всички!

– На форума Вие разговаряхте с Валентина Матвиенко. Преди време тя заяви, че е възможно да се предприемат действия срещу атаките срещу руския език. Какво точно имаше предвид Председателят на Съвета на федерацията на Русия? Предприеха ли се стъпки? Знаем, че в някои бивши съветски републики дори се опитват да забранят руския език със закон.

– Миналата година на 6 юни, на рождения ден на Пушкин, в Молдова беше забранен руският език като език за общуване между различните националности. (Тази година на 6 юни се навършиха 220 години от рождението на Пушкин.) Самата резолюция, ако акцентираме върху документите от форума, беше разделена на две части. Основната част беше свързана именно с руския език и с инициативите, които трябва да бъдат предприети в тази посока. Интересното е, че тазгодишната резолюция ясно и категорично продължава идеите, които се родиха на миналата конференция. Например, да бъдат създадени междуведомствени структури, които да се занимават с тези въпроси. Смяя да твърдя, че точно това на миналия форум беше моя инициатива. Сега всичко беше преработено и взето като решения. И друга инициатива, която си позволих да предложа и която беше приета – тя е свързана със студентите. Във връзка с тях ние имаме сериозен проблем. Общо 15 хиляди са студентите, които Русия приема за своя сметка. 300 са българските деца, които пращаме всяка година. От тях може би 35-40% са тези, които се връщат най-късно след втората година, понеже нямат право да работят. Този факт беше изненада за Матвиенко, която водеше пленарното заседание. Веднага извика отговорните лица (министри и ръководители на агенции), за да дадат отговор защо това се случва. Взе се решение проблемът да бъде преодолян и беше създадена междуведомствена група, която да се занимава с

него. Така че, от една страна, сякаш си говорим много общи работи, но от друга страна, се вземат и доста конкретни решения.

Озвучих и друга идея, която на този етап не беше подкрепена: да се възроди Интервизия. Както сега има Евровизия, така навремето имаше Интервизия. Трябва да се помисли върху формата, върху правилата, тъй като там ще има хора от Виетнам до Испания. Този втори въпрос остана малко „във въздуха“, но първият, за студентите, беше категорично подкрепен и влезе в резолюцията.

– Вие разговаряхте и с Константин Косачов, председател на Комисията на Съвета на Федерацията по международните въпроси. Какво успяхте да си кажете?

– На форума бяха доста сенатори, включително и Косачов. Имахме възможност много часове да говорим в рамките на тези няколко дни. А и с останалите личности, които се занимават с външната политика. Темите са много интересни, може би Вие да посочите на кои да се спра. Най-вече говорихме за международното русофилство.

– За отношенията между България и Русия казахте ли си нещо? Тези отношения подобряват ли се?

– Ние, като движение, и аз, като негов ръководител, положихме максимум усилия за динамизиране на парламентарния диалог. В края на юни ще има парламентарна делегация начело с нашия председател на парламента Цвета Караянчева. За това обменихме няколко думи и с Матвиенко, но и с Косачов от гледна точка на това какви биха могли да бъдат акцентите на разговорите. Къде трябва да се насочат усилията, за да има резултат. А резултатът трябва да е в излизането от тази пауза, в която бяха и са отношенията ни. Няма

нищо по-естествено да върви парламентарният диалог. Питаме ме конкретно за Косачов, нали? Той е председател на Комисията по международни отношения и логичен бе въпросът му, дали би могъл да се осъществи диалог с хората в България, с които той би трябвало да работи. Откровено му казах, че на този етап това ми се струва невъзможно... Да не влизам в детайли... Но намерихме други неща, които могат да се случат.

Основният акцент в разговорите с Косачов беше създаването на международното русофилско движение. Най-сложното в това да организираш хора, е да събереш достатъчно добър екип от личности, на които да можеш хем да разчиташ, хем те да имат своето специфично мнение, което да бъде чувано. Да бъдат мотивирани, обединени в една организация на база на българския опит, който ние имаме от 16 години. Така че това бяха дълги часове коментари по много въпроси – по световната геополитика; по различните оси; по отношенията Америка – Русия, Америка – Китай, Русия – Китай и къде е мястото на Русия; къде е мястото на Европа. Това са часове и часове разговори с тези хора, които така или иначе се занимават с външната политика и за мен винаги е било много интересно да чуя тяхното мнение.

– Искам да Ви върна към Посланието за мир. До колкото разбирам, с него Вие се обявявате и против фалшифицирането на историята. Документът също така призовава за тържествено отбелязване през 2020 г. на 75-ата годишнина от Втората световна война. България по какъв начин би участвала?

– Вие виждате, че в Посланието за мир въпросите са три. Първият е мирът, вторият е културата, а третият е именно Втората световна война и фалшификацията на историята. България като участник в тази война

естествено ще има своите програми и своите планове. Русия ще организира своите тържества и там, където ние преценим, че можем да участваме, ще участваме. А къде руснаците биха могли да участват у нас (както за 9 май на тазгодишните тържества в България те ни пратиха много високопредставителна делегация) – това тепърва предстои да се обсъжда.

– В последно време виждаме, че напрежението в Черноморския регион се увеличава. Виждаме американски, натовски кораби да патрулират, което напъва жителите на нашите морски курорти. Нещо повече, хората вече се оплакват, че туристическият поток е намалял заради това присъствие. Как мислите, ще бъде ли чутото това Ливадийско послание за мир?

– Тук предстои страшно много работа. Инициативата – декларация за мир, която аз предложих, първоначално беше концентрирана върху черноморското сътрудничество, върху съответните културни и екологически коридори и върху съответното целеполагане за работа в Черно море. Позволих си да кажа, че за разлика от Черноморския диалог, всички други диалози – Балтийски, Средиземноморски, Тихоокеански, дори Атлантически – „Америка – Русия“, са много по-напреднали в своето виждане за това как трябва да се излезе от съществуващите проблеми в съответните региони. Имат договорености и поставени общи цели. В Черноморския регион нещата много изоставаат. Така ли иначе обаче това мое предложение беше отхвърлено. В крайна сметка в Посланието за мир ние се спряхме на тези три акцента – мира, културата и Втората световна война. Обърнахме внимание на глобалните въпроси, защото Черно море си е Черно море, но то си е наша регионална тема. Въпреки че ръководството на Крим също помолиха да се подкрепи инициативата, коя-

то аз издигнах. В общи линии мнозинството попита къде остана диалогът за Тихия океан, за Атлантическия, за Средиземно море, за Балтика. Допълниха, че не може да се акцентира само върху Черно море, макар че, както казаха, „*Николай е прав!*“ – Черноморският диалог най-много изостава. Струва ми се, че ние, като черноморска държава, освен балканския диалог, който повдигнахме като председатели на Европейския съюз, би трябвало да обърнем много сериозно внимание и на черноморския въпрос.

А ето и актуалната тема днес – форумът в Санкт Петербург, който откриха на 6 юни – в деня, в който ние приключихме. Веднага всички ВИП личности от руска страна, които бяха в Крим, заминаха за санктпетербургския форум. Да, там се разглеждат икономически въпроси, а тук се разглеждаха духовните посоки за развитие. Виждате, че на санктпетербургския форум стават доста интересни неща. Българският президент присъства, което според мен заслужава адмирации.

Съветско-българското бойно братство в годините на Великата отечествена война

Клуб „24 май“, 7 май 2010 г.

Живеем във време на силна обществена конфронтация, в която борбата е не само за настоящето и бъдещето, но и за миналото, което някои се стремят да пренапишат и представят в напълно изкривена светлина в името на своите користни политически цели. Една от темите, които раздели българския народ по време на т.нар. Преход, е Втората световна война. В изминалите 30 години многократно бяха направени опити да се оправдаят действията на режима преди 9 септември 1944 г., да се омаловажи ролята на героите от антифашистката съпротива, да се отрекат заслугите на българската армия, която взе дейно участие във войната с хитлеризма и допринесе за победата на Съюзниците.

Искам да подчертая колко важно е да пазим в сърцата си подвига на българските и на съветските воени, които рамо до рамо воюваха с чумата на XX век. Колко важно е да отдадем дължимото на тези, които се жертваха не само за своите отечества, но и за бъдещето на човечеството.

Участието на България във Втората световна война може да се раздели на три периода. Първият е пери-

одът на неутралитет, който продължава до 1 март 1941 г., вторият е периодът, през който българското правителство, но не и българският народ, е съюзник на страните от Оста, той завършва на 9 септември 1944 г. Третият период е свързан с присъединяването на страната към Съюзниците и той продължава до края на войната – 9 май 1945 г.

Неутралитетът на България в началото на конфликта е следствие от резултатите от Първата световна война, фиксирани във Версайската система от мирни договори, сключени през 1919–1920 г. След двете национални катастрофи България е териториално разкъсана, икономически разорена и лишена от собствена армия. Ръководителите ѝ осъзнават, че страната не е в състояние по военен път да коригира Ньойския диктат и да осъществи идеала си за национално обединение. Затова се провежда политика за преразглеждане на наложените ѝ тежки условия по дипломатически път, независимо че държавата е в международна изолация, а това усложнява постигането на голямата цел.

Първата успешна стъпка в това направление е анулирането на репарационните задължения, което е постигнато в началото на 30-те години. Втората е т. нар. Солунска спогодба от 31 юли 1938 г., подписана със страните от Балканския пакт. Тя премахва ограничителните военни клаузи за България, без да се наруши неутралитетът ѝ и без да се поемат допълнителни ангажименти в замяна на възврънатото ѝ право на собствена армия. Третата стъпка е т. нар. Крайовска спогодба, подписана на 7 септември 1940 г., по силата на която Южна Добруджа е върната на България. Решаваща роля за това споразумение с Румъния изиграва категоричната и недвусмислена подкрепа на Съветския съюз.

На 27 септември 1940 г. в Берлин е подписан Трестранният пакт между Германия, Япония и Италия. След

това тези страни настояват и България да се присъедини към него. На 16 октомври 1940 г. германският външен министър Фон Рибентроп иска от страната в двудневен срок да определи политиката си спрямо Пакта, а в същия ден Мусолини заявява на българския посланик, че Италия очаква от България да се включи в бъдещата война срещу Гърция. България отклонява и двете искания. От друга страна, английският крал предупреждава, че ако България се присъедини към Пакта, тя ще се превърне в театър на бойни действия. Подобни заплахи се чуват и от САЩ. Съветският съюз също се противопоставя на влизането на България в коалицията, оглавявана от Германия, Италия и Япония. В София е изпратен главният секретар на съветското Външно министерство Аркадий Соболев. Той предлага сключване на договор за приятелство и взаимна помощ, с който се признават териториалните претенции на страната и е обещано съдействието на СССР за тяхното постигане. В подкрепа на съветското предложение Българската работническа партия организира т.нар. Соболева акция. Провеждат се събрания и сбирки по фабрики, учреждения, читалища и казарми. Изпратени са множество резолюции, писма и телеграми до Министерския съвет и Народното събрание. По този повод Никола Вапцаров пише едно от най-известните си стихотворения „Селска хроника“. Постигнатият резултат е внушителен – събрани са милион и половина подписа в подкрепа на съветското предложение, като са изпратени и над 340 000 писма и телеграми до Народното събрание на България в подкрепа на съюза със СССР. Независимо от народното недоволство министър-председателят Богдан Филев подписва присъединяването на България към Тристранния пакт на 1 март 1941 г. във Виена. Днес ние справедливо осъждаме този ход, но трябва да помним, че преди България, към Хитлеристката коа-

лиция се присъединяват редица държави от Източна Европа – на 20 ноември 1940 г. това направи Унгария, на 23 ноември – Румъния, на 24 ноември – Словакия, а на 25 март 1941 г. и Югославия.

С този акт започва вторият период от участието на България във Втората световна война, в който тя е съюзник на държавите от Оста, а българската икономика е превърната в суровинен придатък на германската. В страната е приет дискриминационният Закон за защита на нацията. Въпреки силния германски натиск и желанието на премиера Богдан Филов да изпрати поне един батальон на Източния фронт, българската общественост оказва силна съпротива и не позволява това да се случи. Нито един български войник не воюва срещу Русия. България не участва и в агresiите срещу Гърция и Югославия. Но на 14 декември 1941 г. тя обявява война на САЩ и Великобритания. Страната ни успя да спаси българските евреи, ала не и да опази македонските. Политиката на правителството помогна на България да получи Македония и Беломорието за временно административно управление, но при условие, че окончателният им статут ще се реши след края на войната.

Всичко това предопределя и спецификата на антифашистката съпротива. Ако в окупираните държави от Европа партизанското движение е насочено срещу външен враг, а в България то е срещу собственото правителство, това ограничава размаха и целите му в началния период от неговото разгръщане.

Дори и в тази обстановка България не скъсва дипломатическите си отношения със Съветския съюз, но агресията на Третия райх, започнала на 22 юни 1941 година, ускорява въоръжената съпротива срещу режима в София. Тя започва още през есента на 1941 г., а през юли 1942 г. БКП създава Отечествения фронт (ОФ) заедно

с кръга „Звено“ и БЗНС „Пладне“. По-късно към ОФ се присъединява и БРСДП (широки социалисти). През пролетта на 1943 г. е сформирана Народноосвободителна въстаническа армия, която към 1944 г. наброява 9 бригади, 35 батальона и отряда, 2 самостоятелни чети и стотици бойни групи. В началото на септември 1944 г. е създадена и една дивизия. Страната е разделена на 13 въстанически оперативни зони, а общият брой на партизаните варира между 5000 и 18 000 души. Броят на ятаците доближава 200 000.

Приведените данни показват не само ненавистта на българския народ към профашисткия режим, но и колко дълбоки са връзките му с Русия, колко силно е обвързан той със своите руски братя по кръв и съдба.

Прогерманското правителство в София създава жангармерия с неограничени правомощия и използва армията в борбата с антифашистите. Но всичките му опити да ликвидира партизанското движение през 1943–1944 г. са неуспешни, а главната причина за това е подкрепата на българския народ за съпротивителното движение. В хода на гражданската война той дава хиляди жертви.

Правителството на Константин Муравиев обявява война на хитлеристка Германия на 8 септември 1944 г., а след народната революция на 9 септември България започва активни военни действия срещу Третия райх. Първоначално участието на страната във войната е ограничено в собствените ѝ граници и в областите, които тя е получила от Германия за административно управление. Хитлеристите спешно се изтеглят от тези райони. България все още е в международна изолация, която новата власт бърза да преодолее. Българска делегация в състав: Димитър Ганев, проф. Димитър Михалчев, Кирил Станчев и Райчо Славков се среща с командването на Трети украински фронт през септември 1944 г. и прави предложение за прекратяване на юри-

гическото състояние на войната със СССР. Поставен е и въпросът за активното включване на България в бойните действия на страната на антихитлеристката коалиция, оглавявана от СССР, Великобритания и САЩ. В тази посока са усилията и на лидера на комунистите Георги Димитров. „...Ние трябва твърдо да знаем, че бъдещето на нашата страна ще зависи преди всичко от реалния принос, който сега като народ и държава ще прибавим към общите военни усилия за час по-скорошно разгромяване на фашистка Германия“, заявява той в Москва.

От 16 септември 1944 г. българските въоръжени сили са поставени в подчинение на Трети украински фронт, командван от маршала на Съветския съюз Фьодор Толбухин. Съглашението за примирие между правителствата на Великобритания, САЩ и СССР, от една страна, и правителството на България, от друга, е подписано на 28 октомври 1944 година.

След 9 септември се провежда целенасочена политическа работа сред населението, а това създава благоприятна обстановка за набиране на доброволци и за кратък период е мобилизирана почти 300-хилядна армия. В Народната гвардия доброволно се включват над 40 хиляди желаещи да воюват, но без мобилизационни назначения. Скоро след това българските воени се включват активно в борбата срещу нацизма – в освобождението на Югославия участват три български армии с обща численост 271 977 души. Те провеждат четири успешни настъпателни операции – Нишката, Косовската, Страцино-Кумановската и Брегалишко-Струмската. През този период загиват 5692 войници и офицери, а 12 501 са ранени.

След изпълнението на поставените задачи, в края на ноември 1944 г., българското правителство изразява готовност да участва в по-нататъшните военни дейст-

вия до пълния разгром на хитлеристка Германия. След проведените преговори е решено за целта да се формира Първа българска армия, която ще бъде в състав от 130 000 души. Тя има шест дивизии. За командващ е назначен генерал Владимир Стойчев, за помощник командир – полковник Щерю Атанасов, за началник-щаб – полковник Петър Ханджиев. Армията преминава в подчинение на командващия Трети украински фронт маршал Толбухин и се разполага западно от Белград, като получава необходимата помощ – по решение на военния съвет тя е третирана като съставна част на Съветската армия.

Първата голяма операция, организирана от армията под ръководството на Трети украински фронт и с взаимодействие на части на Югославската народна армия, е Сремската операция – преминаване на река Дунав в края на 1944 г. и началото на 1945 г. Въпреки сложните метеорологични условия, задачата е изпълнена успешно.

Апогеят на участието на България в заключителния етап от войната е Дравската отбранителна операция през март 1945 г. По това време Хитлер все още таи надежди за обрат. Той замисля операция „Пролетно пробуждане“, която включва внезапен удар по съветската групировка между езерата Веленцейто и Балатон. Целта на хитлеристите е да разгрозят целия южен фланг на Червената армия и съюзниците им и така да възстановят контрола си над петролните находища в Плоещ. Немските войски са подсилени от елитната Шеста СС танкова армия, командвана от генерал-полковник Йозеф Дитрих. На българския участък на фронта хитлеристите действат под ръководството на генерал-полковник Александър фон Льор. Бойните действия при Драва започват в нощта на 5 срещу 6 март. Немските сили настъпват в три направления, но срещат ожесточената съпротива на българите, които на 8 март спират настъплението на врага. Хитлеристите подновяват

атаките си на 10 март, но със съвместните усилия на Първа българска армия и 57-а Съветска армия немското настъпление е спряно окончателно на 19 март. Плановите на Генералния щаб на Вермахта са провалени, нацистите отстъпват. Със своите героични действия в боевете се прославят 31-ви пехотен полк, 44-и пехотен полк, 11-и пехотен полк, 24-и пехотен полк и други. Победата създава предпоставки за настъпление на Трети украински фронт и Първа българска армия към Австрия. То се развива успешно в края на март и началото на април.

Приносът на българските герои е оценен в Съветския съюз. „...Днес, 30 март, в 23.00 часа, столицата на нашата родина Москва ще приветства с 20 залпа на 224 оръдия доблестните бойци от Трети украински фронт, в това число и българската армия на генерал-лейтенант Стойчев, разбили отбраната на немците и овладели назованите градове!“, гласи заповедта на Върховния главнокомандващ маршал на Съветския съюз Й. В. Сталин, прочетена по Радио „Москва“. На 2 април Сталин отново издава заповед за салют в чест на българските бойци, които посрещат края на войната в Австрия.

България успява да смени няколко позиции, но не толкова заради дипломатическите си сметки, а благодарение на активността на българското общество, което се противопоставя и мирно, и с оръжие в ръка на пагубния съюз с Третия райх. От септември 1944 г. до май 1945 г. страната ни подпомага силите на антихитлеристката коалиция, като внася своя принос за победата.

България носи своята вина за подкрепата си за Германия преди 9 септември 1944 г. Страната ни можеше да бъде наказана с отнемане на територии и население, както и чрез огромни репарации. С включването си в заключителния етап на войната, България излезе от международната изолация, в която се намираше, защи-

ти своята териториална цялост и предотврати надвисналата национална катастрофа. Тя не само съхрани довоенните си граници, но и запази Южна Добруджа. Това позволи на България да нормализира отношенията си с балканските държави и другите страни от Европа и света. До голяма степен бе изчистен позорът от участието в окупацията на Югославия и Гърция.

Историята категорично оправда тези действия. Българската армия изигра важна роля за освобождението на Югославия, Унгария и Австрия, така тя даде и своя принос за победата над Третия райх.

За тези постижения бе платена жестока цена – българските сили губят над 32 000 души в хода на военните операции, но причиняват тежки щети на врага. Унищожени са 60 000 вражески войници и офицери. Повече от 200 000 германци са извадени от строя от действията на Първа армия, а това спомага за капитулацията на Третия райх.

Както Съветският съюз, така и Съединените щати и Великобритания уважават военните усилия и героизма на българите. Огромно признание за подвига на българския войн е и участието на командващия Първа българска армия – генерал-лейтенант Владимир Стойчев – в Парада на победата в Москва на 24 юни 1945 година.

Ние никога няма да забравим героите, гали живота си във войната срещу хитлеризма. Те заслужават вечна признателност от българския народ!

ПРАВОСЛАВИЕ – СЪБОРНОСТ – РАЗКОЛ

Кой дърпа конците за разкола в Украинската църква?

*Интервю на Николай Михов
за предаването „Добро утро,
българи!“ на TV „Алфа“,
28 октомври 2018*

– Първата тема, по която ще помоля за коментар, е свързана с църквата в Украйна. Как се стигна до този разкол?¹¹ Въпросът чисто църковен ли е, или и политически? И днес каква е ситуацията?

– За да бъде ясен въпросът, е необходима малко история. Проблемът има няколко измерения – и духовен, и чисто политически. Става дума за много голяма геополитика. Православието има държавнообразуваща функция. В нашите държави, в нашата цивилизация православието, кирилицата и езикът представляват културната, духовната съставляваща, която заедно с народа и територията създават нацията. Паисий Хилендарски пише,

11. На 15 декември 2018 се провежда обединителен събор, на който се сливат в нова Православна църква на Украйна (ПЦУ) две непризнати от православния свят църкви – Украинската православна църква и Киевската патриаршия (УПЦ-КП) и Украинската автокефална православна църква (УАПЦ). На 6 януари 2019 г. Вселенският патриарх Вартоломей дава томос (декрет), с който отменя действието на синодно писмо на Вселенската патриаршия от 1686 г., даващо право на патриарха на Москва да ръкополага митрополита на Киев. С този томос Вселенският патриарх заявява, че дава автокефалия на Православната църква на Украйна (бел. ред.).

че ние сме били под двоен гнет и гръцки – духовен, и турски. Нашата църква има много сложни взаимоотношения с Константинопол по принцип. Още при Борис, когато ние получаваме своята независимост, после при Симеон и Петър. При Симеон Съборът избира наш патриарх, но чак при Петър гърците, Вселенският патриарх, го признават. След това при Василий Българоубиец, говорим за X–XI век, те закриват нашата Патриаршия и я пренасят в Охрид като архиепископия, т.е. понижават ни в ранг, образно казано. След това, когато Асен и Петър възстановяват българската държавност, веднага се възстановява и българската Патриаршия. Това става по доста сложен начин – с Вселенски събор през 1235 г. Нашата църква я поставят като пета по значимост. Първо е възникнала Йерусалимската, после Александрийската, Римската, Константинополската и след това сме ние. И пише, че това ще е вовеки веков. След това Вселенският патриарх и византийският император подписват Унията за обединяване на католицизма и на православие, в резултат на което народът на Византия изцяло се дезинтересира, ако мога така да кажа. От 26 000–27 000 защитници на Константинопол, когато той пада под робство (1453–1454 г.), в общи линии 20 000 са наемници и едва 6000–7000 са местно население. Населението губи смисъла, губи духовната съставляваща при отговора на въпроса за какво точно се бори. Ние знаем, че през 1204–1205 г. Кръстоносният поход, който е разбит от Калоян, превзема Константинопол. Едва през 1270 г. градът е освободен, но това не променя обръщането към Запада и сливането на ценностите и изгубването на апостолския и на съборния принцип.

Ако ние говорим за това как един православен човек, който е не просто вярващ, но и църковен човек, гледа на дейнието на сегашния Вселенски патриарх, то той

ще го определи за неканонично. За светския човек „неканонично“ може би не значи нищо, но тези канони са заветвани от Исус Христос и от Апостолите. И са създадени чрез Светото писание и Светото предание на Апостолите. И чрез Съборите. Има два Събора, които се произнасят за автокефалията. Единият постановява, че когато се даде автокефалия, има възможност в рамките на три години решението да се коригира. Другият събор, Четвъртият – дава 30 години. Тези решения за нас са не просто закон, не просто Конституция, те са канон. И когато използваш в своята основна молитва символа на вярата, казваш, че ти си Апостолска църква, че ти си Съборна църква. И ако нарушаваш тези принципи и се държиш като папа, това на наш, каноничен език, се нарича „ерес на папизма“. Най-опасната ерес, заради която са изгорели в Зограф 26 българи – 22-ма монаси и 4-ма миряни по време на Кръстоносния поход, нежелаейки да приемат първенството на папата. Те са искали да запазят каноните, да запазят законите, заветвани ни от Исус Христос и Апостолите. Решенията се взимат чрез съборност. Съборността не е нито демокрация, нито тоталитаризъм. Тя е механизъм, чрез който народът, първенците на държавата и духовниците вземат решения. И тези решения са консенсусни. Там няма, както е при демокрацията – отиваш с едно кебапче и си купуваш глас. Там се избират хората, които гласуват. Съборността има канон, има свои принципи. Взимайки решение в стил папа, а не в стил съборност, при която всички сме равни, Вселенският патриарх нарушава основни принципи. Не съм аз човекът, който ще съди Вселенския патриарх – това е въпрос на Църквата. Но нашата Църква е много патила и нашият народ много е патил от това поведение.

Наскоро направих за себе си една справка за отношенията между Българската църква и Вселенската пат-

риаршия. След 1860 г. – Българския Великден, когато обявяваме своята църковна независимост, са изгорени, унищожени 46 български града и това е направено от гръкоманите. Те са убивали и изгаряли деца, разрушавали са църкви, изваждали са от гробовете мъртвци, правели са игрища върху гробовете, забранявали са българите да се венчават, да бъдат опявани, да бъдат кръщавани – само защото службите ни са водени на църковно-славянски език. И тогава се измисля тази „ерес“, когато те казват, че делим Църквата по национален принцип. Въпреки всичко, след много усилия през 1953 г. ние получаваме своята Църква. А сега с какво Вселенският патриарх ще обясни своите двойни стандарти? Защо той пререшава нещо, което е решено отпреди 300 години? Той няма тези права.

– Откъде идва този проблем? От Украинската православна църква или от Константинополската патриаршия? Кой е двигателят на проблема, който коментираме в момента?

– Самото решение на Вселенския патриарх ще доведе до разкол. Разкол в световното православие. Това няма как да не се случи. Защото ще има хора, които ще кажат: „Ние заставаме зад каноните“. За яснота ще добавя, че канонът е нещо много повече дори от закона. За православния човек канонът е начинът, по който той се доближава до Господ. И не може да го нарушава. Защото няма други правила, извън тези, завещани ни от Апостолите и Исус Христос. А тези, които не ги признават, те няма как да не бъдат разколници. Разбира се, те ще си намерят аргументи. Всеки може да намери аргументи, за да обясни защо прави нещо. Разколниците казват: „Ние си искаме нашата Украинска църква!“. А знаете ли как Украинската църква става част от Руската църква? В продължение на повече от 20 години

Украинската църква, Киевската църква, иска разрешение от Константинопол да стане част от Московската църква. Това се случва през XVII век. Тогава там безчинстват жечпосполита, поляци, литовци, унията – унищожават всичко, що е православно. И православните от Киевската църква искат закрилата на Москва, тъй като Константинопол вече е в рамките на Османската империя. Кое то пък не пречи на Константинопол веднага след смъртта на патриарх Евтимий да сложи в Търново вместо патриарх – митрополит и да започне масово заличаване на всичко българско в нашата църква. Защото, когато Константинопол пада и тръгва към съюз с латинците, по време на православното възраждане през XII–XIV век, България и Сърбия по един естествен начин се ориентират към Русия. И тези процеси се случват канонично. Затова протичат в продължение на 200–300 години.

Аз мога да ви дам цитати от украинския кандидат-патриарх, който през 90-а година обяснява това, което сега Ви казвам аз, анатемосвайки идеята за разколничество... Много е важно в Църквата не толкова какво правиш, а как го правиш. Защото мотивът е душата на всяко едно деяние. Много е важно с какъв мотив един политик отива на власт – за да спечели пари или за да реши определени проблеми? Тук става дума и за мотива – какъв е мотивът?

– Какъв е мотивът точно? Какво се цели с този разкол?

– Отслабване на нашата цивилизация.

– На православните народи?

– Естествено. Защото ние, колкото и да звучи на някои смешно, смело и гордо, можем да кажем, че единствената алтернатива на този така наречен световен

либерален модел, е моделът, който създава Русия. Моделът, който в себе си съчетава традиционните ценности, силната държава и многополюсния свят. Той не може да се постави в матрицата „ляво-дясно-център“. Защото многополюсният свят е либерална идея, силната държава – лява, а традиционните ценности – консервативна. Това е моделът, който предлага Русия на света. Светът да живее многополюсно, чрез единство на силни държави и чрез запазване на род и семейство, а не чрез джендърни изцепки, които в крайна сметка размихват културно всяка една нация и я унищожават. Тази опасност я има много сериозно и за Европа. И алтернативата не идва от Китай, от Япония или от Африка. Тя идва от нашия цивилизационен център.

– В нейната основа стои Църквата.

– Естествено. В църковния език има един термин, въведен от Йоан Богослов – катехон. Катехонът е принципът на пирамидалното структуриране на държавата. Примерно в нашата Църква има цезаропапизъм, а в Европа властва през Средновековието папоцезаризмът. Папоцезаризмът обаче, при който папата коронясва главите на държавите, довежда до кръстоносните походи и инквизицията. А при нас чрез съборността цезаропапизмът довежда до симфония между духовното, културното и прагматичното. И този модел, който в момента тръгва като алтернативен, и не се съмнявам, че след няколко десетилетия ще властва в света, защото е най-човеколюбив, най-отчитащ различните мнения и разбирания как да се развиваш. Западният свят казва: „Ние чрез знанието и чрез културата ще постигнем, обривно казано, съвършенството“. Източният свят казва: „Ние чрез смирението и себеотрицанието ще го постигнем“. И нека многообразието да се запази.

– Оставам с впечатление обаче, че политиката надделява, когато говорим за църковни дела. Надделява, и то доста сериозно.

– По принцип всичко е политика. Културата е политика, спортът е политика, телевизията е политика.

– Добре, геополитиката.

– Да, всяка истина е субективна. Въпросът е ние от коя гледна точка преценяваме нещата. От гледната точка на разрушителя, който иска да унищожи този модел в зародиш или от гледна точка на хората, които искат този модел да стане основен в световен мащаб. Ако гледаме пък българската църква, аз не се съмнявам в правилността на нейното решение. Между другото, българската църква е първата в света, която преодоля такъв разкол по един великолепен начин.

– Как ще коментирате в този ред на мисли следното: от НФСБ, конкретно Валери Симеонов, призоваха с декларация БПЦ да признае независимостта на Украинската православна църква?

– Не бих коментирал. Това си е работа на БПЦ... Искам да припомня факти от близкото минало. Ние, България, държава на духа, преодоляхме разкола в нашата църква по един великолепен начин. Преодоляхме разкола със Събор и това не е случайно. Съборът потвърди принципа, начин на решаване на конфликтите. Защото ние можем да спорим с вас и да решим, че начинът е с юмруци. А можем да решим и, че начинът е с аргументи. Можем да решим, че е със съгласие. Разбирате ли? Този принцип е потвърден в хилядолетията. Така и когато Вселенският патриарх Вартоломей идва през 1998 г. в България, той казва на българския патриарх: „Аз на ваше място, Ваше Светейшество, щях да си подам оставката“. На което нашият патриарх му

отговаря: „Добре, че не сте на мое място. Аз няма да си подам оставката. Вие сте поканен тук, за да подкрепите единството на БПЦ, а не за да ми искате оставката!“ Мога да разкажа и за другите посещения на Вартоломей в България – колко цинично и некоректно е отношението му към нашата обща история, в която ние сме угнетяваните, битите и мачканите. И ако, както пише Паусий Хилендарски, гръцките монаси от Света гора са си палили печките с български, с църковно-славянски, книги, сега казват, че трябва да има национална църква. Нали навремето бяхте против създаването на национална църква?

Ние всичко сме решавали чрез съборност. И тук изведнъж идва един от равните на другите патриарси, с паство от три милиона и половина, докато руското е от 90 милиона, и започва да раздава правосъдие. Откъде накъде? Кой ти дава това право? Все едно ние с Вас тук да вземем и да сменим Конституцията на България. И идват трима идиоти – извинявам се за израза, и казват: „Браво на тези двете момчета, че измислиха новата конституция. Хайде старата долу!“

Българската църква е пример не само за това как преодоля разкола. Българската църква първа в света взе правилната позиция срещу Критския събор и даде пример на всички други църкви. Българската църква е първата институция в рамките на Европа, която излезе с декларация срещу бежанската вълна от Африка и обясни, че ние, християнска Европа, трябва да ги посрещаме със своите закони, а не с мултикултурализъм и не да им казваме: „Добре сте дошли да живеете както си искате! Ние ще си живеем по нашите, вие по вашите закони!“.

– „Царьград медия“ разпространи информация, която обяснява това, което се случва в православния свят и конкретно в Украйна. Публично достъпни

факти показват, че Патриарх Вертоломей е пряко контролиран от американските елити и специалните служби. Какъв е Вашият коментар?

– За пръв път от 30 години, откакто Съветският съюз не съществува, се събра Съветът по безопасност на Русия, за да разглежда църковен въпрос. Много е важно каква позиция ще заеме Русия. Говоря за държавата Русия, не за църквата, която тотално е изчерпала всичките си възможности. Надявам се в скоро време руската държава действително да заеме някаква позиция по този въпрос. Защото тези духовни въпроси са цивилизационно-държавно образуващи. И мълчанието също е определен знак. Знак, че на определени процеси им трябва друго време, за да се катализират.

Данните, за които говорите, не се съмнявам, че ги има. По този въпрос обаче трябва да се произнесе руската държава. Какво казват журналистите е ясно – и аз мога да стана и да кажа с факти кой от Държавния департамент или от ЦРУ какви конкретни действия е правил. Но тези неща имат сила тогава, когато бъдат официално използвани като аргументи. За момента този аргумент не се използва.

– Очакваме реакция от руска страна.

– Да. Но аз смятам, че руската страна при всички положения ще изчака още малко, тъй като това е църковно-каноничен въпрос и въпреки че са изчерпани църковно-каноничните действия от страна на РПЦ, въпросът трябва да бъде решен съборно. И най-вероятно в тази посока ще се върви – свикване на Събор. Без Събор решенията нямат абсолютно никаква стойност.

Накъде върви Русия?

*Интервю на Николай Михов
за предаването „Добро утро,
българи!“ на TV „Алфа“,
13 ноември 2018*

– Да поговорим за геополитика. Аз обаче искам да засегнем една регионална тема, която има своето отражение в голямата геополитика. Преди два дни в Украйна се проведоха избори. Настоящите лидери потвърдиха своите позиции както в Луганск, така и в Донецката народна република. Какъв е Вашият кратък коментар за проведените се избори?

– Има две противоположни позиции – едната не признава изборите, другата ги признава. Тези, които не ги признават, би трябвало да обяснят, – ако няма избори в Донецката и в Луганската република, какво трябва да има, при условие че Украйна не изпълнява своите ангажименти по Минското споразумение? Тези хора как да живеят без управление? При анархия? Да правят някакви социални експерименти? Хората действително искат да имат стабилност, да имат спокойствие, за да могат да развиват своята територия. Това и обяснява високата избирателна активност.

– Но там и до ден днешен продължават военните действия под претекст за антитерористична операция...

– Да, ние миналия път разговаряхме по този въпрос. В общи линии след убийството на Захарченко въпросите там не могат да бъдат решени без най-височайша намеса и консенсус; без намиране на обща позиция между Европа, Америка и Русия. Другият вариант е военна намеса и по военен начин да бъдат решени.

– Загълбочава ли се според Вас конфликтът в Украйна? Предния път с Вас коментирахме и разкола в Църквата...

– Виждате, това е един – бих използвал термина – „отложен конфликт“. Не очаквам в близките 15–20 години този въпрос да се реши. Така както е случаят с Приднестровието или случаят с Абхазия. Бих казал, че говорейки за тези много опасни територии и ние като държава трябва да правим съответните изводи и много внимателно да подхождаме към всяка една дискусия, към всеки един проблем. Ето преди минути Вие споменахте за проблема с бежанците – очаква се до 20 години Африка да има 2 милиарда жители и на тези хора ще им трябва вода и храна. И ние как разглеждаме този въпрос? Европейците как го разглеждаме? Защото този проблем няма да засегне толкова Русия или Америка, той ще засегне Европа. Това са много сложни и много сериозни дискусии.

– Ако успеем обаче да гледаме толкова напред в бъдещето...

– Нямаме друг избор, ако искаме да строим стратегически планове. Така, както са го правили тези преди нас, за да ни има.

– С Вас винаги сме разговаряли относно българо-руските отношения – и не само в чисто политически и икономически план, а и в исторически и в културен,

разбира се. Какво представлява днес Русия и как ние трябва да работим с руснаците?

– Различни са оценките за Русия. Когато правим оценка и за политиката в Русия, и за военната ѝ мощ, и ако щете за потенциала ѝ, има много подходи. Ако говорим чисто икономически – това е най-голямата страна в света, няма защо да го напомням. Страна, в която има над 43% от невъзобновяемите източници, т.е. тя ресурсно може да осигурява себе си, растежа си и да отлага конфликтите и проблемите си с десетилетия. Между другото, и Първата световна война, и Втората световна война, и войната, която те наричат Отечествена – с Франция, показват това. С първия удар Русия ужким е съсипана – след първите три месеца на Втората световна война има 1,2 млн. убити, 1,5 млн. пленени и изведнъж през декември 1941 г. се оказва, че не е точно така. И че тя е страна с огромен потенциал, с огромен ресурс – и военнополитически, и икономически. Това се подценява и забравя. Русия така или иначе и в Космоса, ако е не първа, то е втора сила; при атома е първа сила; във въглеводородите – нефт, газ – е първа – втора сила; във военен план е първа-втора сила. Има много сектори на икономиката, в които Русия изобщо не може да бъде подценявана, а не може във всичко да си номер едно. И изброените сектори позволяват огромен ръст. Най-големите запаси на вода – преди малко стана въпрос за водата, корабостроенето... Всичко това дава една много сериозна перспектива и никой не би искал да има тази страна за враг. И това, което се случва в момента, е толкова нелогично. Кой губи от санкциите срещу Русия? Губи Европа – между 18% и 20% е ежегодният ръст на търговския обмен на Америка с Русия и на Китай с Русия. А Европа какво прави през това време?

– Затвори своите пазари.

– Поставям по-скоро риторични въпроси. Ясно е, че ние трябва да намираме общ език с Русия. Когато България е била добре с Русия, как е била България? Зле ли е била, или е била добре? Дори само икономически, ако гледаме.

– Можем ли да кажем, че нашите партньори от Запада в лицето на ЕС и на САЩ затвориха вратата на България към Руската федерация?

– Аз мисля, че Америка разглежда Европа като свой конкурент. И прави всичко възможно, за да отслаби този свой конкурент. Такива изводи се налагат в течение на годините.

– Сега, когато Тръмп е на власт, тези неща не се ли промениха?

– Не се промениха. Дори самото желание на Америка да излезе от Договора за ракетите със среден и малък обсег е удар срещу Европа. Защо Европа отново заговори по забравената тема за самостоятелна система за сигурност? Вие представяте ли си тези ракети, разположени в Европа, на фона на това, че Америка казва: „Абе ние с локални ядрени удари може нещичко да правим!“ Къде смятат да го правят?

– Години наред слушахме тезата „Повече НАТО, повече сигурност!“ И в България, и в Прибалтика, и в редица държави на Стария континент.

– Никога не съм бил съгласен с тази теза.

– Сега, между другото, Макрон заяви за обща отбранителна европейска самостоятелна система. Тръмп реагира остро, като заяви, че това не е добра идея.

– Аз току-що казах, че тази идея има своята философия. Защото подпалването на Африка всъщност е под-

палване на нашата плевня – на Европа. Нашите съседи горят и от това ние ще страдаме, не те. От това ние ще отслабваме. В момента съществува проблем с 2–3 милиона бежанци, ами когато те станат 100–200–300 милиона? Какво правим тогава? Как ги посрещаме, по какви принципи?

– Между другото, темата за мигрантите е само един от аспектите.

– Не, аз просто давам само един пример. Европа има достатъчно икономическа, интелектуална и научна мощ, за да говори за самостоятелна система за сигурност и в това няма нищо лошо. Смятам, че това е правилно. И трябва да се върви към самостоятелна система – това е личното ми мнение. И винаги съм го казвал и много партии в България го имат в програмите си, включително и „Атака“ – за изграждане на европейска система за сигурност, защото ние сме част от един икономически съюз и някой трябва да брани интересите ни. А когато наш конкурент брани нашите интереси или той поне доминира в тези взаимоотношения, нещата са опасни. Какво означава някой да дойде и да сложи в България ракети? И като сложи в България ракети, те накъде ще са насочени? Този, към когото са насочени, как ще реагира? Нали и той ще насочи своите ракети към нас. Да си слагат на тяхна територия ракетите...

– Може би точно тази оценка липсва в съвременната ни външна и военна политика?

– Не се съмнявам, аз съм убеден, мога да се подпиша, че Европа ще узрее по тези въпроси. Особено тази Европа, която ще имаме след евроизборите, които предстоят догодина.

– Как Русия реагира на процесите, които протичат в Европа?

– Русия реагира все по-спокойно. Все по-малко са кръговете в Русия, които реагират истерично. По принцип и чисто политически в Русия се случват интересни процеси. Матриците, които бяха наложени в източноевропейската част на света, първо социалистическа, лява, след това дясна, либерална, в Русия еволюираха по доста особен начин. Интересни процеси протичат там. Ако основната управляваща партия е „Единна Русия“, то основният ѝ конкурент в политическия живот е Комунистическата партия. В руския парламент има четири партии – другите две са социалдемократическата „Справедлива Русия“ и партията на Жириновски (която е с 8-9%). Последните две практически „крадат“, ако мога така да се изразя, гласове, по-скоро от комунистите, отколкото от управляващите. Това даде възможност през последните 10–12 години управляващата партия доста да заякне, да стане доминантна. А при нея има доста интересна триада, която не можеш да сложиш нито в ляво, нито в дясно – традиционни ценности, силна държава и многополюсен свят – тук има и ляво, и дясно. Управляващите в Русия успяват да осигурят един не много висок, но стабилен ръст. И санкциите, естествено, пречат, по един или по друг начин, но имат и своите положителни страни. Вижте по какъв начин Русия прие в своето семейство Крим – там са 2,5 милиона жители. Никакви истерии, никакви проблеми. Говори се спокойно на татарски, украински и руски. Тези езици са равнопоставени. И в културен, и в духовен, а и в материален план се решават нещата. Има над 3 милиона бежанци само от Украйна, които живеят в Русия. И социалните въпроси се решават. Сега се опитва едно много сериозно разклащане на Русия през пенсионната реформа, ако сте забелязали.

– Да, имаше протести преди няколко седмици...

– Да, протести има, само че забележете как разсъждава държавникът Путин. Цялата тази реформа ще засегне Русия тогава, когато той вече няма да е президент, след 2024 година. Т.е. това е държавник, който мисли за синовете и за внуците на държавата си. И поема в момента целия негатив от тази реформа, която ще бъде въведена, за да осигури допълнително икономическо стабилизиране на Русия. А целият този мит, че Русия се държи само на нефт и газ, лека-полека се разбива. Освен това Путин направи нещо друго със своя екип, с тези хора, които управляват Русия през последните десетилетия. Те се съсредоточиха върху военнопromишления комплекс, а не върху икономиката, за която прецениха, че ще трябва десетилетия повече от времето за стабилизация на военнопromишления комплекс. Защото ти ставаш фактор или чрез икономиката, или чрез нещо друго, с което да си силен, интересен и важен, най-малкото в регионален план. И оттук нататък ще е интересно да наблюдаваме по какъв начин ще еволюира тяхната политическа система. Към какво точно ще еволюира? Това обаче е отделен разговор.

– Бих искал да потърся Вашия коментар по още един въпрос. Свидетели сме на решението на САЩ да развалят договора за ракетите със среден и малък обсег. Интересно е да наблюдаваме геополитическата реакция – редица държави от ЕС застанаха в подкрепа на Руската федерация. И неин дългогодишен противник, като Великобритания например, подкрепи Русия за договора. Зае позицията, че договорът трябва да съществува и да продължава да работи. Какъв е Вашият коментар?

– Разговорът е експертен, но ще се опитам да отговоря, тъй като всъщност той е повече от експертен...

– Да, но той засяга и пряко нас, България.

– Да, защото става дума за ракетите, които можеш да позиционираш върху самолети, кораби, подводници, а можеш да ги позиционираш и на суша, както е било преди 30 години. Не че в шахтите, които са за ракети, в Румъния например, не можеш да сложиш и такива. Не че в шахти, които имат и руснаците за друг вид ракети, не можеш да сложиш и такива. Но все пак това е един въздържащ фактор. Влизането в една такава гонка на превъоръжаване заблуждава Америка, че ще може да изтощи икономически Русия. Нека да си направят по-добре сметките. Както го правят китайците. Глупави ли са китайците, когато излизат тези дни с официални документи, за да отворят очите на световната общественост за това какъв е военнополитическият и икономическият потенциал на Русия в тази надпревара? Русия действително може десетилетия наред да издържи на този натиск. Въпросът е ние как ще издържим, Европа как ще издържи в тази ситуация. През цялото това време Америка и Китай ще продължават да увеличават търговско-икономическия оборот между себе си и Русия, а Европа ще продължава да е в изолация. Казвам го и по друг начин, защото вече във военно-политически план отговорих, сега отговарям икономически. От спирането на този договор най-много ще пострада Европа – и икономически, и военно-стратегически.

– Няма как да не поговорим и за дейността на НД „Русофили“. Разкажете ни, какво се случва през последните месеци с НД „Русофили“, какви са последните инициативи?

– Когато се видяхме за последен път с Вас – в навечерието на събора на яз. „Копринка“, говорихме и за НД „Русофили“. Тогава Ви казах, че това е началото на нашия нов политически сезон. Там ние направихме своята

равносметка, дадохме своите оценки. След това направихме добра среща с всички областни председатели, за да поставим акцентите и приоритетите в този зимен период, в който не сме най-активните...

– Тогава по мой спомен поставихте много задачи пред себе си...

– Да, разбира се. Първо, още през декември предстои наша основна задача – изложбата ни в Русия. Открихме паметник, който си обещахме преди година. Паметник на една много интересна личност от региона на гр. Орел – Нарешкин. Той е много интересен човек – бил е председател на местния парламент – Земския съвет – с ранг на губернатор. Това е родът, от който произлиза майката на Петър Първи. И този човек се записва доброволец, и то като редник в Руско-турската война. Скобелев го прави свой адютант и когато Нарешкин се връща отново в Русия, императорът го прави министър на държавното имуществено на Руската империя. Представете си сегашните сенатори, сегашните министри да отидат доброволци някъде да воюват, да защитават каузата на един народ – в случая на българския. Друго интересно е, че това населено място – Нарешкино, никога не е променяло името си. Така, както е било назовано в неговата чест още по царско време, така е просъществувало през целия социалистически период. Т.е. може да си представите колко го е обичал самият народ. Друго интересно е... даже има определена доза интрига в него – на това място е имало Паметник на Урицки – човека, който започва т. нар. Червен терор. И целият район се казва Урицки район, а мястото е Нарешкино. Паметникът на Урицки се е саморазрушил – никой не го е взривявал – бил много стар паметник, не са го поддържали. И миналата година, когато ръководителят на региона ми каза: „Аз искам да направим един

памятник“, аз му отговорих: „Необходими са 2–3–5 години според моя опит, защото трябва да съберем и пари, и да направим много други неща“. А той каза: „Не, аз ти обещавам, че след една година ще открием паметника.“ И в общи линии паметникът действително стана. Тече един такъв процес в Русия – историята да бъде разглеждана не както досега, че започва едва ли не през 1917 г., а да се разглежда една хилядолетна Русия, с всички други традиции – и с православието, и с монархията. С всичко това, което е водило Русия към империя. Защото в края на краищата тя от едно малко княжество през XV–XVI в. се превръща в най-голямата държава на планетата. Това не става въпреки православието и всичко друго, което в момента в Русия много активно се възражда. Аз лично бях изненадан от социологията, която видях – 28% от населението на Русия казва: „Ние сме монархисти“.

– **Как тълкувате тези почти 30%?**

– Честно да Ви кажа, учуден съм. Бих искал да видя още социология по този въпрос, отчитайки, че преобладаващото население е руско (80%); отчитайки, че от тях 90% са православни хора, а голяма част и църковни; и че преобладават младите хора (до 35-годишна възраст) – това са интересни неща, които още не съм докрай готов да коментирам. Искам да разбера... сигурен съм – всеки един православен човек върви в тази посока – ако не в първо, то във второ поколение...

– **Може би в България по-различно гледаме на монархията.**

– Нашият опит от монархията е друг, особено през последните 100 години. Така че имаме различен оценъчен материал.

– След Паметника на Нарешкин, кои са следващите инициативи?

– Изложбата и националният съвет, на който ще си направим отчета за годината. И от февруари–март – фестивалите, конкурсите, кабинетите за руски език – те функционират и в момента активно из цялата страна. Преди две седмици Изпълнителното ни бюро излезе с инициатива, която беше подкрепена и от структурите – за дискусия с властите по темата за православие. Излязохме с декларация във връзка с днешната криза в православния свят. Гледаме обаче да не прекаляваме с тези неща, защото все пак сме културно-масова организация. И да не прекаляваме с такива изяви. Но въпросът е много интересен. Виждате, че вчера Сръбската църква се произнесе категорично срещу позицията на Вселенския патриарх. Така че това са процеси, които тепърва предстои да наблюдаваме как ще се развият през декември...

– НД „Русофили“ ще вземе ли реално участие по една или друга форма във всички тези процеси с каквото може?

– По-скоро участваме в една дискусия, която е необходима на обществото. Обществото не познава нито достатъчно добре каноните, нито се замисля за геополитическите измерения на това, което се случва в православие. Миналия път ние с Вас си поговорихме за историята на Българската църква във взаимоотношенията ѝ с Вселенския патриарх и с Гръцката църква и как ние сме били мачкани, горени, палени, унищожавани векове наред и как сме стигнали до своята автокефалия. И че има някакви закони, канони, по които такова нещо трябва да се случва.

Българската православна църква и Цариградската патриаршия – историята на една битка за оцеляване

*Клуб „24 май“, „Поглед инфо“,
8 януари 2019 г.; брошура на
Славянското дружество в
България под заглавието „Да
бъдем единни в битката за
православната взаимност“*

От два месеца настъпиха много тежки времена за единната, съборна Православна църква. На 11 октомври 2018 г. Константинополският патриархат постави начало на предоставяне на автокефалия на Украйна, като с тези свои действия извърши посегателство над „каноничната територия“ на Руската църква. На 15 декември 2018 г. бе проведен „обединителен автокефален събор“ на две разколнически организации в една – „Украинска православна църква“. На 6 януари 2019 г. Вселенският патриарх Вартоломей след утринната служба в патриаршеския храм „Свети Георги“ в Истанбул връчи на Украйна в лицето на Епифаний Думенко томос за автокефалия на новата църковна структура. Нито един представител на поместните православни църкви не е присъствал на церемонията. Новата църковна струк-

тура не е призната от нито една църква с изключение на Константинополската.

Изброените действия по своята същност и последици са „тухлите“ на разкол в единната съборна Православна църква. Тези действия на Вселенския патриарх Вартоломей създават прецедент, който е опасен за всички поместни църкви, включително и за Българската църква.

Историята помни факти, които показват как Константинополската патриаршия се е отнасяла грубо и безцеремонно към свои сестри поместни църкви, като си е присвоявала права, които каноните не ѝ дават или е съдействала за дискриминацията на народите, намиращи се в диоцеза на тези църкви. По силата на редица исторически обстоятелства най-потърпевша в това отношение се оказва Българската православна църква.

Историята на отношенията между Българската православна църква и Цариградската патриаршия е история на вековната борба на българите за признание като народ. В българското публично пространство се знае много за мюсюлманските безчинства по време на петвековното османско робство, но твърде малко за вековните усилия на Цариградската патриаршия да лиши българите от етническо самосъзнание, за да ги претопи, да ги заличи като народ, да унищожи българската история и култура главно чрез унищожаване на славянската книжнина, създадена през вековете. Многобройни свидетелства от историята на българските манастири, за съжаление несистематизирани, показват, че оскъдната историческа памет за развитието на българския народ през вековете се дължи не толкова на османското робство само по себе си, колкото на войната срещу българския дух, водена от гърците чрез техните

религиозни институции. Стига се до парадокси, при които отстранени и дори анатемосани от Цариградската патриаршия български митрополити (например през 1872 г.) са възстановени благодарение на специалните усилия на османските власти. А обобщеният парадокс се състои в това, че дори когато мюсюлманската държавна върхушка признава българите като народ, такова признание им е отказано от братята по религия – гърците.

Предлаганата студия е опит да се систематизират факти, които показват невероятно трудната многовековна борба на Българската църква за запазване на българския етнос, българска история, българско достойнство. Борба, в която главен враг, за наше християнско православно съжаление, се явява Цариградската патриаршия.

На територията на съвременна България и съседните ѝ страни християнството започва да се разпространява изключително рано, още в апостолските времена. Според книгата „Деяния на Светите апостоли“¹² (глави 16 и 17), свети апостол Павел проповядва словото Христово в градовете Филипи и Верия (разположени в Егейска Тракия), както и в Солун. По-късно неговите ученици оглавяват епископски катедри в Тракия, строят храмове, водят интензивен религиозен живот. По време на гоненията през III–IV век много от християните по българските земи се превръщат в мъченици.

Първият манастир в Европа е построен на територията на съвременна България

Основан е през 344 г. от свети Атанасий, архиепископ Александрийски. Светецът се смята за основател на европейското монашество. Манастирът „Свети

12. „Деяния на Светите апостоли“ – книга от Новия завет

Атанасий“ е разположен на хълм край село Златна ливада, на около 14 километра от град Чирпан. Фактът, че той е първи, е установен от български учени през 2004 г. на базата на ватиканските архиви.

Значимостта на местното християнство и местната Църква е видна от осезаемото им присъствие на Първия вселенски събор в Никея през юни 325 г. В епархийския център град Сердика¹³ през 343 г. е свикан Поместен събор, който приема правила, подкрепящи решенията на Никеийския събор.

За успехите на християнската проповед можем да съдим и по факта, че най-суровото от тракийските племена – бесите, също прекланя глава пред Христовата вяра и дори Библията е преведена на техния език.

През V–VI в. християнството постепенно прониква сред балканските славяни благодарение на това, че много от тях служат като наемници във Византия. Обитавайки среда от християнско население, славяните воини приемат християнството и след завръщането си в родния край се превръщат в благовестители на Божие то слово.

През втората половина на VII век в източната част на Балканския полуостров се създава българската държава. Нейните основатели, българите, идват от северните брегове на Черно море. Те завоюват огромни територии от Балканския полуостров и с времето напълно са асимилирани от местното славянско население. Българите и славяните се сливат в един народ, който приема името си от българите, а езика – от славяните.

Масовото покръстване на българския народ настъпва едва през 865 г., при управлението на княз Борис Първи (852–889 г.). Непосредствено след приемането на християнството свети княз Борис-Михаил предприема активни действия за провъзгласяването на църковна ав-

13. Сердика е старо име на столицата София

токефалия. Най-напред той се обръща към Константинополската патриаршия с молба тя да предостави независимост на българската Църква, но оттам му отказват на основание на това, че тя наскоро е основана, все още е млада и трябва да пребивава под непосредственото ръководство на своята Църква-майка. Тогава княз Борис отправя същата молба към Римския папа Николай Първи. Преговорите с Рим се проточват около три години (в периода 866–869 г.) и приключват безрезултатно. След като се убеждава, че Рим няма да може да даде желаната автокефалия на Църквата, българският княз се обръща отново към Константинопол, където по това време се провежда поместен събор в храма „Премъдрост Божия“ („Света София“¹⁴. Допуснатите до събранието на отците посланици на св. Борис казват: *„Доскоро бяхме езичници и едва наскоро се приобщихме към благодатта на християнството. За да не сгрешим сега, желаем да разберем от вас на коя църква трябва да се подчиняваме?“*

Папските легати незабавно отвръщат, че българите трябва да се подчиняват на Римската църква. Българските пратеници обаче не са доволни от този отговор и настояват легатите да решат този въпрос съвместно с Източната църква. Тогава представителите на източните патриарси питат българите: *„На кого принадлежеше страната ви, когато я превзехте, и какви бяха тогава нейните свещеници – гръцки или латински?“*

Българите отвръщат: *„Превзехме я с оръжие от гръците и в нея намерихме гръцки свещеници.“*

След този отговор представителите на източните патриарси стигат до извода: *„Страната (България) принадлежи на Константинополската църква.“*

14. Храмът е наречен „Премъдрост Божия“ от император Юстиниан Първи Велики през 537 г.

Започват спорове, но представителите на източните патриарси остават непреклонни.

Така, независимо от протестите на римските легати, на заседание на 4 март 870 г. Съборът взема решение да удовлетвори, макар и частично, молбата на българския княз. Частично, тъй като, както свидетелстват самите българи, първоначално Българската църква е автономна архиепископия под върховната юрисдикция на Константинополската патриаршия, но се ползва с широка вътрешна автономия и бързо се утвърждава и укрепва.

Първият патриарх на автономната Българска църква е св. Йосиф, ръкоположен от Константинополския патриарх Игнатий. Така 4 март 870 г. става фактически **денят, в който се ражда Българската православна църква.**

България е разделена на няколко епархии, които постепенно, с разширяване на границите на държавата, също се разрастват в количествено отношение.

Св. княз Борис–Михаил прави всичко възможно Църквата да се разраства и укрепва. Голяма помощ в това мисионерско-просветителско дело му оказват учениците на светите славянски първоучители Кирил и Методий – св. Климент, Наум, Горазд и др. Пристигайки в България, те са посрещнати радушно и под покровителството на княза успяват да развият широка дейност. Започва славен период в историята на славянската писменост, който продължава с не по-малък успех и по времето на Симеон (893–927 г.), син на Борис.

През Х в. Българската православна църква вече играе важна роля не само за духовното израстване на своите членове, но и за извисяването на могъществото на самата държава. Църквата помага за консолидиране на държавните управници и вдига авторитета им, стреми

се да обедини българите като народ. Благодарение на това единство през 917 г. княз Симеон успява да нанесе съкрушителен удар върху византийските войски и значително да разшири пределите на своите владения, като след това се обявява за „цар на българи и ромеи“. Това е важна предпоставка **Българската православна църква да бъде провъзгласена за автокефална и да бъде издигната в ранг на Патриаршия.**

Кое то и се случва през 919 г., на Преславския църковно-народен събор¹⁵.

В началото Константинопол не признава това решение и едва на 28 октомври 927 г. българският цар Петър¹⁶ (927–969 г.) сключва с Византия мирен договор, според който Петър е признат за цар, а главата на църквата – архиепископ Дамян Доростолски – за патриарх. Така 28 септември 927 г. се смята за началото на българското патриаршество.

Впрочем и в последващите години Константинопол не е склонен да признае титлата „патриарх“ на приемниците на Дамян, особено след като Източна България по времето на синовете на цар Петър (Борис II и Роман)¹⁷ е покорена от византийския император Йоан Цимисхи (971 г.).

Българската патриаршия обаче продължава да съществува **и след неблагоприятните за България политически обстоятелства, като променя единствено местонахождението на патриаршеската катедра:** при Петър тя е в Доростол (днешна Силистра); след покоряването на Предбалканска България от Цимисхи се мести в Триадица (днешна София), след това – в Преспа, а накрая – в Охрид, столицата на Западно-

15. Преславският църковно-народен събор е свикан от цар Симеон. По време на неговото царуване столица на Българското царство е Преслав.

16. Цар Петър е първородният син на цар Симеон.

17. Цар Борис II (969–971 г.) ; цар Роман (977–997 г.)

то българско царство, начело на което е цар Самуил (976–1014 г.)¹⁸.

След като завладява България, през 1018–1019 г. византийският император Василий II Българоубиец¹⁹ понижава Българската църква в архиепископия. Охридските архиепископи, а скоро и епископите, назначавани с указ на императора, са гърци и затова малцина от тях се отнасят с грижа към българското паство.

В тясна връзка с византийското завоевание е и възникването и разпространението на ереста на богомилите в България – своеобразен протест срещу угнетяването. Ересите са осъдени от църковните събори в Търново, столицата на Второто българско царство (1186–1396), възникнало след освобождението от византийската власт и просъществувало до началото на османското робство. Съборите са проведени през 1350 и 1360 г.

Макар за първата Българска патриаршия да настъпва залез, Охридската архиепископия, която е законен наследник на Патриаршията, се стреми да продължи църковната ѝ мисия. Нейните ръководители не спират да извършват богослужения на славянски език, съдействат за съхраняването и развитието на славянската писменост, с всички сили подкрепят и възпитават патриотичен дух сред поклонниците. Истинските чада на архиепископията я смятат за средище на духовен живот за покорения български народ и правомерен носител на славата на Българската патриаршия – както във време-

18. Сред историците се наблюдават различни мнения за това в коя точно година започва царуването на Самуил. Фактически той поема управлението на България през 971 г. като съуправител с цар Роман. След като Роман е пленен и отведен във Византия през 991 г., Самуил официално оглавява Българското царство.

19. Император Василий II получава прозвището Българоубиец, след като през 1014 г. в битката при село Ключ разбива българската армия, пленява 15 000 български войници и започва всички те да бъдат ослепени. След което ги пуска на свобода, като на всеки сто войници оставя по един еднорък за водач.

ната на византийския гнет, така и след като турците завладяват целия Балкански полуостров, **чак до 16 януари 1767 г., когато българската архиепископия е закрыта по настояване на цариградския патриарх Самуил Ханджери, заради водената от Константинополската патриаршия политика на централизация.** Диоцезът ѝ е присъединен към този на Цариградската патриаршия. Именно в пределите на Охридската архиепископия през XVIII в. се зараждат първите искри на Българското възраждане, а през XIX в. паметта за нея вдъхновява българите да се вдигнат на въстание за независимостта на своята Църква.

Да се върнем в XI–XII и да напомним, че почти два века българският народ е под гръцка власт. През 1185–1186 г. братята Петър и Асен вдигат въстание срещу византийското владичество и освобождават Дунавска България. В пределите на възстановеното Второ българско царство е организирана независима църква начело с архиепископ със седище в столицата Търново²⁰.

Първият търновски архиепископ Василий не е признат от Константинополския патриарх. Но скоро Търновската патриаршия толкова засилва позициите си, че възниква въпросът не само за признаването ѝ като самостоятелна църква, но и за издигането на нейния глава в ранг на патриарх. Това се случва през 1235 г., след като българският цар Иван Асен II сключва военен съюз с никейския император Йоан Дука срещу константинополската Латинска империя. Едно от условията на договора е търновският архиепископ да бъде признат за патриарх. По силата на този договор през същата година е свикан църковен събор в град Лансеку (на източния бряг на Мраморно море). На събора, под председателството на Константинополския патриарх

20. Велико Търново е столица на Второто българско царство (1186–1393 г.)

Свети Герман Втори, е възстановено патриаршеското достойнство на Българската църква (отнето от Василий Втори Българоубиец).

Съборът в Лапсеки през 1235 г. определя като „вечно и неотменимо“ петото място на Българската църква в православния дуптих

Решението е прието единодушно и подписано от всички – от Вселенския патриарх, от Александрийския патриарх Николай, от Антиохийския Симеон и от Йерусалимския Атанасий. На събора, в присъствието на множество архиереи, архимандрити и монаси – български и гръцки, на търновския архиепископ Йоан е присвоена титлата Патриарх.

Втората българска патриаршия просъществува 158 г. – от деня на признаването ѝ в Лапсеки до покоряването на България от турците (1235–1393 г.)²¹. За тези години, независимо от феодалната разпокъсаност на страната, тя достига пълен разцвет на духовните сили и оставя в църковната история имената на своите славни ръководители. Например, Търновският патриарх св. Йоаким I, Патриарх Игнатий, Патриарх Евтимий, св. Киприян, Григорий Цамблак и др. С всичките си сили те се борят за благо на родната църква и на своя народ и за възхода на православието в цял свят.

След кончината на св. Патриарх Евтимий²² в 1402 г. Константинопол назначава византийски митрополит в

21. В този период заради спорове между наследниците на цар Иван Александър България е разделена на три: Търновско царство, Видинско царство и Добруджанско геспотство. През 1393 г. под турска власт пада столицата на България Велико Търново, а през 1395 г. – и геспотството. Последно пада Видинското царство, което издържа на турските нападения до 1396 г. С неговото преминаване под турска власт настъпва залезът на Второто българско царство.

22. Не е ясна точната дата на смъртта на св. Патриарх Евтимий. От исторически извори знаем, че е починал през 1402 г. в Бачковския манастир.

завладяната от турците столица Търново. Така „била унищожена българската НАЦИОНАЛНА църква... гържавата попаднала под властта на турци, а църквата – на гърци“ (Константин Иречек, „История на българите“, стр. 399).

Започва масово унищожаване на литература на църковно-славянски език. Източници разказват, че даже в Атон веднъж предали на огъня толкова книжнина, че изпекли манастирския хляб. Защото, казвали гърците: „Славянската книга или съдържа това, което го има и в гръцките, или е писана от някой българин или сърбин, следователно нищо не струва“. Ще минат няколко века и Фенер²³ ще наложи нова, „българска ерес“, наречена „етнофилетизъм“, ще обяви българите за схизматици²⁴.

Българската църква прекратява съществуването си през 1416 г. Борбата за възстановяване на поместната автокефална Българска православна църква, на нейното патриаршеско достойнство, ще приключи чак през 1953 г.

Фенеро-турското господство подлага на тежки изпитания религиозния, културния и икономическия живот на балканските народи, особено на славяните, в това число на българите. Започват систематични опити от страна на гръцкото висше духовенство да елинизира Българската църква.

„Векове наред стене измъченият народ под двойния – политически и духовен, чуждестранен гнет, но независимо от всички паднали върху народа невзгоди и страдания, пламъкът на неговата вяра и патриотизъм не угасва. Той се поддържа от свещената памет за славното историческо минало на Родината и се подхранва от твърдата убеденост, че ще настане време, когато братският руски народ ще помогне за освобождение-

23. „Фенер“ е квартал на Истанбул, където се намира резиденцията на Константинополския патриарх.

24. Това се случва на Константинополския събор през февруари 1872 г.

то на българската земя“, пише митрополит Панкратий Старозагорски.

Духовното и политическото робство не сломяват сърцата на българите. В най-тежкия момент от живота се появява преподобният йеромонах Паусий Хилендарски (1722–1773), основоположник на Българското възраждане. На 23 години той заминава за Атон, където в манастирските библиотеки започва да изучава материали за историята на своя народ. Подобни материали той събира и по време на пътуванията си из страната като манастирски проповедник. През 1762 г. преподобният Паусий пише „История славяноболгарская“, в която привежда факти за миналата слава на българския народ като повод за гордост и подражание. Тази книга и до ден днешен се смята за основа на духовната и културната идентичност на съвременния българин.

Скоро българите се вдигат на решителна борба за своята църковна и национална независимост. Тази борба, продължила няколко десетилетия, обхваща цяла поробена България и сплотява народните съпротивителни сили. Започват да се откриват училища, да се печатат книги. Църковно-националните дейтели настойчиво доказват правото на българите да възстановят автокефалията на своята Църква, дори патриаршеския ѝ ранг, като твърдят, че тя е получила това право още през Х в. и че близо осем века независимата Българска църква е просъществувала в Охрид; че Търновската епархия продължава да сияе в душите на вярващите българи с благодатна светлина и да грее сърцата им.

Църковно-националната борба възприема остра форма. През 1820 г. във Враца злоупотребите на гръка епископ Методий карат врачани да се вдигнат срещу него и отказват да му плащат „владичина“. Начело на това движение застава Димитраки Хаджитошев, който иска Методий да бъде сменен с българин. Борбата затихва,

едва след като Хаджитошев е заловен и изведен от Враца. Това са първите постъпки срещу гръцкото духовенство в България и бележат началото на исканията гръцките архиереи да бъдат заменени с български.

През 1825 г. в Скопската епархия възниква нов конфликт. Там недоволното население е водено от местния първенец Хаджи Трайко Рекали. Българите поставят искане за владика в Скопие да се назначи протосингелът Димитър, който е част от коренното българско население. Конфликтът затихва чак през 1832 г., когато новият владика Гавриил, макар и грък, обещава да се съобразява с волята и желанието на местното население. Подобни събития се разиграват в Търновската и в Самоковската епархия. През 1827 г. Иларион Кримски влиза в конфликт с търновските чорбаджии, а през 1829 г. срещу самоковския владика Игнатий се надигат самоковските първенци.

В края на 20-те и през 30-те години на XIX в., когато се образува самостоятелното гръцко кралство, елинизаторските тенденции на гръцкото духовенство в България се засилват сериозно. Но в същото време, заради успешната за Русия Руско-турска война (1828–1829 г.), се засилва и българското национално самосъзнание, както и църковното движение. Благодарение на връзките с Русия от 1838 г. в нейните духовни академии започват да се обучават български монаси, които в много по-голяма степен отговарят на изискванията на епископското служение, в сравнение с по-слабо образованите гръцки кандидати.

Важен момент в историята на църковно-националното освобождение на българите са събитията от 1840 година в Търновската епархия. Тъй като местното население не приема местния митрополит – гръка Панаарет, българите се обръщат към Константинопол с молба той да бъде махнат от Търново. Турското пра-

вителиство подкрепя тази молба. Така представители на търновското паство предлагат на негово място да бъде издигнат един от поборниците на българското възраждане – архимандритът от Хилендарския манастир Неофит Бозвели. Макар турците да нямат нищо против тази кандидатура, Патриаршията успява да издейства на мястото да бъде назначен грък, който също се казва Неофит. Архимандрит Бозвели е понижен в ранг протосингел, а скоро чрез интриги от страна на митрополита е изпратен за три години в Атон. Там той пише остър памфлет срещу гръцкото духовенство, в който оплаква жалкото положение на своите братя българи и пита кой е виновен за това. Според него виновни са гръците, които се смятат за „избран народ“.

В началото на втората половина на XIX в. българите вече имат формулирани искания към гръците: да се възстанови поне църковната им автономия, не автокефалията. Но гръците в началото не приемат дори тези искания. През 1858 г. на свикания от Константинополския патриарх събор българските представители издигат своите искания:

- 1) архиереите да се избират от епархиите, по места;
- 2) архиереите да знаят езика на населението, където ще служат;
- 3) да получават, с оглед избягване на финансови злоупотреби, определена заплата.

Но когато и тези искания са отхвърлени от гръцкото духовенство, епископите с български произход решават сами да провъзгласят църквата си за независима. На 3 април 1860 г., на Великден, в амвона на българския храм в Константинопол епископ Иларион отслужва църковна служба на български език. **Така на Великден през 1860 г. Българската църква се отделя от Константинополския патриарх.**

Този акт вдъхновява българите, новината за случилото се бързо се разпространява из цяла България. Патриарх Кирил (1855–1860 г.)²⁵ подава оставка.

Приемникът му – Йоаким II (1860–1863; 1873–1878)²⁶, виждайки че движението се разраства, през 1861 г. незабавно свиква в Константинопол поместен събор, на който е решено епископ Иларион Макариополски и митрополитите Авксентий Велешки и Паусий Пловдивски да бъдат свалени и изпратени на заточение. Това обаче предизвиква още по-силна и масова борба на българите срещу елинското своеволие. Виждайки това, Патриарх Йоаким решава да направи някои отстъпки пред българите и в разпространено след Събора послание той тържествено обещава да изпрати в епархиите, населени с българи, архиереи с българска националност или такива, които задължително знаят български език. Разрешено е в тези храмове да се извършват богослужения на български. Но тези отстъпки закъсняват. Българските църковни дейатели вече са издигнали нови искания пред турските управници: да се разреши на българите да участват в избирането на патриарх на равна нога с гърците; в Константинополския синод да бъдат включени шестима архиереи с българска националност; на българите да бъде дадено правото сами да избират архиереите за родните епархии. В отговор правителството назначава смесена българо-гръцка комисия, която да разгледа исканията на българите. Членовете ѝ обаче не стигат до споразумение, което предизвиква още по-голямо недоволство.

Един от приемниците на Патриарх Йоаким (след него е Софроний III, 1863–1866), Патриарх Григорий VI (1867–1871), е готов на по-големи отстъпки – да

25. Патриарх Кирил VII Константинополски е Вселенски патриарх в периода 1855–1860 г.

26. Патриарх Йоаким II е избран за патриарх два пъти – в периода 1860–1863 г. и в периода 1873–1878 г.

гаде на българите известна самостоятелност. В предоставения на турското правителство проект Григорий се съгласява да отдели няколко български епархии в отделен окръг, който да се управлява от събор на български епископи под председателството на екзарх, подчинен на константинополския престол. Новите предложения на патриарх Григорий, както и предишните на Йоаким, не удовлетворяват българите: те продължават да смятат, че зависимостта от патриаршията е прекалено силна, а отстъпената им църковна област – прекалено малка и не обхваща цялото българско население.

Накрая турското правителство, виждайки твърдата целеустременост на българите и нарастващото въстание в рамките на империята, обнародва на 28 февруари 1870 г. султански ферман за учредяване на независима Българска екзархия за българските епархии, както и за епархиите с преобладаващо християнски жители (2/3), които желаят да влязат в неговата юрисдикция. Предлага се при богослуженията в екзархията да се споменава Константинополският патриарх. Фактически султанският ферман възстановява независимостта на Българската църква, от която тя напълно неканонично е лишена в края на XIV в. и през втората половина на XVIII век. В същото време с този акт Турската империя признава и съществуването на отделна българска народност на Балканския полуостров.

Сега пред българските църковни дейтели стои задачата да приемат Устав на екзархията и да изберат екзарх. За основен кандидат се спряга Панарет. Патриархът (Григорий VI) не иска и да чуе за съглашението, независимо от многобройните опити на българите. Той казва, че не признава нито българския народ, нито неговите представители. Независимо от недружелюбното отношение на гърците, православните българи свикват

през февруари 1871 г. **Първия български църковно-народен събор.**

В него участват изтъкнати участници на национално-освободителното движение (епископите: Макариополски – Иларион, Пловдивските – Панарет и Паусий, Видинският – Антим, Ловчанският – Иларион, и други духовни светски лица), които изработват Устава на Българската екзархия. Основните положения от този устав са включени и в действащия от 1953 г. Устав на Българската православна църква.

Константинополският патриарх Григорий VI в началото се опитва да се обърне със специално послание към всички православни църкви, като разчита на тяхната подкрепа. Но като вижда, че българите не отстъпват от своите законни искания, в знак на протест той се оттегля.

Приемникът му Антим VI (1871–1873) е по-гъвкав в позицията си: той повежда мирни преговори с българските представители и им обещава в бъдеще да признае самостоятелността на Българската църква, при условие че тя се откаже от реализацията на султанския ферман. Това отношение предизвиква надежда у българите. Но действителността показва, че Антим иска единствено да печели време. Българските делегати най-накрая губят търпение и решават, че въпросът за самостоятелността на църквата им вече е решен с фермана на султана и през януари 1872 г. молят епископите Иларион Макариополски, Иларион Ловчански и Панарет Пловдивски да извършат богослужение в българския храм в Константинопол без никакви отношения с Патриаршията.

Разгневен от този ход, Патриархът издейства от турското правителство да прогонят архиереите от столицата и прекратява всякакви преговори с българите. Нещо повече, на заседание на Синода Иларион Лов-

чански и Панарет Пловдивски са обявени за низвергнати, а Иларион Макариополски е отлъчен от църквата. Българският храм е закрит. Но българите, живеещи в Константинопол, единодушно се обръщат с молба към Великия везир тримата епископи да бъдат върнати и султанският ферман да бъде реализиран. Великият везир удовлетворява молбата им – издава заповед ферманът да бъде въведен в действие. Архиереите са върнати в столицата и е дадено разрешение да се избере екзарх.

За първи екзарх на 11 февруари 1872 г. е избран Ловчанският епископ Иларион, но пет дни по-късно, поради своята немощ, той се оттегля от поста. На негово място е избран Вигинският митрополит Антим (1816–1888), възпитаник на Московската духовна академия. Той е положен в сан йеромонах от Московския митрополит Филарет.

Новият екзарх незабавно се отправя към Константинопол, за да се срещне с църковни дейатели и представители на светската власт.

Опитите му да влезе в преговори с Патриарха се провалят – той отказва да го приеме. Нещо повече, той издава окръжно писмо срещу екзарха, което предизвиква раздразнение дори сред най-умерените българи. В него той дава на Антим 30-дневен срок да се подчини на Патриарха, в противен случай ще бъде лишен от своя сан. Екзархът не се поддава на заплахите на Патриарха. Той обявява всички църковни наказания, наложени от Константинопол срещу епископите, за несправедливи, а след това и за недействителни. На 11 май 1872 г. извършва в българския храм божествена литургия, в която е тържествено прочетен акт за провъзгласяването на българската църква за автокефална. В отговор на тези действия синодът в Константинопол прибегва до крайни мерки: лишава Антим от свещеническите му права,

отлъчва двамата митрополити Иларион Ловчански и Панарет Пловдивски и осъжда Иларион Макариополски на вечна анатема. На 16 септември 1872 г. поместният събор, който осъжда „филетизма“, т.е. племенното деление в православието, провъзгласява за враждебни Съборната и Апостолската църква като поддръжници на филетизма и **обявява Българската църква за схизматична.**

Руската църква не отива на събора и запазва дипломатическо мълчание.

„Причина за „българо-гръцката разпра е гнетът на гръцкото духовенство“, което „гледа на православието не като на общо, а като гръцко“, казва император Александър II.

Антиохийските епископи заявяват, че подписът на техния патриарх е негово еднолично решение и не приемат схизмата. Кирил II Йерусалимски напуска Събора, неговите архиереи го обявяват за схизматик и русофил, затварят го в затвора в Яфа, не му позволяват да се поклони на Гроба Господен и с турски кораб го отправят в изгнание. Православните араби защитават Йерусалимския патриарх и отричат схизмата, гърците ненавиждат патриарха и защитават схизмата. След 3 години архиереите ще се разкайват и ще молят Кирил II за прошка.

Започват погроми на Цариградската патриаршия над Българската екзархия. Този път те се извършват със съдействие на турските власти.

Погроми се извършват в: Костур, Драма, Сяр, Кукуш, Воден, Солун, Скопие, Охрид, Битоля, Велес, Струмица, Струга, Преспа, Куманово, Ресен, Крушово, Лерин, Езерец, Бел камен, Сребрено, Лозенград, Дойран, Одрин, Кавала, Дедеагач, Дебър, Пловдив, Варна, Созопол, Бургас, Анхиало, Сливен, Дермен дере, Кюстендил, Неврокоп, Мелник, Спатово, Мусомище, Кърджали, Ираклий, Узун

Кюпрю, Кочан, Димотика, Демирхисар, Негован, Ново село и гр.

Пребиват и убиват български учители и свещеници; превземат, палят, плячкосват, рушат български училища, църкви и манастири; свалят кръстовете и „увенчават“ черковните куполи с полумесеци; горят български богослужебни книги, църковни и училищни библиотеки; прострелват българските икони; затварят български училища; обявяват Василий Българоубиец за светец, а св. св. Кирил и Методий за еретици, схизматици; забраняват на българите венчавки, кръщенета и да погребват мъртвите си в гробищата; храмове остават неосветени, деца – некръстени, младоженци – невенчани, покойници – неопети.

Например, населението на Горно Броди (днес Ано Вронду, над Серес) наброявало към 8000 души. Българи, екзархисти, вдигнали голяма черква, първото българско училище и детска градина. Гръкоманите опустошили селото, разорили училището и черквата, живите българи прогонили, а мъртвите изринали от гробището и на това място направили игрище.

Втори пример. Митрополитът на Костур Германос Каравангелис взривява цяла сватба в Зелениче посред венчавката, в храма. Организира клането в Загоричане – 300 андарт²⁷ врълхитат, опожаряват селото, избиват 92-ма българи: от дядо Ноле Дуков на 100 години до 4-годишната Мария, гъщеричка на Кузо Самарджията. Един от убийците, Павлос Гипарис, възпява варварството в поема:

„Кръвта на българите течеше като от чешма... българоборците убиваха всички, които се мяркаха пред тях, стига само да бяха българи... Главатарите на гърците се превърнаха в турски паши. Загоричане беше постлано с трупове... Ще помнят българите цял век!...“

27. Андартите са гръцки бунтовници (бел.рег.).

След Априлското въстание на българите срещу турците през 1876 г. Екзарх Антим изпраща до представителите на западните държави знаменития си меморандум за зверските жестокости на турците над победените българи. Той решително отказва да се подпише под предложената му от Великия везир декларация от името на българския народ, в която пише, че народът е доволен от положението си и изобщо няма нужда от намесата на други държави – най-вече на Русия, която тогава се готви за война с Турция. Заради този отказ екзархът е лишен от поста си и е изпратен на заточение в Мала Азия. След края на Руско-турската война (1877–1878 г.), с ходатайството на руското правителство, Антим е освободен и застава начело на Видинската епархия. През 1879 г. е избран за председател на Търновското учредително събрание, което приема конституцията на страната.

Приемникът на Антим – Екзарх Йосиф (1877–1915), също преживява много неприятности, причинени от константинополските власти в годините на Руско-турската война. След Освобождението на българите през 1878 г. в границите на свободната държава Българската църква се управлява от Синод начело с наместник-председател. Екзархът остава в Константинопол, тъй като много българи продължават да живеят на територията на Турската империя. Берлинският договор разделя България на Княжество България и автономната турска провинция Източна Румелия, която през 1885 г. се присъединява към Княжеството. Турското правителство обаче не разрешава единно църковно управление за всички българи. Затова Екзарх Йосиф насочва дейността си към епархията, останала в Турската империя (Тракия и Македония). И изпълнява задачата си блестящо, като открива няколко училища, духовна семинария и българска болница.

След края на Балканската война (Македония и Тракия минават под властта на България, Гърция и Сърбия) вече няма причина Йосиф да остава в Константинопол и през 1913 г. той оставя там свой наместник, идва в София и след две години умира (20 юни 1915 г.). След него, в продължение на 30 г., самостоятелното развитие на църковния живот и изборът на глава на Българската църква се сблъскват с всевъзможни препятствия. Делата на църквата се водят от Свещен синод, председателстван от наместник-председател, който се избира сред митрополитите за мандат от четири години. Въпреки това Българската църква продължава да изпълнява свещения си дълг: учи своето паство на православната вяра и живот, развива благотворителна дейност, занимава се с духовно просвещение.

Свидетелство за жизнеността на Българската православна църква през тези години е свиканият през 1921–1922 г. пореден църковно-народен събор, който събира представители на целия православен български народ. Съборът урежда положението на духовенството и решава различни въпроси, свързани с вътрешното устройство на Църквата, в частност, изработва устав, който заедно с Устава от Събора от 1871 г. ляга в основите на действащия и в момента Устав на БПЦ. Уставът кодифицира българските църковни канони. Но едва 15 години по-късно, в резултат на последващи съкращения и изменения, статутът на Българската православна църква е урегулиран чрез държавен закон.

След като Съветската армия освобождава България от фашизма на 9 септември 1944 г., с разрешение на новото правителството на Отечествения фронт на 21 януари 1945 г. Софийският митрополит Стефан е избран за български екзарх. С ходатайството на Руската православна църква пред Константинополския патриарх Вениамин на 22 февруари 1945 г. схизмата срещу

българската църква е прекратена. През 1953 г. отново възникват недоразумения в отношенията с Константинополската църква, след като на 10 май новият Църковно-народен събор избира Кирил за български патриарх. С това **през 1953 г. се възстановява гревното патриаршеско достойнство на България.**

Тази „гързост“ не се харесва на Константинопол. Чак през 1961 г., след поредното настойчиво ходатайство на Руската православна църква, Константинопол признава достойнството на Българския патриарх.

Като цяло през един изключително дълъг период от историята си българското население е управлявано от гръцки епископи, полагащи всякакви усилия (особено в градовете) да изкоренят славянското богослужение и максимално да елинизират Българската църква. Ако българин е искал да изгради някаква кариера, той е имал два избора: или да приеме исляма, или да се елинизират. Естествено, в дългосрочен план подобна перспектива довежда до обратния резултат. Българите с всички сили са се борили за своята църковна автономия, въпреки страстната съпротива на гръците.

Три факта от най-новата история на взаимоотношенията между Българската православна църква и Цариградската патриаршия

Факт първи. През 1998 г. БПЦ²⁸ свиква Всеправославен надюрисдикционен събор срещу българските разколници. Вселенският патриарх Вартоломей²⁹ също присъства. Още в началото на заседанието той се обръща към Българския патриарх Максим³⁰ с думите: *„Ваше Светейшество, ако съм на Ваше място, бих си дал оставката!“*

28. БПЦ – Българска православна църква

29. Патриарх Вартоломей е избран за Патриарх на 22 октомври 1991 г. и го ден днешен.

30. Патриарх Максим е Патриарх в периода 4 юли 1971 – 6 ноември 2012 г.

„Хубаво е, че не сте на моето място, защото аз няма да си дам оставката. Ние Ви помолихме и поканихме да дойдете да помогнете на Българската църква и на Българския патриарх, а не да ни уволнявате!“, отговорил Българският патриарх Максим.

Факт втори. През 2014 г. по инициатива на Вселенския патриарх Вартоломей започва подготовка за провеждане на Всеправославен събор. На предсъборното съвещание в периода 30 септември – 3 октомври 2014 г. е приет основният проект за документ „Отношението на Православната църква с останалия християнски свят“.

На 12 февруари 2015 г. с решение на Св. синод в пълен състав БПЦ изпраща до Секретариата по подготовката на Събора своите забележки и позиции относно този документ.

На 11 март 2016 г. в писмо до Св. синод Ловчанският митрополит Гавриил отхвърля основни формулировки в цитирания документ. На 21 април писмото става позиция на Св. синод. На 1 юни БПЦ отказва да отиде в Крит. На 6 юни отказва Антиохийската църква. На 10 юни отказва Грузинската. На 13 юни отказва и Руската църква.

След като Светия синод огласява своята позиция, в българското публично пространство се появяват крайно отрицателни оценки за поведението на БПЦ. Някои от заглавията и изявленията звучат така: „Позицията на БПЦ не е християнска!“, „Това е престъпление срещу Господ!“, „Грандиозно престъпление срещу универсалното Православие!“, „БПЦ е ерес! Анатема!“, „Един е Господ и Путин е неговият пророк!“, „Православието е политическа патерица на московския самрап!“, „Кремълски слуги!“, „Вече няма БПЦ. Има диверсионна група за вредителство, получаваща указания от вражеска държава!“, „БПЦ служи на Антихриста!“, „БПЦ е част от

опитите за православен джихад и похода на Путин срещу цивилизования свят!“; „Московските стратегии ерозират европейските ценности чрез поместните църкви“; „Грандиозен провал!“; „Радикална некоректност!“; „Отстъпление от съборността!“; „БПЦ саботира Всеправославния събор!“; „Св. синод е пагубен за БПЦ!“; „Решението на Синода е вдъхновено от руската църква и обслужва интересите на Руската патриаршия“; „Позицията на БПЦ е формирана в Москва!“; „БПЦ – терминатор на православното единство!“; „Архиерите са несъстоятелни!“; „Синодът направи църквата за посмешище!“; „Задунайски синод!“; „БПЦ е Кремълски бастион!“; „Вместо кръст архиерите носят петолъчка като символ на „вярата им“!“; „БПЦ не е православна, а путинославна; не е автокефална, а рускокефална“; „Най-добре да ни сложат една схизма, та да се отървем от руското зло!“.

От 16 до 27 юни 2016 г. в Православната академия на остров Крит, Република Гърция, се провежда заплануваният Велик и Свят събор на Православната църква, но без участието на четири поместни автокефални църкви. На Събора присъстват представители на средствата за масова информация и гости от инославни религиозни общности (римокатолическа, англиканска и др.).

Съборът гласува и приема с известни промени шестте предсъборни документа, както и своя „Енциклик“³¹ и „Послание“. 33-ма от участвалите в Събора епископи не подписват документа „Отношенията на Православната църква с останалия християнски свят“, като някои от неподписалите архиереи (сред тях авторитетни православни богослови) излизат с публични обяснения за своята позиция.

31. Енцикликата е основен папски документ по едни или други важни социално-политически, религиозни и нравствени въпроси. Втори по важност след апостолическата конституция.

Факт трети. През 2015 г. Вселенския патриарх Вартоломей I посещава в официална визита България, по време на която той става доктор хонорис кауза на БАН и получава най-висшето държавно отличие орден „Стара планина“ – първа степен. По време на церемонията при Президента Вартоломей формулира искане България да върне гръцки ценности, „заграбени по време на войните“ от Северна Гърция, които „принадлежали на съседната ни държава“.

„Особено молим за светините от нашите свети патриаршески и ставропадиални обители – св. Богородица Икосифиниса³² и други, които за съжаление са били ограбени и не са в богослужерна употреба у естествените си правоимащи места, което безспорно е грях пред Бога и хората“, посочва Вселенският патриарх.

След това Вартоломей държи 45-минутна реч в храм „Св. Александър Невски“, в която проявява пренебрежително отношение към Патриарх Неофит, обръщайки се към него като към епископ, с назидателен тон нарича Българската православна църква поместна (а не автокефална, каквато е в действителност). В речта си Вартоломей напомня и за схизмата от 1872 г., като намеква, че „етнофилетизмът“ не е останал в историята и още съществува в България.

След проявените претенции на Вартоломей българският премиер отказва да се срещне с него.

Тези кратки бележки върху историята на взаимоотношенията между Българската православна църква и Гръцката православна църква нямат за цел да разделят и противопоставят. Историята е такава, каквато е.

32. Манастирът „Св. Богородица Иконофиса“ е манастир в Егейска Македония, на територията на Гърция. В края на XIX и началото на XX в. се явява един от центровете на елинизма в Източна Македония, който активно способства за елинизирането на местните българи. През Втората световна война по време на българската окупация е напълно изгорен. Възстановен е през 60-те г. на XX век.

Съвременният грък и съвременният българин не могат да носят отговорност за поведението на своите предци. Тази история обаче за днешния български християнин трябва да бъде силно предупреждение. Това предупреждение е втъкано в душата на нашата история. А тя е вековна борба за достойнство, за самостоятелност. Тази история е отрицание на конюнктурността. Тази история показва и изисква постоянно мъжество. А може би и ненапратлива благодарност към всичко, което ѝ е помагало да оцелее и да се изправя на крака след тежки години на обезправяване. Благодарност към поколенията пред нас, която не противоречи на принципността, а я допълва.

Използвана литература:

История поместных православных церквей, Константин Ефимович Скурат (<https://predanie.ru/skurat-konstantin-efimovich/book/72710-istoriya-pomestnyh-pravoslavnyh-cerkvey/#/toc99>)

<http://www.hierarchy.religare.ru/h-orthod-2kratrus.html>.

Проф. Иван Снегаров – Отношенията между Българската църква и другите православни църкви след провъзгласяването на схизмата. (http://petkohinov.com/pravoslavie/03/snegarov/snegarov_shizmata.html)

<http://www.portalostranah.ru/view.php?id=106>.

<http://www.anti-raskol.ru/pages/1514>.

Велислава Дърева, „Кримска пролет за Православието“, I и II – <http://www.duma.bg/node/126319>, <http://www.duma.bg/node/126401>.

Велислава Дърева, „Относно Крим: Кога ще бъде канонизиран Екзарх Антим I?“, <http://pogled.info/avtorski/Velislava-Dareva/otnosno-krit-koga-shte-bade-kanoniziran-ekzarh-antim-%D0%86.77556>.

Велислава Дърева, „Относно Крим-II: Отровните плодове на схизмата“, <http://pogled.info/avtorski/Velislava-Dareva/otnosno-krit-%D0%86%D0%86-otrovnite-plodove-na-shizmata.77639>.

Геополитическият удар срещу нашата цивилизация

*Интервю на Николай Михов
за предаването „Добро утро,
българи!“ на TV „Алфа“,
11 януари 2019 г.*

– Разколът в Православието вече е факт. Вселенският патриарх Вартоломей връчи томоса на Украинската църква. Това независимост ли е наистина?

– Томосът, да го наречем „постановление“, е административен акт. Този акт може да бъде разглеждан от позициите на различни ценностни системи. Аз ще ви предложа да видим неговото геополитическо измерение и съвсем накратко неговата законност като указ. Ще започна с това, което смятам за главно. Днес имаме начало на една епоха, в която ще се сблъскват цивилизации, религии и съюзи от силни държави. Нашият съюз, православният, в момента е тежко ударен. Защо е ударен и от кого? Ударен е от нашите конкуренти, смятам, че има преки и косвени доказателства, че това са англосаксите, за да може в тази надпревара като при спринт на 100 метра да бъдем с няколко метра по-назад. Тоест, необединени, неединни. Казвайки за чисто геополитическото измерение, минавам и към самата каноничност. Какво значи каноничност? С този томос принципите, завещани ни от Господ Исус Хрис-

мос, от апостолите и от вселенските събори, са поругани. Всеки, който нарушава тези принципи, отпада от Църквата майка. Когато от името на ромеите Византийският патриарх подписва Фераро-Флорентинската уния през 1439 година с надеждата да се спаси Константинопол от османците, те за 15–20 години отпадат от църквата и когато се отказват от този грешен акт, се връщат отново в Църквата майка. Покаяват се и казват: *„Ние сбъркахме с унията, която подписахме с католиците. Сега се връщаме към православните, към завещаните ни от Църквата майка, от Дева Мария, от апостолите, от Исус Христос, принципи.“*

Днес тези принципи са нарушени. Петнайсет православни църкви живеят по тези апостолски, съборни, Христови принципи. Тези петнадесет църкви са конфедерация от независими църкви, ако мога така да се изразя на съвременен език. В един момент една от тях казва: *„Аз съм по-велика от вас!“* Това веднъж вече сме го гледали с Римския папа. Между другото и Ватиканът официално осъди акта с томоса, за който говорим. От Ватикана казаха: *„Чакайте, има принципи, има канони!“*, тоест тук не става дума за това какво е направено, а как е направено. Томосът не може да бъде законен, ако не бъде признат от всички църкви. Ние, например, сме се борили векове за нашето признаване. На няколко пъти Вселенският патриарх ни е отнемал правото незаконно, така както след смъртта на Патриарх Евтимий той ни назначава епископ и казва: *„Вие повече няма да имате Патриаршия“*. И ние, за да постигнем консенсус с тези петнадесет църкви, векове наред сме се борили, за да получим своя томос, и този томос да бъде признат от всички по каноничния начин.

За томоса, за който днес говорим – вече имаме официална позиция „срещу“ на Сръбската църква, на Антиохийската, имаме изказване на Александрийската, очаква-

ме решение (тя е по-гревна от Константинополската църква). Когато настъпва голямата схизма – разделянето на православни и католици (1054 г.), православните църкви се подреждат, но не в смисъл коя командва другите, а коя по престижност е по-важна. Тогава (преди падането на Константинопол под османско владичество – 1453 г.) църквите решават, че носителят на катехона, гържавата, удържаща престижа и върховенството на традиционните християнски ценности (цезаро - папизма, съборността, симфонията и др.) е Византия в лицето на Константинополската църква. Де факто обаче след 1453 г. Византия и Константинопол престават да съществуват. Днес ние можем да наречем Вселенската патриаршия просто Стамбулска църква. Те колко са? В някои медии казаха, че са 300 милиона. Не е вярно, 3 милиона е паството на Вселенския патриарх. 3 милиона! Срещу 90 милиона на Руската църква.

– **БТВ излезе с тези 300 милиона, много изненадващо число!**

– Къде се намират тези 300 милиона? В Малайзия, може би. Или в Сингапур.

– **Ярък сигнал е, че нито един представител на местните православни църкви не е присъствал на церемонията, поради което новата църковна структура не е призната от нито една църква с изключение именно на Константинополската.**

– Пак ще кажа, геополитически това е удар срещу нашата цивилизация. Православието е много важен гържавообразуващ елемент – вярата, духовната съставляваща, заедно с културната и материално-прагматичната. Двуглавият орел и сега е символ на Света гора и Атон, и на Византия, и е герб на Русия. Двуглавият орел символизира симфонията между прагматичното и духовното, Изтока

и Запада. Между папизма и цезаризма. Символизира начина, по който се вземат решенията – в хармония между всички. Днес тази хармония я няма. Напротив, този акт ще доведе до разкол. И тук най-важният въпрос за нас, българите е каква ще е позицията на Българската църква? Българската православна църква, Светият синод, ще заседава на 22, 23 и 24 януари. Надявам се, че този въпрос ще бъде обсъждан. Има назначена комисия начело със Старозагорския владика Киприан, тя може би ще излезе с позиция, с предложение³³. Моите очаквания – църквата на това заседание да коментира по-скоро не какво се е случило, а как се е случило. Защото когато ние искаме прибързана реакция от църквата, това означава, че ние не познаваме своята църква. Може да сме вярващи, но сме далеч от това да сме църковни хора... Миналия ден се обаждам на един владика, мой духовник, той ми връща обаждане след 6 часа и се извинява – 6 часа се е молил. Те живеят в друго време. При тях времето е спряло. При тях причинно-следствените връзки са съвсем различни от тези, които ние си представяме. Те живеят по принципите, по които са живели преди 1150 години, когато сме приели християнството. Живеейки в тези принципи и в това безвремие, във вечността на душата, те разсъждават по различен начин. И благодарение на това ние сме оцелели под гръцко-византийско робство и под турско робство. Минали сме през фашисти, комунисти и през какво ли не. Църквата е била константна. Не бива да забравяме как реагира тя на Критския събор преди две години и половина – първа от всички поместни църкви каза: „Това нещо не е канонично и няма да стане току така“, с което удивихме света. Викам: „А бе, тая малка църква, уж слабичка, обаче, браво!“...

33. На тези заседания въпросът за автокефалията на Украинската православна църква е разглеждан, но членовете на Светия синод на БПЦ не стигат до съгласие.

– Да не настояваме за прибързано решение...

– Не бива, няма да е правилно.

– Ловчанският митрополит Гавриил много хубави изказвания направи в последните дни...

– Видинският също. Той имаше половинчасово предаване в московска телевизия... Да, тези владици казват, че този въпрос трябва да се решава на събор, така както е канонично.

– Нека Църквата да ги решава, ние можем да коментираме отстрана. Вие във Вашата публикация наблягате на много интересни факти от най-новата история на взаимоотношенията между Българската православна църква и Константинополската патриаршия. Тази история може ли да повлияе по някакъв начин на решението, което ще бъде взето към края на януари от Българската православна църква, тъй като взаимоотношенията ѝ конкретно с Вартоломей не можем да кажем, че са положителни?

– Първо, за Вартоломей, въпреки че президентът Плевнелиев му даде орден „Стара планина“, много трудно можем да кажем, че той има положително отношение към България. През 1998 г. Вселенският патриарх „посъветва“ Българския патриарх Максим да си подаде оставката. Знаем за достойния отговор на българския патриарх. Тогава Всеправославният събор взема решение в подкрепа на единството на църквата. Говоря и за църковните неща, и за тяхното геополитическо измерение. Защото има разговори за отделяне на гагаузка църква, църква на Черна гора... А, отбелязвам, че и Полската православна църква реагира остро на томоса. Значи три църкви имат категорична официална позиция. Има и други опити за отделяне. Други гласове пък казват: „Защо Руската църква или някоя друга поместна

църква не даде томос на някоя... турска църква, например?...

– В Македония се чува също призови...

– По македонския въпрос нашата църква прояви изключително голяма мъдрост. Няма нищо по-естествено от това Българската църква да бъде Църква майка... Но тя каза: „*Нека това да го реши Събор*“. В края на краищата това не е въпрос само на България, тъй като това е въпрос на канона. По същия начин трябваше да постъпи и Вселенският патриарх. Аз ви казах – той се отцепва. Ако някой очаква, че това отцепничество ще даде кой знае какви резултати – не! Той ще отцепи плявата! Защото от 92-мата митрополити в Украйна на т. нар. Велик обединителен събор на разколниците отидоха двама. Каквото и да направят, 12 хиляди енории остават засега в каноничната църква, между 5 и 6 хиляди отиват в тази така наречена разколническа, и то въпреки насилието. Да, ще има тежък сблъсък, сблъсък, който лесно няма да бъде преодолян. Много е важно какво ще се случи и на президентските избори, защото ние категорично трябва да кажем на висок глас, че „*Царят е гол!*“. В смисъл, че това е един политико-икономически акт, а не църковно-духовен. Защото става дума за прехвърлянето на 29 манастира на директно подчинение на Вартоломей, които досега са били на автономната Украинска църква. Тук става дума за бизнес сделка, от която Вартоломей печели и една политическа сделка, от която печели Порошенко.

– И евентуално неговият наследник...

– Не печели Украйна. Какво печели Украйна с това, че разделя – тук 12 и тук 6 хиляди енории, и започва битка между тях?

– Възможно ли е самите украинци да не припознаят тази нова църковна структура?

– Една голяма част от украинците няма да я припознаят. И те не я припознават. Църковният човек никога няма да отиде в разколническа църква, защото според каноните тя е загубила своята благодат. В момента и Вартоломей е загубил своята благодат, присъединявайки се към разколници. Ако следваме каноните, ако четем Йоан Златоуст, това са неща, които църковният човек ги знае. Той знае, че ако отиде на изповед или на причастие, или иска да се венчае, или да бъде кръстено детето му, той няма да отиде в онзи храм и при онзи свещеник, който е отстъпник, който се е отцепил, защото той за него не е свят, той не носи божията благословия.

– В чисто геополитическо измерение от руска страна първата реакция беше „Това е просто лист хартия!“ Какво се дискутира в момента в Русия, как гледат те на това, което се случва?

– Русия достатъчно внимателно се отнася към тези въпроси и до голяма степен това, което чувате в моите думи, ще го чуете и в отношението и поведението на Русия. Всеки е в правото си да се отцепи от каквото си иска. Ние вървим по този път, който смятаме за правилен, защото „*Не в силата е Бог, а в правдата*“. Тази правда е заветната ни правда; правдата, за която ние сме благословени и заради която е имало църковни войни... Вие знаете колко зверства са били правени в името на Кръста. Правени са кръстоносни походи... 26 зографски мъченици, български, са изгорели в Света гора, защото не са приели папизма през XIII век. Кръстоносците са ги изгорили. Така че всеки избира как да живее, но едва ли всички ще тръгнат да нарушават законите, просто защото така е рекъл Порошенко или

е така е рекъл Вартоломей. Ще се намерят, и то не малко хора, които ще се опълчат, но това не намалява силата на удара срещу нашата цивилизация. Тези хора ние ги отцепваме, те отпадат от нас в този сблъсък на цивилизации. В сблъсъка на две цивилизации винаги едната е унищожена от другата, погълната по един или по друг начин.

Грузия, Православието и САЩ

Клуб „24 май“, 24 юни 2019

На 20 юни председателят на Международната асамблея на православието Сергей Гаврилов, депутат в руската Дума, открива заседанието на форума от мястото на Председателя на грузинския парламент. Мястото е посочено от страната домакин, от грузинците. Това е израз на уважителното отношение, което имат към Православието държавите, чиито депутати образуват Асамблеята. Става дума за парламентарен диалог на 25 държави. А поведението на Гаврилов е в рамките на утвърдената традиция.

Този факт обаче се интерпретира като намеса на Русия във вътрешните работи на Грузия. Разбира се, никой не пита дали предишният председател – грък, се е намесвал в нечию вътрешни работи, сякаш в шефските кресла в парламентите на предишните държави домакини!

Като вземат повод от своята преднамерена и нелогична интерпретация, събралите се пред парламента грузинци, ръководени от опозицията, се опитват с насилие да влязат в парламента, искайки оставките на грузински ръководители. Демонстрантите издигат плакати „Русия – агресор“, „Русия – окупатор“. А журналистическите камери са разположени около множеството преди сблъсъка с полицията, което ясно говори за „орга-

низирана спонтанност“. В сблъсъка със силите на реда според грузинските власти са задържани 305 души, 240 са пострадали, от тях над 80 полицаи и 31 журналисти.

Всичко, което се случи, е ясна демонстрация срещу Православието и парламентарния диалог. А парламентаризмът днес е една от малкото площадки, на които народите могат да търсят мир и сътрудничество.

Защо за поредния удар срещу Русия беше използвана Междупарламентарната асамблея на Православието?

САЩ подчиняват близките в миналото до Русия народи със стратегии, които имат много общи елементи. Особено когато тези народи са православни.

В Грузия това започна по времето на първия президент на страната – Звиад Хамсахурдия, с налагането на силни националистически нагласи. Продължи при бившия президент Михаил Саакашвили с ясната геополитическа ориентация към САЩ и задължителния в случая стремеж към членство в НАТО. Сега идва ред на удара срещу Православието – останалата, общо взето, единствена солидна връзка между Грузия и Русия. Всичко друго в либералното обезобразяване на Грузия е съпътстващо – гей паради и всякакви други възможни удари срещу традиционните ценности. Задължителен елемент е формата на църквата.³⁴

Забелязахте ли, че на демонстрациите пред грузинския парламент антируските плакати бяха написани главно на английски? Защо? Защо не на грузински или на руски? Когато човек избира на какъв език да пише, той мисли на кого иска да каже нещо. Грузинските протестиращи на грузинците ли говореха? Или искаха да кажат нещо на руснаците? Не, разбира се. Английските текстове бяха предназначени за CNN, за американците. „Господарите на света“ трябваше да получат уверения,

34. Вж Валерий Коровин, „В Грузии начался очередной этап силового отрыва от России“, <https://izborsk-club.ru>

че активната част от грузинското гражданско общество мрази Русия и най-обича Пътя, който ѝ сочат САЩ.

Стана дума за Православието. Може би това е последният бастион срещу евроатлантическото абсорбиране. Последният бастион, който брани авторитета, влиянието и духовната сила на Русия пред украинци, грузинци, молдовци, беларуси, арменци, българи... Ударът срещу Междупарламентарната асамблея на Православието е добре премислен и разработен.

ПРОКУРОРСКИ СКАНДАЛ С НД „РУСОФИЛИ“

Важни са каузите, които предлагаме!

Интервю на Антон Хекимян за предаването „Тази сутрин“ по bTV, 11 септември 2019 г.

– Председателят на движение „Русофили“, който е и бивш депутат от БСП, Николай Малинов, е обвинен, че се е поставил в услуга на две руски организации – РИСИ и „Двуглав орел“. Срещу заплащане той им е служил като шпионин. Действията му са в продължение на десет години, обяви още Прокуратурата в разследването си за тайно проникване на руски интереси – политически и икономически, на територията на България, което пък е трябвало да промени геополитическата насоченост на страната ни. Двигател на това въздействие се оказва движение „Русофили“, но в изказването на Прокуратурата бяха замесени и имената на Леонид Решетников, който има 10-годишна забрана за влизане в България; соченият за олигарх Константин Малофеев; банкерът Цветан Василев и оръжейният предприемач Емилиян Гебрев. Започваме разплитането на тази история заедно с Николай Малинов, който е наш ексклузивен гост в „Тази сутрин“. Добро утро! Как сте?

– Преди всичко благодарен за възможността да изразя своята позиция.

– Вие трябваше да бъдете обаче в нашето студио в понеделник (9.09. – б.р.). И когато не се появихте, бяхме много озадачени защо не отговаряте дори на телефона. Телефонът Ви беше изключен. Оказа се обаче, че наистина сте имали неотложен ангажимент. Какъв беше той?

– Съжалявам, че по такъв символичен начин трябваше да посрещнем 75-годишнината на 9 септември. Мисля, че щеше да е интересен разговорът, но сега вече няма да се връщаме към него. Как да Ви кажа, такива обвинения, каквито са ми повдигнати, за последен път са повдигани през 1978 г. След 1978 г., в период, който външната министърка нарича „репресивен“, такъв тип обвинения не са повдигани.

– Да обясним обаче на нашите зрители защо не стигнахте до нашето студио.

– Ами, задържах ме. Взеха всичко – телефони, компютри, преобърнаха къщата. Но това им е работата на хората, с най-голямо уважение към това, което правиха и начина, по който го правиха.

– Къде и в колко часа се случи това?

– Дойдоха в 7.00 ч., но аз предлагам да не акцентираме върху личната част на нещата. Повече съм притеснен за моите съратници, другари и единомишленици, защото ние сме един доста голям работещ екип. Притеснен съм за децата си, за съпругата си...

– Добре, но в 7 часа, нека да кажем на нашите зрители как се е случило всичко. Звънят на вратата Ви, така ли?

– Те бяха към 30 човека. Повечето от тях се държаха любезно, много внимателно. Да ви кажа, може би едно общество се оценява според това как се отнася към тези, които нямат никакви права. И тъй като имах възможността да остана в ареста, ще кажа, че полицията се държи много човешки. Условиата не са кой знае какви, но е чисто в края на краищата. Нашият разговор обаче трябва да акцентира върху политиката, свързана с всичко това.

– Ще коментираме всичко, всеки един въпрос, всяко едно обвинение към Вас. Ще чуем и Прокуратурата...

– Ако Ви разкажа за реакцията на децата и на жена си, това ще стане топ новина. Затова не искам да говоря за това.

– Не, то и другото е топ. Но все пак Вашата реакция каква беше, когато някой Ви звъни на вратата в 7 сутринта, без нищо да погодзирате? Всъщност изобщо очаквахте ли?

– Спокоен съм, защото съм дълбоко убеден, че дори и някъде да греша, аз следвам своята кауза и своите убеждения. Едно от обвиненията е защо съм имал намерения да правя партия, която щяла да променя нещо. Аз не знам да е подсъдно да имаш намерения. Или защо съм имал намерение да направя комплект от телевизии – да, имах идея да направя и политематична телевизия с RT и CNN, и детска телевизия. Цифрите показваха между 12 и 15% възможен пазарен дял. Да, аз се занимавам с телевизии – от 20 години съм представител на руския „Първи канал“. Това представителство е по моя инициатива. Проектът, който сега прави жена ми с RT, има 1,8 милиона българи последователи във Facebook. Вестник „Дума“ от 17-о място

се качи на 5-о. Аз се гордея с тези неща и смятам, че ги разбирам и ги мога.

– Вие, като част от екипа на „Дума“...

– Като издател. В целия си политически живот вече 30 години защитавам определени каузи. Те са ясни и са публични. И няма нещо, което да е тайна. А това, че съм имал някакви планове, някакви намерения, че съм следя сделките, свързани с Цветан Василев³⁵ или с нещо друго... Да, следя ги, какво от това...? Кои купи тези предприятия? Аз Гебрев не го познавам. Тези, които купиха тези предприятия, те са хората, които трябва да бъдат преследвани или не преследвани. А мен за намерения ли ме преследват? За това, че искам да направя медиен проект? Или затова, че искам да направя бизнес проект?

– Според Прокуратурата обаче целта на този медиен и бизнес проект е промяна на геополитическата насоченост на България...

– Геополитическата насоченост не е записана в Конституцията на България. И с всички законови сред-

35. Цветан Василев е български бизнесмен и финансист. Председател е на Надзорния съвет на „Корпоративна търговска банка“ АД. В периода 2007 – 2014 КТБ се развива стремително и става четвъртата най-голяма банка в България по размер на активите, трета по печалби и първа по темп на растеж на депозитите. През пролетта на 2014 настъпва разлив във взаимоотношенията Василев – Пеевски. Следва разследване на Прокуратурата с обиск на офиси на КТБ. През юни 2014 г. в пресата започва публикуване на негативни новини, свързани с КТБ. Вложителите започват масово да изтеглят парите си от клоновете на банката и настъпва паника. Василев е в чужбина и е издирван чрез Интерпол за злоупотреба със служебно положение в особено големи размери. Предава се на властите в Белград на 16 септември 2014 г. На 6 ноември 2014 г. БНБ отнема лиценза на КТБ за извършване на банкова дейност. Банката е обявена в несъстоятелност със съдебно решение на 22 април 2015 г.

ства, с които човек разполага – създаване на партии, създаване на НПО-та... Нашата организация има 240 отделения и 35 000 души членска маса. И ние сме се организирали около кауза. И не смятаме, че външната политика на България е правилна. Какво правим? Всички русофили, а ние сме 80% от българите, за затвора ли сме?

– Вие в момента казвате, че външната политика на България не е правилна, така ли?

– Аз персонално и повечето хора от моя екип одобряваме членството в Европейския съюз и искаме едно достойно място на България в него...

– Ще говорим и за това. Нека обаче да кажем какво е конкретното обвинение към Вас.

– Аз започнах да изброявам обвиненията – за телевизиите, за фирмите на Цветан Василев, за „шпионството“, за създаването на партия. Това е, което чух по телевизията.

– Нека да чуем какво каза Прокуратурата вчера в своето изявление, след което продължаваме да разплитаме възела.

Запис (Цацаров – главен прокурор):

„По отношение на г-н Малинов Прокуратурата взе мярка за неотклонение, парична гаранция в размер на 50 000 лева. На Николай Малинов е наложена забрана да напуска територията на страната. По отношение на един руски гражданин, а именно Леонид Решетников, е наложена забрана за влизане в пределите на Република България за срок от 10 години.“

Гешев (зам.-главен прокурор):

„Обвиняемият Малинов е приел срещу заплащане да изпълнява задачи, възложени му от ръководители-

те на посочените вече от Главния прокурор организации. Заплащането е извършвано по различни форми, в рамките на посочената схема за финансиране, като е било предназначено, от една страна за него и за притежаваните от него търговски дружества и тяхната дейност, а от друга – за финансиране на различни мероприятия за оказване на влияние върху българската вътрешна политика. Следва да се отбележи, че е намерен документ, докладна записка на руски език, изготвена от Николай Малинов, относно, цитирам: „необходимата геополитическа преориентация на България или това, което ние наричаме „проект България“. Посочените в този документ направления са: дейност на неправителствения сектор, създаване и поддържане на интернет сайтове, създаване на собствен тв канал, създаване на влиятелен аналитичен център и създаване на партия, която ще позволи постепенно прерастване в масова електорална сила. За да бъде адекватна тази икономическа основа, Николай Малинов заявява, че, цитирам: „Ние сме предприели действия за безвъзмездно прехвърляне на активи на стойност по-голяма от половин милиард евро от страна на обвиняемия в България Цв. Василев към руския бизнесмен Константин Малофеев. Буквално е посочено, цитирам: „Тези активи не трябва да попадат в български ръце, защото българската държава с всички сили ще се намеси в тяхното владение и използване“.

– Писали ли сте всички тези неща в докладната записка „Проект България“?

– Преди малко отговорих на този въпрос, ще отговоря пак. И в Библията, и в закона, дотолкова знам НК, те съдят по делата. Ако има такива мои пресъдени дела, нека някой да ги докаже, в което аз се съмнявам. Освен това, аз мога да искам да направя и

вятърни мелници, за да издържам дейността си. Ако някому предлагам да подкрепя една идея, това не ме прави престъпник.

А в каква степен са изопачени или не са изопачени в изказването на Прокуратурата тези идеи е друг въпрос. Ако имах притеснения, нямаше да държа тези документи вкъщи. Моите позиции са били винаги публични. Нямам тайни позиции. Нямам тайници, имам само явници.

– Да, но всички тези неща като идеи, описани ли са в тази докладна записка, която Прокуратурата твърди, че...

– Вижте, изнесени бяха най-малко 20–30 чувала. Така че аз не знам за какво точно говорим в момента. Нали разбирате, че става дума за 10-годишен период и това какво те са прочели, как са го прочели...

– Действали ли сте, г-н Малинов, през този 10-годишен период като шпионин в полза на две руски организации?

– За мен в личен план тази квалификация е много обидна. Обидна, защото каузата, на която съм се посветил през тези години, русофилството, е нещо планетарно, нещо много голямо, много важно. Ако славянската идея обединява 11 страни, Православието – 22, евразийството – около 50 страни – каузи, които и аз подкрепям, то русофилството е планетарна идея. И така както от България тръгва кирилицата, така както Православието от България отива в Сибир и степените, така както културата на Византия през България стига дотам, по същия начин оттук тръгва и евразийската идея, така от България тръгна и русофилската идея. За съжаление със спирането ми да пътувам смятам, че други страни ще бъдат реализатори

на тази бъдеща световна опора на мира и добросъседството. Ето, за това съжалявам.

– Казвате „планетарна идея“. Кажете ни сега, получавали ли сте пари от Русия?

– Да и мога да кажа по какъв начин. Примерно, когато съм отпечатвал във в. „Дума“ публикации на „Российская газета“ съм получавал пари и съм си плащал за това данъците. Разбирате ли? Няма нещо, което да не е оформено с договори, да не е минало най-малко през три данъчни проверки и да не е приключило съответно по законосъобразен начин.

Ако някой твърди, че съм бил шпионин, защото контактувам с тези организации, то той малко познава руската действителност. Обществото „Двуглав орел“ се занимава с вътрешната политика. Начело на обществото „Двуглав орел“ е Костя Малофеев. Между другото, той вчера беше първият, когото чух, когато влязох вкъщи. Костя се обади на телефона на дъщеря ми. Бяха заедно с Александър Дугин, с когото също сме приятели. И Дугин ми каза: *„Николай, те не знаят ли какъв молитвеник си? Как могат да тръгнат срещу теб?“* Това са хора, които имат съвсем други задачи.

– Константин Малофеев Вие наричате Костя Малофеев. Означава ли това, че сте приятели? От колко време се познавате с него?

– От 2014-а или 2015-а година. Не си спомням кога точно се запознахме.

– Какво Ви свързва с Малофеев?

– Ние сме братя в Христe. Единомишленици сме и по абсолютно еднакъв начин разбираме как трябва да се структурира и нашият цивилизационен свят, и светът като цяло. Борим се за традиционни ценности, за

многополюсен свят, ние се борим за силна държава – в България, в Русия, в Европа на нациите.

– Това обаче показва, тези Ваши идеи, заедно с Ваши съмишленици като Малофеев, че Вие не харесвате света в България. След като искате да го прекроите по руски модел.

– Аз мога да не харесвам определени неща, но ако не харесвах България, щях да отида да работя някъде другаде. Примерно, през март тази година имах предложение за 15 000 евро заплата месечно като координатор на една международна организация. Отказах, защото прецених, че каузата русофилство и каузата България за мен са по-важни.

– Получавали ли сте пари от Русия?

– Казах Ви.

– И от Малофеев?

– Не, от Константин Малофеев не съм получавал.

– Какво обаче казва зам.-главният прокурор? „През 2015 г. контролирана от Малинов компания е получила милиони евро от фирма в Кипър под контрола на Малофеев с цел финансиране опитите за овладяване на български медии“. Той е посочил, че най-голям потенциал има в придобиването и на един от телекомите. Та, получавали ли сте пари през такава кипърска фирма?

– И на този въпрос отговорих. Първо, имайте предвид, че с бизнес делата аз не се занимавам. Занимавам се със стратегии и с начертаване на основните посоки. Казах Ви какъв е бизнес проектът, който предложих и който обсъждахме с моя партньор, който и досега ми е партньор и приятел. Тук няма да го огласявам. Той казва: „Ще направим развлекателна телевизия“. Аз

отговарям: „Няма да правиш развлекателна телевизия, ще направиш информационна телевизия, ще вкараш вътре CNN и Russia Today – 7 часа CNN, 2 часа Russia Today, ще направиш детска телевизия, ще направиш политематична телевизия, в перспектива и музикална, ще вземеш 15% дялово участие от пазара и оттам нататък ще имаш един печеливш бизнес проект“.

– Това обаче е добавено към създаване на политически проект и влияние с този политически проект в българското общество...

– Това би било прекрасно. И в това не виждам нищо незаконно.

– Това обаче не означава ли чужд интерес на територията на България през...

– Какво значи чужд интерес?

– ...през телевизия и през политиката...

– Вчера Румен Петков при Вас ли го каза: „Като дойде Хилари Клинтън и си говори с Бойко Борисов и той заяви, че след този разговор е спрял „Южен поток“ и „Белене“, трябва ли да му сложим и на него белезници?“ Говорим си, обсъждаме, имаме различни виждания за бъдещето на държавата...

– Кажете ни за тези пари обаче...

– Какви пари?

– Пари, директно получени през фирма в Кипър, свързана с Малофеев?

– Много Ви моля, нека да не си говорим като следовател и подсъдим. Пари не съм получавал. Това, че партньорски фирми на мои приятели и партньори са получавали и кредити, после са ги връщали; това, че съм

помагал, че съм запознавал – да, запознал съм Константин Малофеев с Цв. Василев – това лошо ли е? Оттам нататък какви са техните отношения – не знам и не ме интересува.

– Какъв беше поводът да запознаете Малофеев с Цв. Василев?

– Поводът е, че Цв. Василев беше оставен на улицата с риск да загуби семейството си и живота си. Беше заплашена дъщеря му, според него, и помоли за връзка с влиятелни кръгове в Русия. И оттам нататък аз се чувствам оскърбен, обиден и омерзен от поведението на Цв. Василев. Защото това е човекът, заради когото ние не завършихме всички тези проекти. Защото той е човекът, който се отметна от договорките си с бъдещите си вече партньори, които са извън Константин Малофеев. Но тези неща са публично известни и всичко това го пише във вестниците – кога и как ги запознах, защо ги запознах. Не желая да се връщам към тези разговори. За мен, пак Ви казвам, са важни самите политически последиствия от моето поведение. Значи да защитавах в България своята кауза, според която ние трябва да развиваме братски отношения с Русия, защото, ако нямаш добри отношения с Турция и с Русия, няма как да отиграеш козовите си в Брюкел и във Вашингтон, това е шпионство? Защо е шпионство? Бил съм получаващ пари... Да, по медийни проекти съм получаващ пари под формата на реклама, и то не кой знае какви пари...

– Кажете ни за колко пари става въпрос? Тук става въпрос за милиони...

– Мои фирми или дейност, с която аз съм се занимавал, не са получаващи такива пари. Не съм имал и нямам такива бизнес амбиции.

– Да се върнем обаче към Цветан Василев. От какво той се е чувствал застрашен, когато е помолил за помощ?

– А, това си говорете с него. Аз не искам да се занимавам с Цветан Василев. Чувствам се излъган и обиден от цялото негово поведение, от всичко това, което се случи. Да си се занимава Прокуратурата и който иска с него. Аз от много години нямам нищо общо с него...

– Да кажем отново, тъй като не се разбра – с какво точно Ви излъга и озорчи Цв. Василев?

– С това, което се случи в ТВ7, защото девет месеца и половина не бях вписан в Службата по вписвания. Всеки ден влизаха рекламни средства, те си управляваха както си искат и си правеха каквото си искат. Една чистачка не можех там да назнача и аз се отказах от проекта заради Цв. Василев. Не съм се отказвал заради глупостите, които пишат – заради Делян или заради някои други.

– С Делян Пеевски познавате ли се?

– Познаваме се... Аз насила нищо няма да правя. И продължавам така да разсъждавам. И затова не съм реализирал тези проекти. Сега много по-кратко, много по-спокойно се занимавам с други неща. Внуците и правнуците обаче да му мислят. Ние сме избрали посоката.

– От колко време се познавате например с Делян Пеевски?

– Много пъти ме упрекват примерно за начина, по който уважавам създателите, включително Енчо Москов, на НД „Русофили“. Ами защото те дадоха вярната посока, те дадоха азбуката и се нарекоха от Бога русофили. Оттам нататък всички неща, които обсъждаме, са тактически... Бил съм два пъти депутат, с Цв. Ва-

силев ме е запознал Сергей Станишев в кабинета си. Да продължавам ли? Защо тези неща според Вас са важни?

– Много са важни, защото това нещо стои като голяма въпросителна в обществото.

– За Вас са важни, за мен не са. На тези въпроси съм отговорял и в следствието, и по вестниците ги пише, който иска – да си ги прочете. Мен тези неща не ме интересуват и Ви моля да не се връщаме към тях. Разглеждайте въпросите, свързани с мен като каузи, които предлагам. Това нещо е важно.

– Отключвате толкова много въпроси, че темата е неизчерпаема. Кажете ни, запознавате се с Цв. Василев в кабинета на Сергей Станишев – кога и защо, по какъв повод Ви запознават?

– По повод това, че се канех да ставам издател на „Дума“. Цветанов също бил обсъждан. Той обаче отказал. Но това няма никакво значение.

– Е как да няма значение? Обвързаностите между политици и олигарси нямат ли значение?

– Ще Ви обясня ясно и категорично още веднъж. На този въпрос съм давал много пъти и публични, и непублични отговори. Не желая да се връщам към темата Цв. Василев.

– Добре, да се върнем към темата тогава Делян Пеевски. Когато Вие помагате на...

– Няма да се връщам и към Делян Пеевски...

– Какви са Ви отношенията с Делян Пеевски?

– Делян Пеевски и Цв. Василев имаха кабинети един до друг. Какви да са ми отношенията? Той му беше дясната ръка...

– Кой на кого е бил дясната ръка?

– Делян Пеевски на Цв. Василев. Но не ме връщайте към тези въпроси. Не ме интересуват.

– Какво разделя тогава Цв. Василев и Делян Пеевски?

– Можете тях да ги питате. Аз какъв съм им? Да не съм им приятел или адвокат случайно?..

– По какъв повод се запознавате тогава с Пеевски? Казвате, че се познавате.

– По какъв повод се запознавам с Драго Стойнев например в парламента? Ами познаваме се. Ей така се запознаваме, защото седим на едни и същи банки там.

– Но там сте заедно в една партия с г-н Стойнов, нали така...

– Не мога да разбера какъв е въпросът...

– Въпросът е такъв. Ако Вие в един момент помагате на Цв. Василев, а Делян Пеевски казвате, че бил негова дясна ръка... Вие самият казахте, че сте запознали Василев с Малофеев, за да не остане на улицата...

– И Вас мога да запозная, ако искате – няма никакъв проблем. Моите контакти в Русия, също както моите действия в България и в Русия, са публични. Ето например, аз се гордея с това, което направих през миналия месец на Ливадийския форум. Той е форум за културно и духовно развитие, който се провежда в Русия под патронажа на Председателя на Горната камара на руския парламент Матвиенко. На него предложих и беше прието българските студенти да могат да работят в

Русия³⁶. Досега 50% от студентите се връщаха. Предложението ми стана решение на МС и беше обявено на 2-жа Караянчева и от Лавров, и от Матвиенко. С това се гордея. Това е моята работа. Аз се занимавам с културни, с духовни, с обществени връзки. С бизнес не се занимавам, а Вие постоянно се опитвате да ме върнете там.

– Защото това са данните, които Прокуратурата изнася.

– Това са данни, които трябва да бъдат доказани. Това е техният прочит – аз с тези хора си говоря за културни, за духовни и за лични неща. Не си говоря за бизнес. Нямам бизнес с тях.

– Опитвали ли сте се, нека отново да се върнем, чрез създаване на тв проект, чрез купуване на един от големите телекоми, да финансирате политически проект, който да обърне геополитическата насоченост на България?

– Какво значи опитвал ли съм се? Поне три пъти отговорих на този въпрос, какво значи опитвал ли съм се?

– Има ли реални действия?

– Няма.

– Запознаването на Малофеев с Цветан Василев реално действие ли е в тази посока?

– Не, разбира се.

36. През януари 2020 г. Държавната дума на Русия приема Закон за правото на чуждестранните студенти, които учат редовно в руски университети с държавна акредитация, да работят на непълно работно време в страната. Проектът е внесен през ноември 2019 г. от група депутати, водена от Председателя на Съвета на Федерацията на Русия Валентина Матвиенко и Председателя на Държавната дума Вячеслав Володин.

– Остава само идея, така ли?

– Разбира се. Кой е собственик на ТВ7? А този, който тогава я купи просто е загубил 3–4 или 5 милиона, не знам колко точно, защото е плащал заплатите на хората. Или Вие смятате, че аз искам да създам някаква империя? Казвам не! Не се занимавам с бизнес нещата.

– В самото начало обаче споменахте, че не познавате Емилиян Гебрев. Неговото име също беше намесено.

– Е него не го познавам, Слава богу, поне него, не!

– По никакъв начин?

– Не съм го виждал.

– Защо обаче е включен с придобиването на „Дунарит“, с опитите за овладяване на групеството?

– Е това ще го кажа вече за пети път! На прокуратурата ѝ предстои да доказва тези неща. И аз мисля, че тя няма да се справи. Така ми се струва и казвам защо. Защото намеренията да провеждаш определена линия, подкрепяйки едни или други тенденции в собственото си общество в рамките на закона не е наказуемо. А аз мисля, че това съм правил. Ако някъде съм сбъркал, нека да бъде санкциониран с цялата строгост на закона, както се казва.

– С Леонид Решетников приятели ли сте?

– Големи приятели.

– От колко време?

– От 1995 година.

– По какъв повод се запознахте?

– Професор Станилов ме запозна, но бяха и приятели с баща ми, защото баща ми беше офицер от Първо главно.

– Свързвали ли сте Решетников с български политици? Организирали ли сте им срещи?

– Не! По-скоро, когато български политици и дейтели са искали връзка с Леонид Решетников, аз съм им давал телефона му, оттам нататък те са се оправяли.

– Кой Ви е искал телефона на Леонид Решетников?

– Например Венци Стефанов и после направиха срещата с Корнелия (Нинова – б.р.). Аз за тази среща не знаех, но ми я приписаха. И Корнелия и досега ми е сръдита³⁷. По другите въпроси смятам, че с Леонид Решетников сме съратници и единомишленици.

– Защо е трябвало да се срещат Корнелия Нинова и Решетников?

– Вие тук сте правили срещи, канили сте гости, сигурно имате 70 предавания по тези въпроси, които аз не съм следил. Защо постоянно ми задавате въпроси за неща, които нито ме интересуват, нито ги знам?

– Вие сам го казахте. Защото накрая Вас Ви свързват с тази среща.

– Да ме свързват. Нека да докажат...

37. През август 2016 г. се състои среща на председателя на БСП Корнелия Нинова с бившия генерал от руското външно разузнаване Леонид Решетников. На тази среща Нинова споделя с о.з. генерала, че БСП възнамерява да издигне за свой кандидат за президент генерал Румен Радев. Политически сили правят скандал от тази среща с обвинението, че БСП е съгласувала с о.з. генерал Решетников своята кандидатура за президент. Нинова първоначално отрича за срещата, но по-късно признава за нея. По инициатива на ДПС се иска създаване на специална анкетна комисия в парламента за този случай.

– Смятате ли, че на тази среща се е решило кой ще е кандидатът, издигнат или поне подкрепен от БСП, за президент на България?

– Смятам, че на тази среща се е случило това, което се случваше на всички срещи тогава по всички кафенета в България – обсъждани са едни и същи въпроси. Включително кой ще е кандидатът за президент. Но детайли за тази среща не знам и не съм се интересувал.

– Русия и хора като Леонид Решетников ли определят кой ще е кандидат за президент на България?

– Това са глупости.

– Защо тогава трябва да се коментира тази тема от Корнелия Нинова с Решетников?

– Тръгнах да Ви обяснявам, но не успях, нито какво е „Двуглав орел“, нито какво е РИСИ, защото Вие се отплеснахте в бизнеса. Явно бизнесът много Ви интересува.

– Не, просто когато става въпрос за пари, се опитваме да намерим пътя на парите. Обикновено по пътя на парите се разплитат и други сюжети.

– Те са само част от пъзела, така да кажем. В момента, за хубаво или за лошо, „Двуглав орел“ е единствената организация, която пише проекта „Русия 2050“. Това е основната задача, с която се занимава Константин Малофеев. Преди няколко седмици, като се видяхме например, аз му казвам: *„Хайде, направи една конференция в Европа, за да видим и Европа какво мисли за Русия след 30 години?“* „А, ще правя в Европа! Там, ако не дойдат правилните сили на власт, най-вероятно ще има халифат след 30 години. За какво да се занимавам с Европа? Ще правя обсъждания в Китай, ще правя в Япония, ще правя в Латинска Америка“. Малофеев се занимава с това. Те

търсят в момента системата, по която да се развива правилно руската държава оттук нататък. Системата, тъй като тя не бива да зависи само от президента. Или това вече не Ви е интересно?

– **Не, напротив, много ми е интересно.**

– Добре. Защото, ако ще се връщаме пак по темата за парите, на мен не ми е интересно.

– **Не, връщаме се на темата за срещата с Леонид Решетников. Защо Леонид Решетников поръчва заедно с този институт проучване в България какво е настроението и какви са нагласите на българите за кандидат-президент?**

– Нека да Ви обясня докрай с какво се занимава РИСИ и с какво се занимава „Двуглав орел“, за да може на тези въпроси да Ви отговорят хората, които са присъствали на срещите. Тъй като аз не съм присъствал и съм разбрал месеци след това за тях.

– **Казахте, че сме направили сигурно 70 издания на предавания, посветени на тази тема. Защото тогава не ни казаха дали наистина се е състояла срещата, как и за какво се е говорило?**

– Не съм бил на тези срещи и не съм ги организирал.

– **Помогнали ли сте обаче Вие за такова социологическо изследване?**

– Не. Но за такова изследване знам.

– **Е кажете тогава за него. Защо му е на Леонид Решетников да знае какви са нагласите на българите за следващия президент?**

– Защото РИСИ е институт, създаден от Президента на Русия и е единственият институт към Президен-

та на Русия, който се занимава с анализи. Всеки уважаван политик с удоволствие би трябвало да разговаря с хора от такъв институт, защото те събират много информация, включително и чрез социология. Аз не съм правил социология за тях, нито съм им организиран срещи, нито съм присъствал на такива. А „Двуглав орел“ е НПО, която търси средата между демокрацията и тоталитаризма под формата на съборността и на всички канони и закони, заложили в нея. Целта е държавата Русия да не зависи единствено от човека, който идва през 20 години на власт, а да изгради една хармонична, духовно-прагматична система за управление. Е, за това, ако искате, да си говорим...

– Само че не ми казахте, наистина не ми отговорихте на въпроса, какво го интересува Леонид Решетников и въпросният институт какви са нагласите на българите за следващия президент?

– Мисля, че Вие не ме слушате внимателно.

– Напротив, слушам Ви доста внимателно.

– Леонид Решетников си поръчва такива изследвания където иска и когато иска, защото организацията, която е оглавявал тогава, именно с това се занимава. Да прави проучвания, да изучава как се развиват определени настроения и на базата на това да прави съответните изводи. Защото той е анализатор. Така че на тези хора това им е работата.

– За предишните президентски избори правени ли са такива изследвания, поръчвани ли са, в други държави поръчват ли се?

– Такива изследвания се правят и от ЕС, и от американците, и от руснаците. И слава Богу, че ги правят. И няма нищо лошо в това, че аз като обичам преди всичко

собствената си родина и съм се посветил на нея, смятам, и целият екип на „Русофили“ смята, че чрез развитието на нашите отношения с Русия България печели. Но това не означава, че аз не обичам французите, американците и т.н. – например Доналд Тръмп ми е много симпатичен.

– На финала ни кажете как платихте гаранцията от 50 000 лева!

– Не казвам, защото има още няколко дни да я платя. Ще съберем парите.

– Ще ги събирате. По какъв начин – с приятели?

– Да. Вижте, най-ценното в нашата организация са екипът и единомислието. Затова мащабът на организацията е такъв, защото ние сме много здрав екип. Без значение с какво ще се занимаваме. Ако решим, ще направим политическа партия и ще влезем в парламента. Разбирате ли? Можем го.

– Ще разчитате ли на Константин Малофеев като Ваш приятел?

– Не, защото нямам право да разчитам на него.

– Добре, можем чрез Вас да отправим покана и той да участва при нас, за да чуем с какво се занимава.

– Нямаме никакъв проблем, ако искате. Във всеки един момент с най-голямо удоволствие и не само с него. Вие знаете, имам приятели сенатори, хора от администрацията на президента – които, когато могат, ми идват на гости в България. Например на „Копринка“ ще имам много интересни гости. Ще дойде Ги Метан от Швейцария, ще дойде Заренков от Естония. На 15-ти (септември) идват Бабурин и Гаврилов, който направи скандала в Грузия...

– Все важни хора, нали така...

– Приятели.

– Благодаря много за това участие, че приехте да бъдете наш гост.

– Аз благодаря, че ме поканихте.

За политическите репресии срещу русофилските възгледи

*Интервю на Елизавета
Антонова за „Международная
жизнь“ – списание на
Министерството на външните
работи на Руската федерация
(на руски и английски),
7 октомври 2019*

– Вас Ви обвиняват в шпионаж в полза на Русия. Според главния прокурор на България Сотир Цацаров, Вие „сте събирали данни за българската външна политика“. Кажете, на базата на какви материали беше направен този извод?

– За мен и моите съратници това е просто политически терор и преследване заради нашите убеждения. Мотивът е ясен – трябва да бъдат скарани два братски народа, руският и българският. Ако не могат да се справят с русофилството в България, трябва да развият българофобията в Русия. В действията на българската прокуратура си личи стилът на опонентите на настоящия американски президент, които много искат не само украински, но и български майдан. Действията им са ни познати. Първо обвинения, а след това търсене на доказателства. Този стил го виждаме и в случая със Скрипал, и при разпалването на войната в Ирак и

т.н. Струва ми се, че са дошли последните дни на тези методи за комуникация с противниците, типични за „еднополярното“ мислене. Както казва народът у нас, змията хапе най-много, когато усеца своя край.

Заслужава да се отбележи, че аз не бих могъл да събера никаква информация за българската външна политика освен добре познатата, тъй като нямам достъп до класифицирана информация и едва ли съм човекът, който обикаля улиците и пита всички за външната политика на България. Но ако говоря за външната политика на България изобщо, то всички отдавна знаят, че аз се отнасям много отрицателно към членството на България в НАТО. В моите книги, статии и публични изказвания винаги съм подчертавал, че това членство е вредно за българската безопасност. Ние разбираме, че срещу всяка база или ракета, разположени на територията на България, е насочена отговорна ракета от страна на държавата, която чувства в това заплаха, в този случай – от страна на Русия. За мен като българин, получил своята държава благодарение на 72 хилядите загинали руснаци *„за други своя“* в Освободителната руско-турска война 1877–1878 г. – това е неприемливо. Не бива да забравяме нашата обща история, нашите общи корени – Православието, кирилицата, и всичко, което ни обединява през хилядолетията. Затова за мен това е грозно и неразбираемо явление.

– Прокуратурата на България също така публикува текст на докладна записка, намерена в офиса Ви. Тя е написана на руски и е агресивна, както твърди следствието, до руските спонсори на НД „Русофили“. Какво имаше в тази записка?

– Държа да отбележа, че тази записка я има и на български, и на руски, и на френски език. Това е колективен документ, който разглежда въпроса как бихме могли

по-успешно да реализираме своите идеи в българското общество. Ние сме културно-масова организация, която не само организира концерти, конкурси, фестивали, курсове за изучаване на руски език в детските градини, не само се грижи за паметниците, но и мисли за съответните организационни, финансови и други аспекти от нашата работа. Нашата организация е най-голямата неправителствена организация в България. Така че ние не само се занимаваме с културно-масова дейност, но обмисляме и възможността да придобием радио, телевизия, да създадем собствена банка, университет и всичко, което би осигурило тази симфония и хармония на развитието в нашата работа. В запуската можете да се запознаете с нашите идеи за това, какво трябва да бъде мястото на България в Европа и че не харесваме членството на България в НАТО, не ни харесва фактът, че българският народ, българският суверен не може да провежда референдуми относно външната политика на България. Струва ни се, че трябва да работим и на първо място трябва да доведем тези идеи до най-голям кръг от хора в обществото. За целта е необходимо да се изгради и развие дейността, която развиваме вече 16 години. В тази наша дейност някои видяха шпионаж.

За мен е абсурдно, че в една демократична страна не ти е позволено да защитаваш своите възгледи; възгледи за това, как Родината ти трябва да разширява своите външнополитически контакти. Вярваме, че България и Русия са братски народи и че на първо място трябва да сте приятели с брат си и чак след това да мислите за презокеанските си „съседи“.

– Сега Вие сте със забрана да напускате страната. Кога ще бъде по-нататъшното разглеждане на вашия случай?

– Струва ми се, че в бъдеще, нашите, Вие ги наричате партньори, аз – противници или врагове, няма да успеят да докажат никакъв шпионаж, но ще се опитат да докажат наличието на някакви данъчни или финансови нарушения като цяло. На Прокуратурата и тук ще ѝ бъде много трудно да припише нещо на мен или на нашата организация.

Искам да ви напомня, че имаше 16 арестувани и разпитвани, а 8 бяха задържани. Този удар не е само срещу мен лично. Това е опит да се дискредитира нашето движение и цялата ни дейност.

Според мен основният удар е насочен към нас преди всичко поради факта, че преди година ние поехме инициативата за създаване на международно русофилско движение. Този удар вече не е само срещу Русия, това е удар срещу приятелите на Русия. Искаме по опита на нашата българска организация да организираме и структурираме това движение по такъв начин, че по-успешно да противостоим на този абсурд, в който живеем; на тази хибридна война, в която се намираме, когато някой постоянно се опитва да очерни образа на нашите ценности и образа на Русия. По този начин се опитват и нас лично да ни очернят, защото ние сме една цивилизация – до средата на 19 век ние сме говорили на един език, молим се на един и същ език на Бог, имаме обща православна вяра, имаме обща азбука.

– Според Вас решението за ареста Ви независимо ли беше, или не се е разминало без натиск от страна на външни сили?

– Обърнете внимание на изявленията на посолството на Англия, на посолството на САЩ, в които ясно се казва, че те знаят за този шпионски скандал. Бих го нарекъл скандал между русофили и Прокуратурата.

Обърнете внимание на това, че Президентът ясно заяви, че това е много сериозно обвинение и няма дока-

зателства. Българският премиер нарече скандала шпионски в кавички и официално заяви, че няма нищо общо с него. Българският министър на енергетиката г-жа Теменужка Петкова осем дни след задържането ни заяви след среща с руския министър на промишлеността Дмитрий Мантуров, че шпионският скандал е приключил. Българският парламент обсъжда този въпрос почти две седмици. И всички обяснения, дадени от прокурора и министъра на вътрешните работи, се свеждат до обвинения в намерения.

Ако не се лъжа, наказателният кодекс на всяка една страна съди за дела, а не за намерения, дори и да ги смятат за престъпни. Не считам нашите намерения – излизането на България от НАТО и достойно място в ЕС, за престъпни. За мен това са правилните позиции. Те винаги са били открити, ясни и категорични, както и всички наши и мои лични контакти в Русия и България.

– Арестът Ви предизвика сериозен резонанс в Русия. Кажете, европейските НПО реагираха ли на това?

– Не зная за реакции на европейските НПО. Но зная, че на конференцията в Калининград, където имаше представители – сенатори и депутати от 30 държави, повече от 100 души, те аплодираха предложението на водещия на това мероприятие, руския сенатор А. Климов, да се окачестви това като политическа репресия и политическо преследване и че за пореден път такова нещо в Европа не бива да се допуска. Разбира се, скандалът ще се разраства и тази тема ще бъде повдигана на все повече и повече площадки. Мисля, че нещата трябва да се наричат с истинските им имена. Това са политически репресии. Ние сме преследвани за това, което правим, преследват ни заради вижданията ни. Много политици, неправителствени организации и партии в България ни подкрепиха.

По-специално партия „Атака“, Градският съвет на БСП в София, Съюзът на българските журналисти и др.

– Има ли единство на подхода към Вашия случай във властовите структури и политическия елит на България? А също така и в мнението на обикновените граждани?

– Разбира се, не. Както вече казах, Президентът, Парламентът и Министър-председателят ни подкрепиха. А Прокуратурата си има своя собствена гледна точка за случващото се.

Едва ли българското общество е забравило как се създаде днес управляващата партия ГЕРБ – тя беше създадена с пари на немски фондации; как функционира и съществува фондация „Америка за България“; как съществуват всички организации, които работят в полза на Турция или други страни, които също не са членки на ЕС. Така че тук ние наблюдаваме следния парадокс: да си приятел с Русия е лошо, но да си приятел, например с Турция или Америка, е добро. Категорично за нас това е неприемливо.

– Вие ръководите организацията вече 10 години. Имало ли е и преди подобни прецеденти?

– Не. Имало е много гангъчни проверки, много лични проверки. Но едновременно да задържат 16 души от ръководството на „Русофили“ с обиски, белезници, въпреки че това са свидетели, такова нещо не е имало. Според мен българското общество, медиите, Русия и някои НПО правилно отреагираха на този произвол. Трябва да се отбележи, че от крайно десните, дори някои русофоби, до крайно левите политици и общественици в България – 90% бяха на мнение, че това е неприемливо и този опит ще се провали. Но времето ще покаже кой е прав. Ние или те.

Путин: „Работете само през доброто и единствено в интерес на България“

*Интервю на Цветанка Ризова
в предаването „Лице в лице“ на
bTV, 5 ноември 2019*

– Обвинен в шпионаж, със забрана да напуска страната, получил орден от Путин в Москва...Това е първият българин от 1978 г., който е обвинен в шпионаж в полза на чужда държава, в случая в полза на Русия.

Върнахте се. Защото трябва да посете смето на русофилите в България и по света. Разбирам, че вашата цел е да създадете международно русофилско движение.

– Това е една от целите. Нашата организация съществува вече от 16 години. Благодарение на този скандал – мога да благодаря на г-н Цацаров и на Прокуратурата – нашите идеи получиха широка известност в държавата и по света. Така че може и така да се каже. А това, че съм се върнал, е просто защото се чувствам български патриот. Аз съм българин, български гражданин.

– Не Ви ли предложиха убежище в Русия?

– Не сме обсъждали, а и аз не бих обсъждал такъв вариант. Пак ви казвам: аз съм български обществен дея-

тел и политик. И такива намерения и такива планове не съм имал. И не знам защо някой се е притеснявал, че има опасност да избягам.

– Сега, обаче, има проблем, който възникна във връзка с Вашето пътуване до Москва. Главният прокурор Цацаров настоява съдията, който Ви е дал разрешение да напуснете страната, да бъде проверен от Висшия съдебен съвет; Вие сте обвинен в едно от най-тежките престъпления – шпионаж в полза на чужда държава и имате забрана да напускате страната, а един съдия от специално Ви е разрешил. Как стана това?

– Вижте, за мен Русия е приятелска за България държава и няма как да развиваш отношения с приятелска държава и в същото време да си неин шпионин. А съдебните процедури, слава богу, не ги разбирам изобщо. Да, беше отправено искане към съда изобщо да падне това ограничение, тъй като аз имам друго ограничение – парична гаранция, което съм изпълнил.

– 50 000 лв., нали?

– Да. Моите адвокати отправиха молба до съда, тъй като бях канен за много мероприятия, включително и за среща с президента Путин. И съдят прецени, че забраната за пътуване не може да бъде отменена изобщо, но може да падне за 3 дни. И аз просто изпълних решението на съда.

– А за къде другаде имахте покана?

– В същия момент имаше конференция, която се провеждаше в Крим и беше посветена на бъдещето на Крим. Имаше конференция и на фонд „Русский мир“...

– Къде?

– В Ярославъл, на 300 км от Москва.

– **Т.е. всичките Ви покани и молби са свързани с Русия?**

– В случая на тези международни форуми, да.

– **За които сте искали разрешение?**

– В този период. За съжаление обаче, като получих разрешение само за три дни, успях да присъствам само на едно от мероприятията. И се надявам, че рано или късно тази допълнителна ограничителна мярка ще отпадне, защото не виждам смисъл в нея. Аз съм човек, който се занимава с международна дейност, известно лице съм и в България, и в чужбина със своите позиции и със своите публични контакти. А това за шпионството, кака да Ви кажа, освен, че е обидно, е и несериозно.

– **Ние цитираме, ние всички колеги цитираме обвинението на Прокуратурата. Там има, помнете, и едно допълнение, че Вие перете пари също така. Още нямате обвинение по него, мисля, но беше съобщено от Прокуратурата.**

– Коментирах този въпрос публично и пак ще кажа. Нека да уточним термините. Пране на пари е да имаш някъде пари с неясен или незаконен произход и да ги узакониш... Никъде никакви пари няма, които трябва да бъдат узаконявани. Напротив, парите недостигат.

– **Ще поговорим и за това. Но нека да започнем с това, заради което отидохте в Москва. Бяхте поканени от...?**

– От администрацията на Президента да присъствам на...

– **Президента Путин?**

– Да, от президента Путин. За да присъствам, заедно със съпругата си, на мое награждаване. Това също беше указано в приложенияте към съда документи. Казвам това, защото разбрах, че вчера четирима представители на властта, не мога да кажа кои точно, са търсили съпругата ми вкъщи и в офиса, а тя е в Москва. И това са известни неща. Ние не сме се крили.

– **Вчера са търсили съпругата Ви?**

– Да.

– **Полицаи или прокурори?**

– Ще изясня като видя довечера децата си.

– **Нейни колеги са Ви казали, че някакви представители на властите са я издирвали в офиса ѝ?**

– Да. Четирима души. Една жена и трима мъже.

– **Но не са ли се легитимирали пред колегите на съпругата Ви?**

– Не ми казаха какви са били. А и аз не съм голям познавач на прокуратури, съдии, специализирани, неспециализирани и т.н.

– **Шпионите трябва да бъдат запознати, г-н Малинов.**

– Е, трябва, да. Явно ще ги научим.

– **Как ще шпионирате, без да познавате тези неща?**
(Николай Малинов – смее се).

– Да, и да калкулирате рисковете. Добре, връщаме се към ордена. Вас за какво ви награждават? Виждам, че сте донесли и ордена, което е добре. Нека да го покажем първо на нашите зрители, да видят орден, връ-

чен от президента на Русия Путин на г-н Малинов, който е председател на движение „Русофили“. За какво Ви беше връчен този орден? Какво сте свършили?

– На него от обратната страна пише – „мир и дружба“. Занимаваме се с „мир и дружба“ между народите и развиваме отношенията между двата братски народа. Развиваме културните, духовните, научните, спортните и всякакви други отношения между нашите два народа. С това се занимаваме...

– Колко вдъхновяващо! Звучи ми като в доброто соцвреме...

– Точно с това се занимаваме. Да издаваме книжки, да правим конференции, събори, конкурси, концерти. Това правим постоянно.

– Колко безобидно и забавно.

– 240 организации имаме, към 35 000 организирани членове. С това се занимаваме – знаете за нашия събор на яз. „Копринка“...

– Чувала съм.

– Според полицията тази година на събора се събрахме 16 000 души. Имаме фестивали и за рисунка, и за есе, и съчинение.

– Какво се рисува на тези конкурси? Русия?

– Всяка година се избират различни патриотични теми. Годишнина на Хаджи Димитър, годишнина на Самарското знаме, например. В музикалния конкурс само тази година участваха 850 финалисти.

– С какво се занимават българските шпиони! Руските шпиони у нас! С картинки, с музика, със забавление, събори, „Копринка“...

– Говоря като политик.

– **Като политик говорите?**

– Естествено. Абсурдно е да говорим за шпионаж при условие, че за България Русия е една братска държава. Някой чувства ли военна заплаха за България от Русия? Такава заплаха аз не чувствам и ако погледнете социологическите проучвания, ще видите, че и българският народ не се чувства заплашен от Русия. Но някой е заплашен...

– Да, но емоционалните ни състояния невинаги имат връзка с реалността и Вие добре знаете това. Така че нека експертите да кажат дали има някаква заплаха от Русия, защото съм чувала как се милитаризира Черно море от страна на Русия...

– Аз пък съм чувал нашият министър-председател, който казва, че не иска да му грънчат в Черно море с оръжие...

– Не иска, ама те грънчат. Така казват експертите.

– А, те грънчат!.. Само едните грънчат. А Турция през това време какво прави на Босфора? Нали има договори? Това са международни договори! Къде са нарушени тези договори?

– Да, но нас трябва да ни притеснява другото грънчане. Защото Турция е наш съюзник в НАТО.

– Хайде, бе...

– Е, хайде бе. Все още е съюзник.

– Добре, ще видим... Да, ще видим...

– Какво си говорихте с Путин?

– Разговорът беше кратък, може би 5–6 минути. Преди всичко и естествено аз повдигнах въпроса за дейността на НД „Русофили“; за отношенията с България; разбира се, и за прокурорския въпрос.

– **Шпионския.**

– Той за мен е скандал между русофилите и Прокуратурата. Така го разглеждам...

– **Това ли казахте на Путин?**

– Не, това не съм му го казал.

– **А какво му казахте по тази тема?**

– По тази тема му казах, че за съжаление съм пуснат само за 3 дни, а съм искал изобщо да падне забраната, за да мога да продължа да бъда достатъчно активен в дейността си, така, както е било винаги. При което той се усмихна и каза: *„Прояви разбиране и търпение към българските власти. Те са подложени на доста голям натиск в момента. Затова прояви търпение и разбиране по този въпрос. Конкретно по този въпрос.“*

– **А Вие попитахте ли го кой притиска българските власти, след като Путин има такава информация?**

– Не! Вие ме питате и аз Ви казвам нещата едно към едно. С думичките. Думичките са „власти, търпение, разбиране“.

– **А не попитахте ли Путин от кого предполага, че е този натиск?**

– Не, разбира се. Казвам Ви, първата част беше за „Русофили“, втората – за България, третата – за това. И накрая, с което най-много приятно ме изненада, е, че явно достатъчно добре познава дейността на движе-

нието – каза ми задължително да предам поздрав на моята съпруга, която ръководи проекта *Russia Beyond* в България. *Russia Beyond* – един хубав международен проект на *Russia Today*, който е и в Америка, и във Франция, и във Италия, и в Китай, и в България. В 18 страни. Аз се занимавам с този проект от 2009 г., още когато бях издател на в. „Дума“...

– Много интересно. Путин в такива детайли да познава работата на българските русофили...

– Явно е така... аз така си го обяснявам. Говоря за „Русофили“. Казвам: *„Как оценявате това, което правим, нашите идеи, нашата работа?“*. И той отговаря: *„Да, пътят, по който се развивате, е правилен. През позитива, само през доброто, само и единствено в интерес на България...“*.

– Вие очевидно сте много важен човек за Русия, след като Путин е така добре запознат с Вашата работа и с работата на семейството Ви. Днес Песков каза, че ако българските власти Ви преследват заради това, което се случи в Москва, последствията ще бъдат пагубни.

– Физически не съм имал възможност да чуя – идвам от самолета.

– С „Аерофлот“ ли пътувахте?

– Да, винаги, страхотни са. Много им е готина кухнята. (*смее се*). Добро е обслужването.

– Не мога да цитирам буквално, но съм сигурна, че предавам съдържанието изключително вярно: Песков е казал: „Ако за Малинов има последствия за това, което се е случило, то последствията ще бъдат много лоши“. Значи сте важен човек за Русия.

– По моя преценка самият шпионски скандал с Прокуратурата и малко преди това – скандалът с изложбата за 9 септември, планирана от руското посолство – всичко това се случи в навечерието на подписване на определени икономически споразумения. Даже по този въпрос обменихме няколко думи с президента Путин, като аз казах: *„Според мен на българския и на руския народ ще им е все едно след 200 години колко е цената на газа. И затова нашият акцент е работата в областта на науката, културата, духовните връзки“*. Дадох му няколко конкретни примера за извършени дейности и за такива, които предстоят и смятам, че това е важно. Но тези скандали избухнаха точно в навечерието на подписването на т.нар. Балкански поток. Това затопляне на отношенията, което аз при Вас преди година и половина назовах „излизане от паузата“ на отношенията между България и Русия и си спомням, че тогава казах на коя дата премиерът Б. Борисов ще се види с Путин и на коя дата президентът Радев ще се види с Путин. Но някак си българските медии пропуснаха това нещо и после президентът Радев беше изненадан от датата и мястото на срещата. И смятам, че казвайки тези неща, аз по един естествен начин Ви отговарям на въпроса.

– Разбрах Ви. Нека да слушат българските власти какво казвате, за да не бъдат изненадани после. Така ли?

– Защо власти? Аз говоря на обществеността.

– Добре. На обществеността.

– И имайте предвид обаче, че ние сме над 10 организации. Аз представлявам само една от тях. И приемам тази награда като награда за всички нас. Там, между другото, в Георгиевската зала, имаше доста хора.

Станка Шопова също беше поканена. Да, тя не беше на масата на Путин, защото не беше наградена в този момент...

– **А Вие бяхте?**

– Да. Ние бяхме на по-близко разстояние, отколкото сме с Вас.

– **Това е сигурно... Да Ви попитам, срещяхте ли се с двамата души, които получиха забрана да посещават България във връзка с Вашия шпионски скандал – Решетников и Малофеев?**

– С Леонид Решетников се видяхме. В първия ден, като пристигнах вечерта, имах няколко срещи с приятели. Всички бяха в еуфория, щастливи, че са ме пуснали. На другия ден имах един важен обяд и след това заминах за вилата на Леонид Решетников. Видяхме се, но за съжаление отидох късно вечерта. И сутринта към 04:30–05:00 тръгнах, защото ми предстоеше мероприятието, за което бях там. Видяхме се с Решетников – ходихме на баня, пихме ракия. Той вече е взел рецептите на брат ми, научил се е да прави българска ракия. Знаете, той е голям българофил. Ходихме на руска баня и даже ме изкуши – той е от Харков, украинец – изкуши ме с украинска сланина. Така че на другата сутрин, когато отидох на изповед, отецът ми наложи много тежка епитемия. Но имах щастието да бъда причестен лично от Патриарха. Бях по време на службата на Патриарха в храм „Христос Спасител“ в олтара.

– **Значи Решетников изкушава със сланина, за да не може човек да се изповяда...**

– Да, и изповедникът ме наказва. Извинявам се, шегувам се, но това са факти.

– И аз. Трябва да се шегуваме, не може всичко да е толкова сериозно.

– Естествено, Леонид – за да не излезе, че бягам от въпроса, – изрази своето огорчение от това, че една държава, която толкова много обича и толкова много битки е водил за нея... Битка да докажем, че Киприян е българин; да докажем, че Олга е българка... А и той пръв каза, че не ние, а те са ни предали. И много други неща в годините е направил за България. Обича България. И каза: *„Огорчението ми е преди всичко от това, че ти получаваши удари заради нашето приятелство“*. И разбира се, помоли някого, ако има кого, да ми свалят поне две години от 10-годишната присъда, *„защото 10 може да не доживея, но 8 се надявам да доживея“*. Шегува се човекът.

– Но всъщност това е неговата организация – една от организациите, чрез които сте шпионирали в полза на Русия – сега се сещам, от обвиненията на Прокуратурата. „Двуглав орел“ ли беше?

– Да, само да Ви кажа, че „Двуглав орел“ не е „Ал Кайда“. Не е обявена за противозаконна или противоконституционна организация, в която и да е държава на света. Както и институтът за анализи РИСИ, на който Леонид Решетников беше директор, сега е Фрагков³⁸. Това е институтът на Путин за световни анализи.

– С г-н Решетников вие очевидно сте близки... Ако се сетим за тази прословута среща с Корнелия Нинова

38. Михаил Ефимович Фрагков е директор на РИСИ от 4 януари 2017 г. Бил е директор на Службата за външно разузнаване на Руската федерация (2007–2016 г.), постоянен член на Съвета за сигурност на Руската федерация (2004 г. – 2016 г.), министър-председател на Русия (5 март 2004 г. – 12 септември 2007 г.). Кандидат на икономическите науки.

преди избора на Радев... Но срещал ли се е с други български политици? Казвал ли Ви е? Говоря за високопоставени, не говоря за политици от по-ниските нива. С кои български политици се е срещал Решетников?

– Затруднявате ме. Знам, че с Волен Сидеров се е срещал, но не съм му правил аз срещите. С много хора поддържа отношения. Но, вижте, хора като него имат един такъв принцип – не може да слагаш всички яйца в една кошница... Никога не съм си позволявал да злословя срещу други хора... Плюс това той като идва в България...

– Не, не. Вие сте близки. Аз, когато съм близка с някого, казвам: *„Срещала съм се с този, с този, с този...“*.

– Той идва обикновено да почива на Старозагорските минерални бани. Ако е тук 20 дена, аз я отида да го видя един път, я не. Знам, че всеки ден прави там срещи с най-различни хора. Но не го питам, включително за срещата с Корнелия – Вие знаете и Вие сте говорили тук с Венци Стефанов... За тази среща разбрах месеци след това.

– С други лидери на партии срещал ли се е, освен с Волен Сидеров, за когото казахте?

– Нямам информация. Не се сещам, честно да Ви кажа... А, с Каракачанов мисля, че се познават, но от 90-те години.

– Добре, финален въпрос. А с Малофеев?

– Да, вчера късно вечерта се видяхме. Не беше ясно дали ще можем да се видим. Но се видяхме, за да се почерпим за ордена. И аз даже се пошегувах с него, казвам му: *„Сега, Костя, като ме питат ние с теб срещали ли сме се?“*, той отговаря: *„Ще кажеш, че сме се срещали,*

за да изпълняваме указанията на Путин. Той нали ти даде указания какво да правиш?“ (смее се). „Само указанията на Путин“...

– Да, да смените геостратегическия уклон на България, нали така? Ще купувате ли телевизия, медии, вестници, за да смените геополитическия уклон на страната?

– Това би било добре.

– А обеща ли Ви Малофеев пари за това?

– Не! Малофеев е човек с невероятни контакти и способности. Бизнес взаимоотношения обаче нямаме и не сме имали. Аз съм му полезен с моите политически знания, а той ми е безкрайно ценен с неговите контакти.

– Много благодаря за разговора. Беше безкрайно изчерпателен и много, много любопитен.

Подкрепяме евроконтинентална, а не евроатлантическа Европа!

*Интервю на Николай Михов
в предаването „Добро утро,
българи!“ на ТВ „Алфа“,
16 декември 2019*

– Няколко са поводите, по които съм Ви поканил. Преди да поговорим за ежегодния отчет на вашето движение, няма как да не Ви попитам по темата, която е топ не само в България... Тази тема стигна и до САЩ, а и широко беше отразена и в Русия. Медииите Ви заклеиха като шпионин. Национално движение „Русофили“ и всички членове също бяха заклеени като хора, които работят в интерес на чужда държава. Вече няколко месеца след тези медийни обвинения... наричам ги „медийни“, защото чакаме становище и решение на съда, нали така? Какъв е анализът, който Вие може да си направите?

– Новина е може би, че ние, Национално движение „Русофили“, в събота имахме Национален съвет, на който приехме отчет за годината. За съжаление много страници от отчета не можахме да възстановим, тъй като ни бяха иззети компютри и цели направления не са представени в този документ...

– Отчет за дейността на Движението през 2019 г...?

– Да! Ще кажа за това, което ми направи най-силно впечатление. До този момент ние не сме правили вътрешно разследване, но се оказва, че в действителност привикванията и разпитите са били повсеместни – в цялата страна. Не разбрах да е имало структура, най-малкото областна, от която хората да не са били викани, разпитвани и по някакъв начин заплашвани за това какво правят, защо го правят и как го правят. Ще Ви кажа обаче, че с изключение на един председател и втори, който се е колебаел, всички други по никакъв начин не са се поддали на тези, аз бих ги нарекъл, провокации, на този опит за удар върху нашата организация. А този „така наречен“, както министър-председателят се изрази, „шпионски скандал“, той всъщност е прокурорски скандал. И Министерският съвет, и Премиерът, и Президентът, и българският парламент много категорично дадоха знаци за дистанциране от този скандал. А това, че Прокуратурата си позволява за пореден път да потъпква презумпцията за невиновност, като обявява някого за част от организирана престъпност, а друг – в случая мен, за шпионин, е един много тревожен факт. Между другото, в нашата декларация ние категорично подчертаваме, че презумпцията за невиновност е достижение на човечеството, за което то е проливало кръв, за което се е борило векове наред. Тази презумпция е ценност и на Европа; тя е правото на човека да не бъде заклеяван, преди да реши съда това. Нееднократно съм заявявал, че съм възмутен от поведението на Прокуратурата, защото единственият, който може да ме нарече шпионин, е българският съд. А самото обвинение е абсолютна глупост и абсурд.

– В тази връзка искам да запозная и зрителите с Декларацията на Националния съвет на Национал-

но движение „Русофили“ по повод на прокурорските действия срещу Движението (чете Декларацията). Каква беше атмосферата по време на обсъждането на тази декларация? В лични разговори какво Ви споделиха хората?

– Казах Ви, аз нямах представа, че разпитите не са се ограничили само с тези 16 човека в София, 8 от които бяха задържани. Това е било повсеместно, в цялата страна, фактически във всичките ни структури. Иначе се занимавахме с нормалните си неща – първата точка беше отчет, след нея обсъждахме евентуални промени в Стратегията на Движението, която след 2012 г. не е актуализирана. Знаем, че след 2014 г. световната обстановка напълно се промени – отношенията между Америка и Европа, между Америка и Русия, израстването на Китай на международната сцена, многополярността в световен мащаб, която наблюдаваме след Кримските събития. Всичко това изисква преоценка на нашата стратегия. В нея ние, след дискусия, много ясно и категорично се спряхме на тезата, че *„Европа, и България на първо място, е по-силна с Русия“*. Трябва да бъде отчетена цялата геополитическа вихрушка, в която без Русия Европа, в това число и България, трудно ще оцелее. Тези моменти ги има в Декларацията. Повярвайте ми, за всяка дума стои много-месечна, почти годишна дискусия. И квинтесенцията е, че: *„Да, ние подкрепяме европейския проект, но ние подкрепяме евроконтинентална, а не евроатлантическа Европа!“* И смятаме, че това е бъдещето на Европа, ако тя иска да противостои на предизвикателствата, идващи от Африка и от Америка. В момента Америка притиска Европа за санкции не само срещу Русия, но и срещу Иран и срещу Китай. Европа се съпротивлява, защото от тях тя най-много ще загуби. А в същото време ръстът на търговията между Русия и Америка

през последната година нарасна с 25%. А иначе, натискам Европа! Тези неща ние ги усещаме. И подкрепяйки проекта „континентална Европа“, ние поставяме на пиедестал, във фокуса на общественото внимание, нашите връзки с Русия, тъй като Русия само е допринесла за духовността на Европа. Говоря за християнска Европа, а не за тази джендърна Европа, която в момента се загава...

– Когато казвате стратегия на движение „Русофили“, какво точно имате предвид? Питам, защото когато скандалът започна преди около два месеца, той беше именно заради подобен тип стратегия, заради която Ви обвързаха с някаква форма на шпионаж. Дори бяхте заклеени с „Вие искате да промените геополитическата посока на България!“...

– На този абсурд ние продължаваме да не обръщаме внимание и продължаваме да обсъждаме стратегии. Естествено, има най-различни проекти за стратегии. Например, сред нас има хора, които искат да прераснем в партия; а аз лично смятам, че НДР трябва да остане напартийно. Само на този Национален съвет на мен ми дадоха сигурно пет-шест проекта за стратегия, различни от тази, която приехме. И ако някой изведе тези документи, ще каже, че това са документи на Николай Малинов ли? Да, ние обсъждаме и стратегии, ние обсъждаме и тактики. Обсъдихме стратегията, много тежка дискусия ни предстои за Устава, тъй като той е приет преди 16 години, организацията вече не е тази прощаваща, малка организация. В проекта за промени в Устава ние ще дадем тон за демократизация на организацията, тъй като тя е създавана при едни условия, а сега нещата са други. В точка „Разни“ изслушахме наши представители, които администрират фейсбук страници, защото се оказа,

че в социалната мрежа всеки месец с по хиляда човека нараства само централната групата, а почти всяка организация има своя фейсбук група. За предстоящите събития сега, през зимния период, когато обикновено се шегуваме, че сме в „зимен сън“. Тази година няма да сме в зимен сън. Много мероприятия планираме в рамките на януари – март.

– Спомням си разговора от 2018 г., тогава казахте, че Ви очаква тежка 2019 г.. Очаквахте ли наистина да е толкова тежка, динамична и бурна, с цяла палитра от емоции?

– Искаше ми се да свършим още повече работа. Това е важен въпрос за всяка организация, особено за толкова голяма като нашата. Очаквахме да направим повече по посока на международното движение. Сигурно знаете, че при нас доминира мнението, че ударът срещу Движението беше основно с цел да бъде спряна тази наша прекрасна инициатива. Международното движение обаче ще се случи – и с нас, и без нас. При нас или при следващото поколение политици тя ще се случи, защото е вярна тезата, че България и Европа са по-силни с Русия. И днес все по-актуална става темата от 70-те и от 80-те години за мир. Все по-актуален става въпросът: *„За мир ли сме, или сме за война?“* Има гласове в България, които казват: *„Ама те, след като се борят за мир в натовска държава, значи са врагове на държавата!“* Представяте ли си, това го слушаме по национални телевизии и обществото мълчи! Въпреки всичко ние в Декларацията говорим за имунитета на българското общество – и Парламент, и Президентство, и Министерски съвет, и Министър-председателят, и Вие, и много неправителствени организации в България и в чужбина реагираха и продължават да реагират. Хора ми звънят и казват: *„А бе, човек, защо не*

реагирате по посока на правата на човека?“ Звънят ми от чужбина – бъдещите хора в нашето международно русофилско движение, и казват: „Давайте да повдигаме този въпрос! Откъде накъде, утре и нас ще ни обвинят в шпионаж за това, че правим концерти и издаваме книги!“...

– Надявам се в гругите гържави Прокуратурата да не работи така, както в България; там да има малко повече разум, да са стъпили по-здраво на земята...

– Надявам се, че скандалът с нас може да се обясни и с вътрешнополитически процеси, свързани и с избирането на нов главен прокурор.

– За мен като страничен наблюдател, г-н Малинов, целият този процес, всичко, което се случи през последните два месеца, изглежда изцяло от САЩ. Като навържем това, това и това, става ясно, че чрез Вас се опитаха да ударят 80% от българското население, което казва „Ние искаме добри взаимоотношения с Русия!“...

– Министър-председателят, след срещата с Президентта на Америка, заяви, че този въпрос е дискутиран между тях. Факт е, че този въпрос е обсъждан в дневния ред на взаимоотношенията и с Русия. Оттук напълно точно какво ще се случи и как ще се случи не бих се наел да прогнозирам, но този факт е притеснителен и впечатляващ. В края на краищата това е оценка за нашата работа – и от нашите врагове, и от нашите приятели.

– Въпросът с един от най-големите приятели на България, какъвто е генерал Леонид Решетников, как стои към днешния ден?

– Аз се опитвам да обясня, че ген. Решетников, откакто не е директор на РИСИ, се занимава с вътрешнополитически въпроси. Неговата организация е просветителска. Да обвиниш човека, който е посветил себе си на каузата да издига авторитета на България и в Русия, и в света, е обидно и смехотворно. Това е човекът, който се бори да докаже, че княгиня Олга е българка. Човекът, който изнесе на гърба си борбата да докаже, че Киприян не е влах или сърбин, а е българин от царския род Цимблак. Човекът, който и в момента продължава битките за историческата истина за участието в Първата световна война; за това, че руснаците са ни нападнали, а не ние тях, че те са ни обявили война. Същото се е случило и при Втората световна война. Г-н Решетников е човекът, който казва тези неща на висок глас в Русия: *„Не те ни предадоха, а ние ги предадохме!“*. За нас е много важно какво е отношението към България в света и особено в Русия. Защото няма как при липсата на добри взаимоотношения с Русия и с Турция например България да се развива хармонично и спокойно в рамките на европейските институции.

– **Вие бяхте награден с орден лично от руския президент Владимир Путин. Няколко думи ще Ви помоля във връзка с това награждаване. Орденът, който получихте лично от г-н Путин, не е ли оценка за Ваша заслуга, за Ваш принос?**

– С този орден Русия и лично Президентът, отговориха на „шпионския скандал“ в България. Ако си спомняте – в рамките на няколко дни имаше реакции и от страна на руския Сенат и на Държавната дума, и от страна на говорителката на външно министерство Захарова. Въпреки всичко, нашият външен министър заяви, че Кремъл мълчи. Да, но Кремъл реши

да не мълчи! И се наложи да даде съответните знаци и г-н Песков да направи своето известно изказване, за да покаже, че в края на краищата Кремъл не само не мълчи, но наблюдава и отговаря, и то с добро! Забелязахте ли, те първо отложиха екстрадицията на българския дипломат може би с около два месеца. Дадох възможност на страстите да се успокоят. Реагираха по един изключително интелигентен начин. Естествено, че думите на президента Путин за това, че Русия стои зад нас, че няма да бъдем оставени в тази тежка ситуация, че ние сме в дневния ред на българо-руските отношения и този въпрос няма да престане да бъде повдиган – това са думи окуражаващи, важни и за мен персонално, и за моите съратници, и за организацията като цяло. Тези думи са и оценка. И тази оценка имаше своя резултат. Когато преди две седмици Путин каза няколко думи във връзка със забавянето на газопровода „Балкански поток“, той много ясно и категорично направи разграничение между българския народ и българските власти. Ние, русофили, и аз, персонално, смятаме това за наша сериозна духовна победа – а ние в крайна сметка се занимаваме с духовните и културните въпроси, ние не се занимаваме с икономическите въпроси. С тях да се занимават министерствата...

– Но вие полагате основата на всичко останало...

– Разбира се, както се казва „*Не хлебом единым...*“, „*Не само с хляб е жив човек*“. Освен хляба и газа, ние имаме и вярата, и културата, ние имаме и писменост и език... И без тези основи можем да сме територия, можем да бъдем някакви физиологически същества, но няма да сме българи. Нас ни интересува да запазим тези графити, тези основни колонии, върху които стои българщината – кирилицата, българският език, Православие-

то, традиционните ценности, там е нашето поле на изява...

– Предполагам, че това ще бъдат и някои от Вашите основни приоритети за следващата 2020 г.

– Сериозен е въпросът, тъй като свършеното е много, но не всички са доволни от резултатите. Необходимо е намирането на баланси. Необходима е и преценка за това, което на политически език се нарича „волунтаризъм“, преценка за неизпълнените задачи – например за „обръщането на геополитическата ориентация на България“ – как може една неправителствена организация да го направи? До каква степен в Стратегията да я има, или да я няма утопията? Намирането на тези баланси, на това равновесие, на тази симфония, е огромно предизвикателство. През май на нас ни предстои Общо събрание, избиране на ново ръководство, пренаписване на Стратегията и на Устава на организацията, така че имаме и такъв тип работа, но това по никакъв начин, и го гарантирам като председател, няма да повлияе на нивото на другите мероприятия, които провеждаме.

– Разбира се, аз ще Ви очаквам и тогава, когато всичко това е факт, за да ни разкажете повече какво се случва в НДР. Само за две минути ми се иска да насоча нашия разговор към една друга тема – темата „Украйна“, събитията в Донецката и Луганската народна република, и разбира се – разковничето „Крим“. Само преди няколко дни се проведе Нормандският формат, за пръв път се срещнаха на живо Владимир Путин и Володимир Зеленски, очаквана среща, коментирана среща. Западните медии обявиха Путин за победител. Има ли „победител“ след Нормандския формат, защото знаем кой губи – губи голяма част от

населението на Украйна. Какъв е Вашият коментар с няколко изречения?

– Аз съм умерен оптимист. Хубаво е, че започва диалогът. Много е важно да има диалог. Освен това е много важно този диалог да не е истеричен, а да влезе във фазата на нормалността, което липсва на международните отношения като цяло. Това, което ние наблюдавахме в Париж, дава всички основания да смятаме, че този диалог е възможен, тъй като първо, имаме факти – обмен на пленници, отстраняване на конфликтни точки на прикосновение на войски... Има първи крачки в тази посока, но те са крайно недостатъчни. И ако ние говорехме преди малко за духовното, имайте предвид, че тези процеси и тези проблеми предстои да бъдат изяснявани. Например, аз като човек, живял 14 години в Украйна, задавам на моите приятели от Украйна следния въпрос: „Вие как ще празнувате 75-годишнината от освобождаването на Украйна от фашизма? С националистите, които са кляли в Хатин? С тези, които на 11 юли 1943 година при Волинското клане за един ден са изклали 100 хиляди поляци?... Вие с кои ще празнувате, с ултрасите или с победителите, с Червената армия? Как ще отбележите датата 9 май? С кого сте? Там има много дълбоки процеси, които са притеснителни – как тези два анклава, за които се прави всичко възможно да бъдат разделени, ще се съхранят в една унитарна държава, за която разбирам, че все още претендира г-н Зеленски? Казвам своето мнение като международник, – ако те не се федерализират, смятам, че много трудно ще им бъде да си запазят духовните съставляващи, които правят нацията такава, каквато е – например Православието, което в момента е разцепено. Изобщо текаат много тежки процеси и не е въпросът само до това къде точно ще минава границата, как ще минава границата, кой ще

я охранява, това по-скоро са технически въпроси. А големите, дълбоките въпроси са тези, за които за съжаление не чувам някой да говори! А това са големите въпроси и за България.

– Благодаря Ви за разговора, който проведохме в минутите на „Добро утро, българи“! Желая Ви наистина успешна 2020 г. и да се виждаме все по-често по положителни теми!

– Благодаря Ви и аз!

Борим се България да не се превърне в прифронтова държава

Интервю на Антон Хекимян в предаването „Тази сутрин“ по БТВ, 6 февруари 2020 г.

– Съдията от специализирания наказателен съд Ангон Миталов е гражданинът, на когото се налага забрана за влизане в САЩ заради корупция. Това обяви вчера държавният секретар Майкъл Помпео. Според изявлението на Помпео до медиите „в качеството си на длъжностно лице Миталов е участвал в корупционни действия, които подкопават върховенството на закона и сериозно компрометират независимостта на демократичните институции в България“. Миталов е съдията, който през октомври миналата година разреши обвинението в шпионаж председател на Движение Русофили Николай Малинов да отиде в Русия, който пък там получи орден от президента Путин. Малко след това тогавашният главен прокурор Сотир Цацаров пусна сигнал до Инспектората към Висшия съдебен съвет и до административния ръководител на Специализирания съд във връзка с делото и по отношение на въпросния съдия Ангон Миталов. Освен Миталов в съобщението са упоменати и имената на съпругата му и на неговата дъщеря. Това е първото такова огласяване в България и то

„потвърждава ангажимента на САЩ в борбата срещу корупцията в България и в глобален мащаб“, се казва още в изявлението на Помпео. Съдия Миталов не е единственият санкциониран от САЩ. През 2018 г. в черния им списък попада бившият главен прокурор на Албания Адриатик Лала и неговото семейство. През 2019 г. е санкционирана Бланка Давила от Върховния съд на Гватемала.

– Заради Вас ли е всичко това, което се случва на съдия Ангон Миталов?

– От казаното от името на г-н Помпео не става ясно съдията за какво търпи това наказание. Прави впечатление, че наказание се налага и на съпругата му, и на дъщеря му. Не бих искал да коментирам това изобщо. Бих искал да започна коментара си така: защо Америка изобщо се занимава с този въпрос? Нейна работа ли е това? Първо, ще поздравя Вас и вашите зрители с днешния празник, тъй като той има пряка връзка с това, което искам да кажа – днес празнуваме равноапостолен патриарх Фотий, който е бил патриарх във Византия по времето, когато България се кръщава.

– Виждам, че носите няколко книги. Искате ли да оставим това като акцент за малко по-късно, обещавам, че ще остане време за него и за Фотий...

– Когато Америка ни консултира или ни помага за нещо, мисля, че е редно и България да консултира Америка, тъй като ние сме дали на света много неща в духовен план...

– Сигурен съм, че сме дали много неща. Въпросът е дали те са оценявани или не. Сега основният въпрос е какво правим, за да докажем, че сме достойни за пред света. Още при срещата си с Тръмп минис-

тър-председателят Борисов каза, че е била обсъждана ситуацията, при която Вие сте пуснат от съдия в Русия. Нека да чуем (видеозапис на министър-председателя: *„Когато има зловредно влияние, българската прокуратура показва, че действа мигновено. Не можах да му обясня как е възможно, след като Прокуратурата и МВР, и ДАНС са го арестували за шпионаж, има повдигнато обвинение, как български съдия го е пуснал да взима орден от президента Путин? Това беше един от въпросите – как може да бъде пуснат, след като има повдигнато обвинение? Аз му казах, че за службите и МВР отговарям аз и те са си свършили работата. Съдебната система е изцяло независима и когато дойдат при него други колеги, да пита тях. Аз за съдиите не мога да отговарям.“)*

– Как се стигна до решението на съдия Миталов? Нарушил ли е той процедурите? Знаем, че Сотир Цацаров поиска проверка за това.

– Не познавам този съдия. Процедурата така е устроена, че обвиняемият няма отношение към това кой и как е определил съдията. Миналата седмица съцият този съд, чрез друг съдия, отказа да ми разреши пътуване. Представих покани от руския патриарх, от мой партньор – индийски милиардер, от председателя на Славянското дружество на Сърбия и покана от ръководството на „Монд дипломатик“, вестник, който излиза по цял свят в два милиона тираж всеки месец...

– И за всички тези срещи имате забрана да пътувате?...

– Да, „били незначителни събития“, се казва в мотивите. Означава ли това, че Франция, Индия, Сърбия или Русия трябва да съдят България? И от каква позиция Америка раздава правосъдие? Защо при другите наказва-

ни по света се изчаква решение на местния съд и след това се произнася Държавният департамент? А нашият съдия, когото пак казвам – не познавам, не познавам и правните механизми, по които е определен, директно е наказан.

– Вашите адвокати контактували ли са със съдия Миталов, преди той да вземе решение?

– Добре е да попитате тях. Нямам представа.

– Те са Ваши адвокати, би трябвало да Ви информират, ако техните действия са свързани с Вашата личност!

– Предлагам ви, ако тази дискусия е интересна за обществото, поканете адвокати, прокурори, съдии и я проведете.

– Сотир Цацаров каза, че процедурата е нарушена, защото не е питан за разрешение наблюдаващият прокурор, а искането директно е подадено до съдията...

– Моите адвокати твърдят, че прокурорите са питани.

– Америка директно казва, че съдия Миталов е корумпиран, Вие опитвали ли сте се да му въздействате финансово?

– От никъде, освен от медийните публикации, не става ясно дали съдия Миталов е атакуван заради случая с моето награждаване. Въпросът предстои да бъде изяснен. И ако има доказателства за неговото корумпиране или за неговото „зловредно влияние“, нека тази господа, които твърдят това, да покажат документи. За да не се получи както с „епруветката с химическото оръжие“ в Ирак, с малайзийския самолет или с възкръсналия Скрипал. Можем да изреждаме много случаи, при

които някой хвърля просто обвинения. Такъв е случаят и при мен с обвинението в шпионаж – не бяха представени никакви доказателства.

– Наистина, не е посочена каква е причината съдия Миталов да бъде обвинен от САЩ в корупция, но връзката я правим директно с Вас, защото той е човекът, който Ви е пуснал до Русия. Може ли да се каже, че противопоставянето между Русия и Америка минава през този случай тук, на Балканите?

– Бих искал да реагирам на думите на министър-председателя, като кажа, че не може да се говори за „зловредно влияние“ на НД „Русофили“. Това, което ние правим, по никакъв начин не е „зловредно влияние“ и основното нещо, с което бихме искали да се занимаваме, е България да не се превърне по никакъв начин (което и той твърди, че желае) в прифронтова държава, без значение дали говорим за студена, хибридна, гореща война или за някакво друго противопоставяне. В този смисъл е нашето влияние в обществото и виждате, че в България русофилите са милиони и това е изключително полезно за българо-руските взаимоотношения и за тяхната динамика.

– Да, но Вашият случай стигна до Белия дом, той е коментиран от Тръмп и Борисов...

– Той стигна и до Белия дом, и до Кремъл, така че мога да кажа „*Благодаря за оценката!*“, след като Помпео, Лавров, Песков и Путин се занимават с тези въпроси. Явно това, което правим, се забелязва и искрено ще Ви кажа – това ме радва!

– Това, което правите, българската държава го определя като шпионаж.

– Не го определя!

– Обвинен сте!

– Да, обвинен съм. Този обаче, който може да определя в България, не е нито Прокурорът, нито Помпео, а само и единствено българският съд. И аз съм убеден, че българският съд ще вземе справедливо решение по този въпрос.

– Ако Вие мислено се отделите от този случай, все едно, че не сте част от него, как бихте погледнали на същия този казус? Човек, който е обвинен в шпионаж в полза на Русия, да бъде пуснат от български съдия в Русия, за да получи орден?

– Разглеждам този случай като нормален. Защото какъвто и да е диалогът между България и Америка, България и Русия, България и Китай, или във форматите НАТО и Европейски съюз, нормалността във взаимоотношенията трябва да остава. Това, че на мен ми е наложена санкция от 50 хиляди лева, мисля, че е достатъчно тежко наказание, за да ми бъде налагано и друго наказание – да не пътувам...

– Все пак обвинението е за шпионаж, не е за нещо друго...

– А защо се върнах тогава? Моето връщане опровергава всички твърдения, че обвиненият в шпионаж Малинов не може и не трябва да пътува, защото ще се укрие. Нали това е основната версия? Нали това е мотивът, с който сега ми се отказва, – че ще се укрива? И как ще се укрива, като преди два месеца се върнах! Ако исках да се укрива, така както тук тръбяха всичките медици, аз щях да се укрива, нямаше да се върна. Какъв ми е проблемът? Но аз съм български патриот, аз съм български политически деец и искам да работя в България и да докажа правотата си в България.

– Но тъй като Ви обвиняват в шпионаж, Вие може да предадете информация, и то от първо лице, и то на когото е необходимо...

– Всяка информация, която искам да предам, винаги съм я предавал в моите книги, в моите интервюта. Нито един от контактите ми в Русия или в България не е бил таен. За тези контакти аз говоря спокойно, разказвам какво сме обсъждали и как сме обсъждали. И в момента дори използвам тези, така да ги нарека „мъртви месеци“ – януари и февруари, за да се занимавам с научни и изследователски дейности, които много обичам.

– Тогава казахте, още когато беше скандалът, че Путин Ви е казал, че трябва по-благосклонно да гледате на българските власти...

– С разбиране...

– Да, с разбиране..., че те по някакъв начин са зависими. От какво са зависими?

– Думите на Путин и Помпео аз няма да коментирам. Но мога да кажа нещо друго, с което започна Путин и което е акцентът според мен, – че *„така е правилно, чрез доброто, чрез позитивното, чрез културата, чрез защита на интереса на собствената си държава.“* В тази книжка, която ще Ви подаря, твърдя, че Европа е по-силна заедно с Русия.

– Добре, но САЩ и Помпео казват друго. Те казват „ние следим за върховенството на закона, борим се срещу корупцията“...

– Хайде да видим как този диалог ще продължи. Нека да спорим. Макрон и Меркел също смятат, че Европа е по-силна с Русия. Тези, които смятат, че не е така, да седнат и да спорим, да разговаряме...

– Има конкретна разпорежба в законодателството на Конгреса, която дава право на държавния секретар да назове длъжностни лица, които са обвинени в корупция.

– В България има милиони русофили. Ние какво ги правим, обявяваме всички за шпиони? И ги вкарваме в затвора? Как ще работим с това общество? С това гражданско общество, което сме ние? Ще го мачкаме, ще го унищожаваме? Защото имало такъв пункт в законите на Америка! Аз започнах с това – така както Америка ни праща консултанти, добре е и ние да им пратим консултанти. България е държава на духа, българските богомили за пръв път са говорили в Европа за равенството между мъжете и жените! В България се ражда теорията за Евразия, в България се ражда кирилицата. Благодарение на България християнството отива до Тихия океан. Мога да продължа с международното русофилство, с всички идеи, които идват от България... Не може без духовното, да говорим само за прагматичното... Сбъркан им е светът! И трябва да се вслушат в нас, дгврните народи...

– Това е сблъсък, който ние няма да решим на тази маса, но може да се спори... Кажете ми, още когато Вие бяхте в Русия, България обяви за персона нон грата един руски дипломат, сега преди няколко седмици двама души бяха обявени за персона нон грата... По какъв начин ще продължи този шпионски скандал?

– Досега Русия отговаряше по един брилянтен начин. Те ги гонят, а Русия награждава с ордени тези, които работят за стоплянето на отношенията между България и Русия.

– За заслужилите като Вас...

– Има и други наградени, аз не съм единственият... Ние сме над десет русофилски организации в България. И всички ние не приемаме България да бъде превръщана в прифронтowa държава, без значение дали става дума за хибридна, студена или гореща война... Степента на войната за нас не е важна.

– Кой ни превръща във фронтова държава?

– Изгонването на руските дипломати е част от хибридна война. Има ли доказателства за това, в което ги обвиняват? Пак има просто някакви заявления на Прокуратурата! Дайте ги тези доказателства! И САЩ – за съдията Миталов – дайте доказателства, че този човек е корумпиран! Само че не ги давайте по медиите, а ги внесете в Прокуратурата, като толкова уважаваме българската държава! И след като българският съд осъди този съдия за каквото и да е било, наказвайте го, ако имате такива закони! Откъде накъде го наказвате, без да представяте доказателства?

– Говорите за съдията, нали така?

– Да, съдията е част от това отношение. Аз говоря за внушението, с което се цели разваляне на българо-руските взаимоотношения...

– Някой отвън ли, или българското правителство ни превръща във фронтова държава?

– И изгонването на дипломати, и внушенията за мой шпионаж, са част от опита да се развалят българо-руските отношения. Засега нямаме санкции за „Турски поток“ – Бойко Борисов каза, че са се разбрали с Доналд Тръмп, но ако след няколко месеца САЩ кажат *„Вече ще ви наложим санкции!“*, ние какво правим? Ще положим тръби за два-три милиарда и какво ще правим с тези тръби?

– Вие бихте ли пътували до САЩ?

– Да, бих пътувал.

– А пътували ли сте?

– Не, не съм.

**– Казвате, че има знания, които можем да им пре-
гадем...**

– Ако преценят българските власти, да ме пратят да им давам съвети за Конституцията, за това как да се отнасят към коренното си население и за това как да променят законите си така, че да живеят в един по-хармоничен свят, бих сериозно обмислил предложението...

– Как тече разследването срещу Вас?

– Не става дума за мен, става дума за България! Ударът е срещу България! И тези, които в момента поддакват на американското правителство, реално унижават България! Защото Америка не може да се меси в работата на българските власти и не може Америка да съди един съдия, без българският съд да го е осъдил! Разбирате ме какво Ви казвам!

– Разбирам и това са основните ни въпроси, дали е нормално това да се случва?

– Не е нормално!

– Кажете ни, докъде стигна разследването срещу Вас?

– Разследването е в досъдебна фаза. Използвам това време, за да се занимавам с издателската дейност на Движението и с всички инициативи, които имаме...

– Как се отразиха обвиненията на семейството Ви?

– Консолидиращо. И на организацията „Русофили“, и на семейството ми се отразиха консолидиращо.

– С Решетников и Малофеев чувате ли се?

– Вчера се чух с Решетников, каза ми, че влиза в болница, днес той е рожденик, петнадесет дни ще отсъства. Поддържам постоянна връзка и с Малофеев – той има много активна позиция по предстоящото реструктуриране на Русия във връзка с конституционните промени...

– Как приемат в Русия скандала, който в момента е актуален в България – за българския съдия, обвинен в корупция?

– Донякъде с чувство за хумор – „Ей, забелязаха ви на най-високо ниво!“ Аз искам обаче пак да кажа – контактите ми далеч не се ограничават с Малофеев и Решетников, които са мои приятели и които много уважавам. Донесъл съм Ви книжка на друг мой приятел – Андрей Климов. Той от 22 години е депутат, от 8 години е сенатор и ръководи Комисията за защита на суверенитета и предотвратяване на външна намеса във вътрешните работи на Руската федерация. Миналата година идва два пъти в България. Книгата се казва „Русия и светът“, подарявам Ви и нея, свежо издание – излезе миналия петък...

– След среща с българските депутати в Брюксел главният прокурор каза: „Русия пази Цветан Василев“, който се укри в Сърбия!“ Русия ли пази Цветан Василев?

– Чакам с нетърпение доказателствата!

– А с Цветан Василев чувате ли се?

– Не! Много отдавна съм го задраскал от живота си!

– При първото участие при нас казахте, че Вие сте направили връзката между него и Малофеев...

– Да, направих тази връзка, след това се опитах да възкреса ТВ7 – един прекрасен бизнес проект! Сключихме договор със CNN, договор с Russia Today, но не бях вписан. С риск да озлобя до крайност Цветан Василев, ще кажа, че той и неговият екип не ми позволиха за девет месеца една чистачка да назнача в тази телевизия!

– Заради това ли не искате да се чувате с него?

– Естествено. След този случай смятам, че с този човек нямам за какво да поддържам отношения...

– С руския посланик виждате ли се?

– Традицията ни е веднъж в годината да се виждаме. Говорим за Движението, за приоритетите, за задачите. Иначе, се виждаме, когато отида на някой от приемите.

– Може би предпочитате директна връзка с Путин, така ли да разбирам?

– Хората, за които Ви казах, са мои приятели и аз общувам с тях. В своето мнозинство международниците в Кремъл са мои приятели. По различни въпроси общувам и с посланика, а със съответните отговорни аташета в посолството контактуват ръководителите на направленията в Русофили.

– Много благодаря на Николай Малинов за това участие!

Слово в Кремъл

*Слово след връчването на орден
„Дружба“ от президента на
Руската федерация Владимир
Путин, Москва, Кремъл,
4 ноември 2019*

Господин Президент, Ваши Светейшества, скъпи приятели, братя и сестри!

Бих искал да благодаря от името на над 10 организации в България, които гордо се наричат русофили.

Когато започнахме работата си преди 16 години и се нарекохме пред света и пред Бога русофили, не знаехме, че ще имаме такива сериозни успехи. Вероятно самото име предполага, подсказва, помага и насочва в тази посока. Така че благодаря преди всичко от името на моята организация. Това са 240 структури, повече от 35 000 организирани членове, които ежедневно се грижат за 258 групи по руски език в детските градини, за стотици паметници; празнуваме кръгли дати, издаваме книги, десетки хиляди деца участват в нашите фестивали и конкурси. И много, много други събития, за които сега не смятам да говоря.

Бих искал обаче да разкажа за това, което ни обединява. На първо място нас ни обединява този вятър на промените, който виждаме ние и целият свят, че идва от Русия. Това са идеите за традиционните ценности.

Това са идеите за многополюсния свят. И на трето, но не на последно място, идеите за силна държава. Тези идеи променят света. Променят света към по-добро. И вероятно за това по делата ще ни познаете и затова враговете ни бият.

Когато започнахме преди 16 години, първото проучване показва, че 8% от българите декларират, че са русофили. Сега този процент е 82.

Искам да кажа няколко лични думи, защото много от вас знаят, че преди месец и половина бях арестуван. Арестуван заедно с 16 мои съратници за това, че се занимаваме с тези неща, за които говоря. На първо място ми се струва, че нас ни съдят за инициативите, които издигаме.

Преди всичко, това е инициативата за създаване на международно русофилско движение. И ако Бог ни даде сили да осъществим тази идея, ми се струва, че този фронт, бих го нарекъл, това поле на работа с гражданското общество в световен мащаб, като цяло, ще даде много сериозни резултати в посока на възраждането на Интервизия и на много други проекти, които биха могли, както казах, да променят нашата цивилизационна общност, която направи света по-добро място.

Разбира се, без значение какви сили се борят срещу нас, мога да ви уверя както от мое име, така и от името на моите съратници, че няма да променим пътя си и че в България, надявам се и в Русия, винаги ще има хора, които ще положат душата си „за други своя“, както е било през последните 1500 години.

Много благодаря!

Януари 2014 г., София. Връчване на „Самарски кръст“ на патриарх Неофит и на митрополити. На снимката (от ляво на дясно): Николай Малинов, проф. Андрей Пантев – председател на Националния инициативен комитет за честването на 135-годишнината от Освобождението на България от турско робство, патриарх Неофит, Светлана Шаренкова – председател на Форум „България–Русия“.

Февруари 2013 г., „Самарски кръст“, възпоменателен знак, учреден от Национален инициативен комитет с председател проф. Андрей Пантев за честването на 135-годишнината от Освобождението на България от турско робство. Връчва се за значителен принос в развитието на добросъседски отношения между Русия и България.

Декември 2013 г., Русия, гр. Самара, Иверски женски манастир. Връчване на „Самарски кръст“ на Матушка Йоанна, изгуменка на манастира.

Януари 2018 г., София. С писателя Антон Дончев на следногодишна среща.

Септември 2014 г., София. С писателя и сценариста Анжел Вагенщайн на митинг на 9 септември пред Братската могила в Борисовата градина.

Януари 2013 г., София. С бившия министър на културата Георги Йорданов. Честване на 10-годишнината от създаването на НД „Русофили“.

Януари 2013 г., София. С Енчо Москов – основател и почетен председател на НД „Русофили“ и с Антон Тончев – член на НС на НД „Русофили“.

Ноември 2014 г., Русия, гр. Сочи. Със Станка Шопова – председател на Фондация „Устойчиво развитие за България“ и с певец Бисер Киров. Асамблея на Фонд „Русский мир“.

Май 2014 г., Русия, гр. Самара, Иверски женски манастир. (От ляво на дясно) Проф. Ваня Добрева, проф. Димитър Генчев, Николай Малинов, Матушка Йоанна – игуменка на манастира, проф. Станислав Станилов, доц. Дарина Григорова.

Май 2012 г., Москва. С Александър Авдеев, министър на културата на Руската федерация и с писателя и издател Иван Гранитски, собственик на ИК „Захарий Стоянов“.

Май 2014 г., София. В 42-рото Народно събрание, със Сергей Станишев, председател на БСП и президент на ПЕС.

Октомври 2016 г., София. Среца на кандидата за президент Румен Радев с активна на НД „Русофили“.

Декември 2017 г., Русия, гр. Орел. С Леонид Решетников, заместник директор на Обществото „Двуглав орел“ и бивш директор на РИСИ към Президента на Русия, пред бюста на ген. Василий Лавров. Мероприятие във връзка с годишнина от Плевенската епопея (1877 г.).

Януари 2018 г. Среца с Руския патриарх Кирил във връзка с предстоящото му посещение в България. На срещата е и Константин Малафеев, директор на Общество „Двуглав орел“.

Юни 2018 г., Русия, Крим, гр. Ялта. Четвърти международен Ливадийски форум. С Валентина Матвиенко – Председател на Съвета на Федерацията на Руската федерация.

Юни 2019 г., Русия, Крим, гр. Ялта. Пети международен Ливадийски форум. С Константин Косачев – Председател на Комисията по международните въпроси на Съвета на Федерацията на Руската федерация.

Юни 2018 г., Москва. Международен форум „Развитие на парламентаризма“. С Андрей Климов – Председател на Комисията на Съвета на Федерацията на Руската федерация за защита на държавния суверенитет и предотвратяване на намесата във вътрешните работи и с Георги Пирински – евродепутат от България.

Януари 2018 г., Москва. Със Сергей Гаврилов – Председател на Комисията на Държавната Дума на Руската федерация по развитие на гражданското общество и въпросите на обществените и религиозните обединения в Русия.

Ноември 2012 г., Русия, гр. Кострома. Национално движение „Русофили“ и Старозагорска митрополия даряват частица от мощите на свети великомъченик Теодор Стратилат на Костромския и Галическия архиепископ Алексий.

Март 2018 г., София. Със Сергей Бабурин – главен редактор на списанието на Международната славянска академия „Славяне“ и Лазар Мурджев – издател на списание „Сигурност“.

Ноември 2019 г., Москва. С Александър Грушко, заместник министър на външните работи на РФ.

Юли 2019 г., Москва. С Игор Неверов – началник на Управление за външна политика при Администрация на Президента Владимир Путин.

Ноември 2012 г., Москва. С Леонид Слуцкий, Председател на Комисията по международни работи в Държавната Дума на Руската федерация и председател на „Российский Фонд Мира“.

Декември 2018 г., Москва. Федерално събрание на Русия. Откриване на изложба по случай 140-годишнината от Освобождението на България.

Октомври 2017 г., Москва. Обсъждане с Вячеслав Никонов, председател на Комитета по образование и наука на Руската Държавна Дума, на нова методика за изучаване на руски език в България.

Януари 2018 г., Москва. Дискусия „Християнството и науката“ с Александър Дугин и Зураб Чевчевадзе – княз, престолонаследник на Грузия.

Ноември 2017 г., Русия, Подмосковие. Подарък за княз Трубецкой – копие от неизвестната за семейството му картина на Василий Поленов „Вътрешен вид на стаята на княз Трубецкой в Брестовец 1877 г.“, на която е изобразен негов прадядо.

Юли 2009 г., София. На снимката (от ляво на дясно): Николай Малинов, Добриан Малинов, Николай Расторгуев – Вокалист на руската рок група „Любэ“, Гергана Алексова.

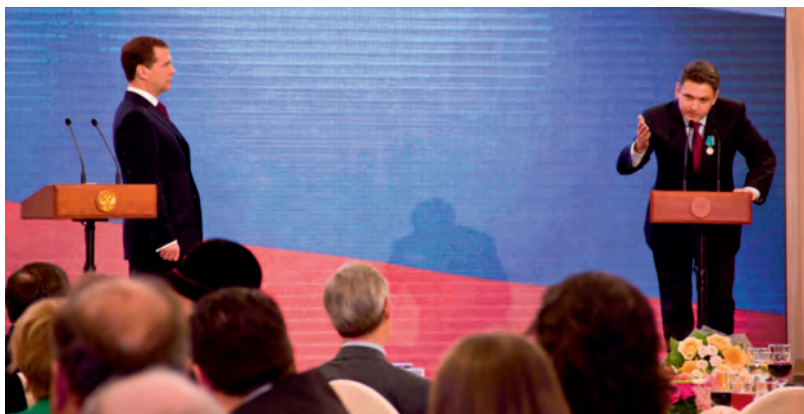
Март 2012 г., София. С н.а. Йосиф Кобзон, съветски и руски поп-певец. Среца с активна на НД „Русофили“.

Септември 2018 г., яз. Копринка. Откриване на 15-ти събор на приятелите на Русия.

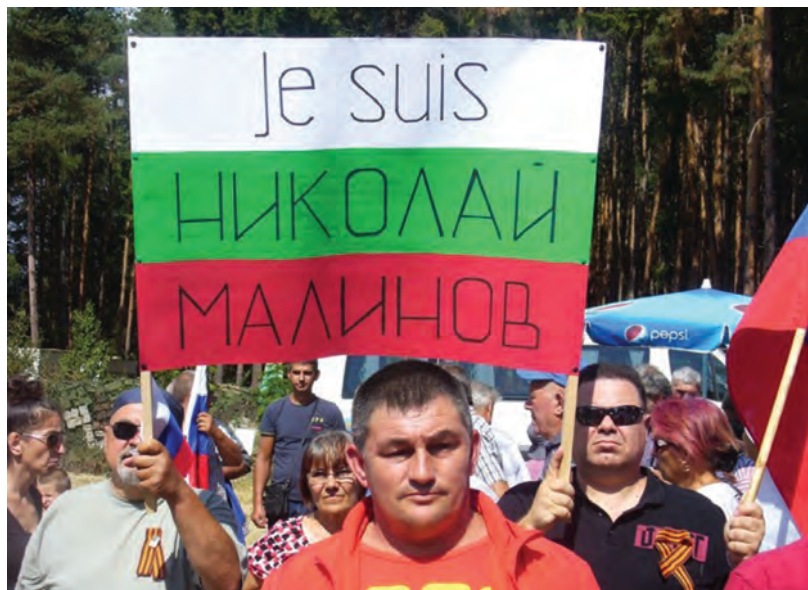
Септември 2019 г., яз. Копринка. 16-ти събор на приятелите на Русия. С Красимир Велчев, председател на Парламентарна група за приятелство България–Русия и с Емил Христов, заместник председател на 44-тото Народно събрание на Република България.

Ноември 2011 г., Русия, гр. Нижни Новгород. Президентът на Русия Дмитрий Медведев връчва на Николай Малинов медал „Пушкин“, за активната му роля в съхраняването и опазването на стотиците паметници и паметни знаци на руско-българската гружба в България.

Ноември 2019 г., Москва. Президентът на Русия Владимир Путин връчва орден „Дружба“ на председателя на НД „Русофили“ Николай Малинов. Орденът се връчва на чуждестранни граждани „за особени заслуги за укрепване на мира, дружбата, сътрудничеството и взаимното разбиране между народите“.

Септември 2019 г., яз. Копринка, 16-ти събор на приятелите на Русия. Плакат в подкрепа на Николай Малинов по повод на т. нар. „шпионски скандал“.

Юни 2020 г. Със съпругата си Даниела и двете си дъщери – Виктория и Агриана.

НИКОЛАЙ МАЛИНОВ е роден на 12 септември 1968 г., женен, с две деца. Завършил е висше образование с магистърска степен по специалността „История“ в Киевския държавен университет „Тарас Шевченко“. Издържал е изпити за докторантски минимум по специалността „Международни отношения“ към Института по международни отношения в Киев, Украйна.

В периода 1988–2008 г. активно се занимава с бизнес. Заемал е ръководни постове в големи търговски дружества в тютюневата и хранително-вкусовата индустрия, в отрасъл машиностроене. Занимавал се е с търговия, туризъм и издателска дейност. От 2008 г. до 2015 г. е издател на вестник „Дума“ и списание „Ново време“, както и на излизащите като приложения на „Дума“ български издания на „Российская газета“ и френския месечник „Le Monde diplomatique“.

През последните две десетилетия е представител за България на 20 руски телевизионни канала, сред които „Первый канал“, „Охота и рыбалка“ и др. Представител на международния проект Russia Beyond на Russia Today за България.

Народен представител от „Коалиция за България“ в 40-ото и 42-ото Народно събрание. Избиран е на редица ръководни постове в БСП. От 2009 г. е председател на Национално движение „Русофили“.

Член е на Президиума на международните славянски комитети, Международната славянска академия, Съюза на българските журналисти, редакционния съвет на списание „Славяне“ – Москва.

Носител е на руския орден „Дружба“, както и на други български и международни награди и отличия, свързани с приноса му в развитието на българо-руските отношения.

издава
НА РУСОФИЛИ
2020

Цена: 8 лв.

ISBN 978-619-90910-4-3

